

H.deRoos

bravo Kameleon!

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

BRAVO KAMELEON!

DOOR

H. DE ROOS

Geïllustreerd door G. VAN STRAATEN

(LEEFTIJD TOT 12JAAR)

4e DRUK

UITGEVERIJ KLUITMAN – ALKMAAR

HOOFDSTUK I

Met Gerben op stap. Zwart neemt een duik

In de smederij van Klinkhamer vouwde Gerben, de knecht van boer Jellema, een krant open en zei: „Kijk, hier staat nu precies wat ik. zoek. Herenkostuums in alle maten vanaf vijfenzestig gulden. Daar ga ik heen, want ik schijn wel een nieuw pak te willen hebben.”

„Jij schijnt een nieuw pak te willen hebben?” vroeg Klinkhamer. „Weet je het dan niet zeker?”

„Ik bedoel,” zei Gerben, „dat ik daar eerst eens wil kijken. Als het mij niet aanstaat, koop ik niets.”

„Zeg jongens...” vroeg hij aan Hielke en Sietse, de zoons van Klinkhamer, „hebben jullie even tijd om mij erheen te varen?”

„Wil jij nu nog naar de stad varen?” vroeg Sietse. „Het al drie uur!”

„Wat geeft dat?” zei Gerben lachend. „Jullie boot gaat immers reuze hard? En als wij morgenvroeg om vijf uur terug zijn, ben ik precies op tijd voor het melken.”

„Moet je dan niet slapen?” vroeg Hielke.

„Die gewoonte heb ik afgeschaft,” zei Gerben. „Ik heb twintig

jaar geslapen, maar dat wordt op den duur gewoonweg een sleur.”

„Wacht even,” zei Sietse, die intussen de advertentie in de krant las. „Die winkel staat in het dorp aan de overkant. Dat is maar een kwartier varen.”

Met „het dorp aan de overkant” bedoelde Sietse een dorp dat aan de andere kant van het grote meer lag, waar zij vlak bij woonden.

„Goed gelezen, Sietse,” zei Gerben. „Jij bent goed wakker. En wat zeggen de heren? Gaan jullie mee?”

Natuurlijk gingen de jongens mee, want de ervaring had hun geleerd, dat een uitstapje met Gerben altijd plezierig was.

Gerben stond dan ook bekend als een eerste klas grappenmaker. Dat weet iedereen, die de Kameleonboeken heeft gelezen. Hij kan de gekste verhalen vertellen, die hij zo maar uit zijn duim zuigt en hij doet dat met zo’n onschuldig gezicht, dat iedereen vol belangstelling luistert, totdat men, meestal te laat, ontdekt hoe hij alles gefantaseerd heeft

Gerben verliet met de jongens de smederij door de achterdeur. Zij gingen over een grasveldje naar het boothuis. Dat boothuis was door de jongens gebouwd aan de kant van de vaart en het was de veilige haven voor de Kameleon, een lompe ijzeren boot met een sterke automotor erin. En al was

de Kameleon niet een van de mooiste, toch waren de jongens trots op hun boot, omdat hij reuze snel kon varen.

Door een smal deurtje in de zijkant van het boothuis gingen onze vrienden aan boord. Aan de kant van de vaart opende Hielke een brede deur en Sietse startte de motor.

De Kameleon voer de vaart in en onder een brug door, waarna het grote meer voor de boeg lag. Sietse gaf meer gas en de sneller draaiende motor stuwde de boot met flinke vaart vooruit. Kleine golfjes sloegen tegen de Kameleon uiteen, waarbij de waterdruppels als diamanten in het zonlicht schitterden.

De Kameleon ging rechtuit over het meer en passeerde halverwege het grote eiland. Daar waren kampeerdere, die onze vrienden een groet toezwaaiden, waarop Gerben en | de twee jongens eveneens een hand omhoog staken. „Ik hoop,” zei Gerben, „dat het straks een beetje rustig is in het dorp, want een paar dagen geleden was het daar oproer.” „Oproer?” vroeg Hielke. „Waarom?” „Omdat men de burgemeester niet wilde begraven,” zei Gerben.

„Wilden zij de burgemeester niet begraven?” vroegen de jongens verbaasd. „Waarom niet?”

„Omdat hij nog springlevend is!” riep Gerben lachend en hij sloeg zich op de knieën van de pret. „O, o, wat zijn jullie ook

een paar onnozele eenden. Jullie geloven meteen alles!”

„Ik vind het geen fijne grap,” zei Sietse.

„Je hebt gelijk,” zei Gerben. „Ik vertelde het alleen maar om jullie het onderscheid te leren tussen een leuke en een minder leuke grap. Jullie boot doet het weer best, hè? We zijn al bijna aan de overkant. Jullie Kameleon vliegt nog sneller dan de duiven van de admiraal.”

„Welke duiven?” vroeg Hielke.

„Van de admiraal,” herhaalde Gerben. „Zo noemden wij bij de marine de zeemeeuwen.”

„Was het maar waar dat onze boot sneller ging dan een meeuw,” zei Sietse.

„Dat is weer helemaal fout van jou, Sietse,” zei Gerben. „Een mens moet niet altijd meer willen. Jullie boot vaart snel genoeg. En als je te hard gaat en je komt aan de rand van de aarde, val je eraf.”

„Dat kan niet,” zei Hielke. „De aarde is een bol.”

„Hoe weet je dat?” vroeg Gerben. „Waarom is het geen platte pannenkoek?”

„Op school heeft meester verteld, dat als je over de zee kijkt en er komt in de verte een schip aan, dan zie je eerst het topje van de mast, daarna de hele mast en dan pas de romp. Het schip komt dus langzaam omhoog, net als een man die een

duin beklimt. Vanaf de andere kant zie je dan eerst het hoofd van de man boven het duin uitkomen, daarna zijn schouders enzovoort.”

„Dat heb je heel mooi uitgelegd,” zei Gerben. „Je kunt het ook Zien aan de maan, want als de maan helder is, komt dat door de zon die erop schijnt. Nu draait onze aarde tussen de zon en de maan door en zo kun je dan de schaduw van de aarde vaak op de maan afgetekend zien. Zit de aarde nog maar met de helft tussen de zon en de maan, dan is de maan maar half verlicht De rest is de schaduw van de aarde en die schaduw is duidelijk cirkelvormig. Dat bewijst dat de aarde rond is. Maar als dan die aarde een grote voetbal is, waarom rollen wij er dan niet af?”

„Omdat de aarde aantrekkingskracht heeft,” zei Sietse. „Als je omhoog springt val je door de aantrekkingskracht weer naar beneden.”

„Ik merk dat ik met twee geleerde bollen over onze aardbol vaar,” zei Gerben. „Zeg Sietse, leg straks bij mijn vriend de melkboer aan. Je weet wel waar dat is, hè?”

„Het komt in orde, kapitein,” zei Sietse. Hij schakelde de motor over op een kleinere versnelling, want zij voeren het kanaal in waaraan het dorp lag. Weldra bereikten zij de eerste huizen en Sietse stuurde naar de wal achter de woning van de

melkboer. Deze kwam meteen uit zijn huis toen hij Gerben zag en hij vroeg:

„Ha Gerben, kom je logeren?” „Ik kom jullie dorp rijk maken,” zei Gerben. „Ik ga naar de winkel, Magazijn de Zon, om een nieuw pak te kopen.”

„Jij wilt dus een koopje halen. En dat noem jij het dorp rijk maken?” vroeg de melkboer spottend.

„In de eerste plaats kom ik om kwaliteit te kopen en geen rommel,” zei Gerben. „Daarvoor geef ik mijn kostbare geld niet uit.”

„Kijk dan maar goed uit je ogen,” zei zijn vriend, „want jij hebt natuurlijk totaal geen verstand van stoffen.”

„Laat mij maar lopen,” zei Gerben. „Ik weet precies wat ik hebben moet. Ik koop alleen zuivere wollen stof. Kom mee, jongens, anders is de winkel straks gesloten.”

„Ik ben benieuwd wat ze jou zullen aansmeren!” riep de melkboer hen na.

Gerben lachte en zei tegen de jongens: „Ik ben oud en wijs genoeg om wol van katoen te kunnen onderscheiden. Het is een klein kunstje... als je het maar weet.”

„En weet jij dat werkelijk?” vroeg Hielke.

„Dat zul je wel zien,” zei Gerben.

Ze liepen net in de dorpsstraat toen Sietse zei:

„Stop! We gaan te ver. Daar is de winkel... maar wat is het een klein zaakje! ?”

„Maar daar moeten we niet zijn,” zei Gerben. „Dat is een S.O.S.-winkelje!”

„Een S.O.S.-winkelje?” vroegen Hielke en Sietse tegelijk, want daarvan hadden zij nog nooit gehoord.

„Wel ja!” zei Gerben. „S.O.S. betekent: sokken, overhemden, sjaals. Daar verkopen ze geen pakken. Maar kijk, die winkel met die grote ruiten, daar moeten we zijn!” Voor de ramen, waarachter etalagepoppen in mooi kostuums stonden, bleven Hielke en Sietse stilstaan.

„Wat doen jullie?” vroeg Gerben. „Kom mee naar binnen.” „Moet jij eerst niet even kijken wat er te koop is?” vroeg Sietse.

„Wel nee,” zei Gerben, „dat is allemaal nep. Die pakken zijn allemaal te klein of van mindere kwaliteit Al dat gegluur door de ruiten is tijdverlies. Kom meel”

Gerben opende de deur en de jongens volgden hem. In de winkel liep Gerben meteen naar een rek met kostuums. Hij keek even en trok er dan een kostuum tussenuit Er kwam nu ook een verkoper bij en deze vroeg wat Gerben wenste.

„Dit pak,” zei Gerben. „Als het mij tenminste past.”

„Dat zullen wij even moeten proberen, mijnheer,” zei de

verkoper beleefd. „Wilt u het jasje even aantrekken?”

Gerben trok eerst zijn eigen jasje uit en gaf het aan Hielke.

„Hou het goed vast,” zei hij, „want ik wil het niet kwijt”

De verkoper begon te lachen. „Maar mijnheer,” zei hij,

„niemand zal er met uw jasje vandoor gaan.”

„Toch lees je tegenwoordig de gekste dingen,” zei Gerben, terwijl hij het nieuwe jasje aantrok.

Zodra hij het aan had, begon hij wild met zijn armen te zwaaien en toen hij zich nergens belemmerd voelde in zijn bewegingen, zei hij:

„Het zit goed!”

Daarna ging hij voor een spiegel staan en zei:

„Het staat ook goed en... is dit zuivere wol?”

„Ja zeker, mijnheer,” zei de verkoper, „en het kost maar vijfenzeventig gulden.”

„Dat is al duur genoeg,” vond Gerben, waarna hij een mouw tegen zijn neus hield en eraan rook.

„Wat doet u nu?” vroeg de verkoper verbaasd.

„Ik ruik of het wel echt van de schapen komt,” zei Gerben.

„Maar het is in orde. Ik moet nu de broek nog even passen.”

Gerben verdween in een paskamertje en kwam spoedig terug, gekleed in het nieuwe kostuum.

„Ik sta er goed op, hè?” zei hij tegen de jongens. „Het is

precies voor mij geknipt!”

Het pak stond Gerben inderdaad heel goed en ook de verkoper prees de pasvorm.

„Dan is het verkocht,” zei Gerben. „Ik hou het meteen aan. Pak mijn andere kleren maar in een krant.”

„In een krant?” vroeg de verkoper verbaasd. „Maar mijnheer, daarvoor krijgt u een mooie doos!”

Hij nam de kleren van Gerben mee naar 'n toonbank, waar hij alles netjes in een kartonnen doos vouwde.

Intussen vroeg Sietse aan Gerben:

„Waarom heb jij direct het eerste het beste pak gekocht? Er hangen er nog heel wat meer. Misschien is er wel een mooier bij.”

„Ik kijk wel uit,” zei Gerben. „Als ik meer pakken ga passen, weet ik op het laatst niet meer welk ik het mooist vind. En jullie vinden dit pak toch ook goed? Nou waarom zal ik het mijzelf dan lastig maken?”

Inmiddels was de verkoper klaar met het inpakken. Tijdens het afrekenen vroeg hij:

„Wilt u misschien ook nog een bijpassende hoed kopen, mijnheer?”

„O nee,” zei Gerben, „daar begin ik niet aan. Van een hoed krijg ik hooi broei in mijn haar. Kom jongens, we gaan!”

De verkoper keek Gerben hoofdschuddend na. Zo'n vreemde klant had hij nog nooit gehad. Gewoonlijk kostte het wel wat tijd als iemand een kostuum kwam kopen, maar Gerben was reeds binnen de tien minuten klaar. En wonderlijk genoeg nog heel goed geslaagd ook.

Zelfs Gerbens vriend, de melkboer, was vol verbazing toen Gerben zo spoedig en zo goed gekleed weer terugkwam.

„Wat zie ik, Gerben?” vroeg hij. „Ben jij nu al als heer vermomd? Dat is vlug. En het staat je warempel nog goed ook.”

„Wat had jij dan gedacht?” vroeg Gerben verontwaardigd. „Ik kan zeker zo goed in een spiegel kijken als een jongedame. En het is geen rommel wat ik koop. Het is zuivere wol!”

„Hoe weet je dat?” vroeg de melkboer. „Later blijkt het misschien katoen te zijn.”

„Ik heb een heel eenvoudig middelje om wol van katoen te onderscheiden,” zei Gerben. „Als je er heel goed aan ruikt, ruik je de schapen.”

Zijn vriend wou dat niet geloven, maar toch rook ook hij even aan het jasje.

„Hm,” zei hij. „Net wat ik dacht: ik ruik niets!”

„Dan ben jij verkouden of jouw reukorganen deugen niet,” zei Gerben. „Jij moet eens naar de dokter gaan.”

„Ga nou gauw!” zei de melkboer lachend.

„Ja, het is de hoogste tijd,” zei Gerben. „Vooruit schippers! Aan boord!”

Zo vertrokken onze vrienden weer met hun Kameleon naar het meer. Gerben was reuze opgewekt omdat hij zo goed geslaagd was met het kopen van een nieuw kostuum. ’ „Toch heb jij ons nog steeds niet verteld, hoe jij kunt den of het wol is of niet,” zei Hielke.

„Dat is heel eenvoudig, jongens,” zei Gerben. „Jullie hebben gezien hoe ik de stof onder mijn neus hield en deed alsof ik eraan rook. Maar het ging er om of ik de haartjes onder mijn neus voelde kriebelen. Dat voel je wel bij wol en niet bij katoen. Dat was alles.”

„Je hebt gelijk,” zei Hielke, „want als ik met mijn gezicht in de dekens lig, word ik altijd wakker door het gekriebel.”

„Ja ja,” lachte Gerben. „En die verkoper begreep er maar niets van!”

„Maar jij bent wel een rare,” zei Sietse.

„Wel nee,” zei Gerben, „ik ben nu een mijnheer. De kleren maken de man!”

De Kameleon, die weer op de grootste versnelling voer, passeerde weer het eiland en koerste naar de brug. In de Verte op de polderdijk zagen onze vrienden veldwachter

Zwart fietsen.

„Als Zwart straks mijn mooie pak ziet,” zei Gerben, „denkt hij dat ik de burgemeester ben.”

„Zwart heeft wel haast,” zei Sietse. „Hij begint heel hard te fietsen.”

„Asjemenou!” riep Gerben. „Dat klopt niet. Daar gebeurt iets. Gooi om het roer, Sietse!”

Maar dat had Sietse reeds gedaan en hij gaf de motor vol gas. Als een echte raceboot stormde de Kameleon het meer over in de richting van de polderdijk.

Daar gebeurden vreemde dingen. Gerben en de jongens zagen hoe Zwart haastig van zijn fiets sprong, de dijk afholde naar de rand van het meer en met een plons te water sprong. Daarin dreef iets wits en Hielke was de eerste die ontdekte wat het was.

„Oei!” riep hij. „Dat is een kind. Zwart probeert het te redden!”

Het drenkelingetje was een meisje, dat gelukkig bleef drijven op een grote luchtbel die onder haar jurkje zat. Maar zij was reeds zo ver uit de wal gedreven, dat Zwart niet verder kon waden. Hij moest dus zwemmen en dat viel niet mee met zo'n dik uniform aan. Zwart zette echter door. Hij wist dat hij snel moest handelen, want die luchtbel zou spoedig kleiner

worden, doordat de lucht kon ontsnappen door de dunne stof van het jurkje. Tevens was er het gevaar dat het kind het jurkje scheef zou trekken, doordat het wild en hevig met haar armpjes om zich heen sloeg.

Zwart bereikte spoedig het kind en greep het vast Maar nu moest hij met de drenkeling terug zwemmen en dat ging zwaar. Zwart spande al zijn krachten in en langzaam naderde hij de wal. Gelukkig kwam de Kameleon hem nu te hulp. Sietse stuurde zo dicht mogelijk bij Zwart, en Gerben bukte zich en tilde het kind binnen boord. Zwart greep intussen naar de rand van de boot, maar hij greep mis en verdween onder water. De inspanning had te veel van zijn krachten geveegd en in plaats van een redder, was hij nu ook een drenkeling geworden.

Zonder aarzelen sprong Gerben te water en dook Zwart achterna.

Gespannen keken Hielke en Sietse toe. Daar kwamen beide mannen weer boven en Gerben duwde Zwart naar de Kameleon. Hielke en Sietse trokken Zwart aan boord, terwijl Gerben zichzelf aan de rand omhoog hees. Zwart zat erg te hoesten, want hij had water binnengekregen. Het kind huilde luid en riep om haar moeder.

„Naar de wal,” riep Gerben, „daar komt de dokter!” De dokter, die met zijn auto op bezoek was geweest bij patiënt in de polder, had reeds gezien dat er hulp nodig was en hij stopte op het moment dat de Kameleon aanlegde. De dokter keek heel even naar het huilende meisje, maar ging daarna Zwart helpen, die nog steeds hoestte. Door Zwart languit in het gras te leggen en hem op zijn rug te drukken, werd het water uit zijn longen geperst. Het hoesten hield nu op en de dokter zei:

„U moet meteen naar bed, mijnheer Zwart Ik breng u ’Vel naar huis en... meisje, jij gaat ook mee. Jij heet Anneke de Boer, hè?”

„Maar ik wil eerst mijn bloemen!” huilde het kind. Hielke zag aan de waterkant een tuiltje madeliefjes en paardebloemen liggen en gaf het aan Anneke.

Toen pas hield het kind op met huilen en ging het met !;de dokter en Zwart mee naar het dorp.

„Zwart is goed van de kaart,” zei Gerben. „Hij is zelfs "zijn fiets vergeten. Die zullen wij maar meenemen.”

„Zeg Gerben,” vroeg Hielke, „gaat wol krimpen als het nat wordt?”

„Verdraaid-nog-an-toel" riep Gerben. Hij keek verschrikt Raar zijn natte kostuum. „Ik heb er geen moment aan gedacht dat ik een nieuw pak droeg. Wat ben ik toch ook een grote ezel om zo maar pardoes in het water te springen, en jullie hebben mij ook niet even gewaarschuwd.” „Had jij Zwart dan laten verdrinken?” vroeg Sietse. „Natuurlijk niet,” zei Gerben.

„Wij kunnen hem niet missen. Zwart hoort bij ons dorp zoals de dominee bij onze kerk. Maar laten we nu gauw naar huis gaan, anders stuurt dokter mij ook naar bed.”

De fiets van Zwart werd mee aan boord genomen en de Kameleon voer zo snel mogelijk terug.

Klinkhamer keek verbaasd naar Gerben, toen onze vrienden de smederij binnenkwamen.

„Wat zie ik?” vroeg hij. „Jij hebt een nieuw pak aan en je bent drijfnat? Hoe komt dat?”

„Dat is voor de reclame,” zei Gerben. „Ik ben directeur geworden van een regenwaterfabriek.”

Hielke en Sietse begonnen te lachen en Klinkhamer schudde zijn hoofd. „Ik weet het niet Gerben,” zei hij, „maar er zijn

zeker weer vreemde dingen gebeurd?”

„Dat is waar,” zei Gerben, „want Zwart ging een kind redden en toen moest ik hem redden. Maar dit weet ik wel: als ik weer een nieuw pak koop, trek ik het niet meteen weer aan. En zeker niet als ik met de Kameleon ga varen, want in die boot beleef je altijd de gekste dingen. En nu ga ik er vandoor, zoals de papegaai zei toen de kat hem te pakken kreeg. Tot ziens!”

„Die Gerben toch!” zei Klinkhamer.

HOOFDSTUK II

Kees begreep het niet

Hielke en Sietse brachten de fiets van Zwart terug naar zijn huis en vroegen aan mevrouw hoe het met hem ging, „Hij ligt in bed, jongens,” zei mevrouw Zwart. „Hij heeft koorts en volgens de dokter zal hij voorlopig geen dienst mogen doen.”

„Dat is jammer,” zei Sietse.

„Wij hopen dat Zwart weer gauw beter is,” zei Hielke.

„Ik zal het hem vertellen, jongens,” zei mevrouw. „En nog wel bedankt voor jullie hulp.”

„Tot uw dienst, mevrouw,” zeiden Hielke en Sietse, want dat zei vader ook altijd als een klant hem bedankte.

Thuis zei Sietse: „Nu kunnen wij zo veel kattenkwaad gaan uithalen als we maar willen, want Zwart moet in bed blijven en dus is er geen veldwachter om ons te verbieden.”

„Maar hier heb ik twee veldwachters, die zonder te verbieden erop los timmeren,” zei Klinkhamer en hij toonde zijn grote handen. „Ik waarschuw jullie geen streken uit te halen, want dan krijgen jullie met mij te doen!”

Toch behoefde Klinkhamer zich geen zorgen over de

Jongens te maken, want een paar dagen later kwam er een tijdelijke plaatsvervanger voor Zwart in het dorp. Het was een nog jonge agent, die op een bromfiets reed. Hij heette Kortstra, hoewel die naam niet bij zijn gestalte paste, want hij was vrij lang. Dit kwam Gerben allemaal in de smederij vertellen.

„En hoe is het met jou?” vroeg Klinkhamer. „Heb jij helemaal geen last gehad van die duik onder water?”

„Ik?” riep Gerben. „Wel nee, ik ben wel aan nattigheid gewend. Ik heb soms dagen in de regen staan werken. En mijn nieuwe pak is weer helemaal in orde. Je zou het best weer in de winkel kunnen hangen. Dat is wel een bewijs dat ik iets goeds heb gekocht, hè? Ik zeg altijd: je moet niet lopen te dromen als je iets gaat kopen. Maar vannacht heb ik wel gedroomd en dat was lang niet mooi.”

„Wat droomde jij dan?” vroegen Hielke en Sietse.

„Dat ik weer in de wieg lag,” zei Gerben. „En ik kreeg het reuze benauwd, omdat de wieg natuurlijk veel te klein voor mij was en ik mij in de onmogelijkste bochten moest wringen. Maar toen ik er eindelijk in lag, kwam het moeilijkste, want ik kon er niet meer uit. Ik heb gewroet en geduwd, totdat met luid gekraak de wieg uit elkaar viel. Door dat gekraak werd ik wakker en toen bleek dat ik het voeteneind van mijn ledikant

had stukgetrapt.”

„Ik geloof er geen woord van,” zei Sietse, „maar... ik zou het niet gek vinden als jij nog in de wieg lag, want je bent nog net een kind.”

Dat vond Gerben een grote belediging. Hij greep de emmer met water die bij de slijpsteen stond en riep: „Ik zal je leren wat voor een kind ik ben!”

Hij wierp de inhoud van de emmer naar Sietse, die gauw in de richting van de deur vluchtte, In de deuropening botste Sietse echter bijna tegen een man in uniform, die juist naar binnen wilde gaan. Het gevolg was dat de man het water over zijn benen kreeg.

Die man was veldwachter Kortstra!

„Grote vlegel!” riep hij kwaad naar Gerben, terwijl hij met druipende broekspijpen de smederij binnenkwam.

„Kun jij niet beter uitkijken? Wat zijn dat voor manieren?”

„Wist ik dat u daar was?” zei Gerben. „U komt ook zo maar binnen. Als u even geroepen had: pas op, ik kom, dan had ik natuurlijk niet gegooid.”

„Wat?” riep Kortstra. „Pas op, ik kom? Pas maar op, dat ik jou geen bon geef! Kijk eens, mijn hele broek is bedorven!”

„Dat vind ik verschrikkelijk overdreven,” zei Gerben. „Met een beetje water bederf je geen broek. Maar ik hoor het al: u

kunt niet tegen een grapje. Ik ga maar!”

Gerben verliet de werkplaats en fietste naar het dorp.

„Die knaap denkt zeker dat hij alles mag,” zei Kortstra lang niet vriendelijk, „maar dan is hij bij mij aan een verkeerd adres.”

„Gerben is niet zo kwaad,” zei Klinkhamer. „Hij valt best mee.”

„Dat heb ik gemerkt,” zei Kortstra, terwijl hij in z’n broekspijpen kneep om het water eruit te persen. „Ik hou niet van zulke grapjes en daar zal hij in het vervolg rekening mee moeten houden. U weet zeker al dat ik de tijdelijke plaatsvervanger van mijnheer Zwart ben? En u is mijnheer Klinkhamer, niet waar? U bent commandant van de brandweer en voorzitter van de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer? Mijn naam is Kortstra.”

„Wel, mijnheer Kortstra,” zei Klinkhamer, „dan hoop ik dat die tijdelijke dienst u hier goed zal bevallen.”

„Dat hoop ik ook,” zei Kortstra, „maar ik ben hier natuurlijk niet voor mijn plezier.”

De veldwachter praatte nog een tijdje met Klinkhamer en vertelde dat hij graag bij de verkeerspolitie dienst zou doen.

„Want,” zei hij, „ik vind het van het grootste belang dat de verkeersvoorschriften stipt worden nageleefd. Kijk nu

daarbuiten eens. Die man is in overtreding en kan gemakkelijk een ongeluk veroorzaken.”

Kortstra, die bij deze woorden door het raam wees, liep gauw naar de deur en riep: „Hé daar! Afstappen!”

Op de weg reed een man op een fiets, die een rolletje kippengaas dwars op zijn bagagedrager had gebonden. Die man was Gerben. Hij keek verbaasd naar de veldwachter, maar omdat hij zich van geen kwaad bewust was, stapte hij af. Gevolgd door de jongens ging Kortstra naar Gerben en zei: „U bent strafbaar!”

„Ik?” riep Gerben verbaasd. „M’n lieve man, ik ben de onschuld zelf!”

„Ik ben geen lieve man. Ik ben veldwachter,” zei Kortstra.

„U bent dus geen lieve man?” zei Gerben. „Dat is jammer.”

„Geen praatjes,” zei Kortstra en hij haalde zijn boekje te voorschijn. „Je naam?”

„Wat-drommel-nog-an-toel” riep Gerben. „Vertel mij dan eerst eens wat ik gedaan heb,”

„Weet jij dat niet? Dat is dan dubbel treurig,” zei Kortstra.

„Hoe breed is dat rolletje gaas?”

„Tachtig centimeter,” zei Gerben.

„Juist,” zei Kortstra. „Dat is dus breder dan vijfenzeventig centimeter en in de wet is bepaald dat een fiets niet breder

mag zijn.”

„Maak het nou een beetje!” riep Gerben. „U wilt mij toch voor die vijf centimeter dat het rolletje breder is, geen proces-verbaal geven? Nou wordt-ie helemaal goed. Van mij kunt u...”

„Wat zegt u?” vroeg Kortstra,

„O, niks,” zei Gerben. „Ik zeg maar zo, ik zeg maar wat.”

„Als je dan maar op je woorden let,” zei Kortstra, „want het beledigen van een ambtenaar in functie is ook strafbaar.”

„Hm,” zei Gerben. „En moet ik nu werkelijk voor die paar centimeters op de bon?”

„Natuurlijk,” zei Kortstra. „U behoort de verkeersregels te kennen.”

Zo werd dus Gerbens naam genoteerd en terwijl Kortstra zijn boekje opborg, zei hij:

„U zult er wel meer van horen.”

„Geweldig!” zei Gerben spottend. „Zult u het vooral niet vergeten?”

Kortstra keek Gerben een moment heel kwaad aan, stapte toen op zijn bromfiets en reed naar het dorp.

„Jongens,” zei Gerben, „zo’n mooi prentenboek heb ik nog nooit gezien. Daar kunnen wij nog rare grappen mee beleven.”

„Ik geloof niet dat hij jou erg leuk vindt,” zei Hielke.

„Ik hem ook niet,” zei Gerben en hij ging de smederij in om zijn hart te luchten bij Klinkhamer.

„Vindt u het niet ver gezocht?” vroeg hij. „Voor die vijf centimeters dat het gaas te breed is, geeft die Kortstra mij een bon.”

„Hij was misschien nog kwaad omdat jij hem met water hebt gegooid,” zei Klinkhamer.

„Dat is toch kinderachtig,” zei Gerben. „Wie weet wat die grap mij nu wel gaat kosten?”

„Ik schat van een rijksdaalder,” zei Klinkhamer, „en als ik je een goede raad mag geven, heb dan voortaan geen praatjes meer tegen deze veldwachter, want daar is hij helemaal niet van gediend.”

„Hij is een echte zure,” zei Gerben. „Ik zal reuze blij wezen als Zwart weer beter is, want die is de kwaadste niet. Dat is nu wel bewezen. Tjonge, een rijksdaalder voor vijf centimeter gaas, dat loopt toch de spuigaten uit. Maar die Kortstra is met mij nog niet klaar, dat kan ik jullie wel vertellen!”

En nog kwaad mopperend ging Gerben terug naar de boerderij.

„Zeg jongens,” zei Klinkhamer, „jullie moeten nu voortaan ook extra voorzichtig zijn en.... haal vooral geen kattenkwaad

uit. Die mijnheer Kortstra staat direct klaar met een proces-verbaal, dus wees gewaarschuwd!”

„Wij doen nooit kwaad,” zei Sietse.

„Was het maar waar,” zei Klinkhamer.

Daar kwam opeens Louw Vrolijk, de zoon van de kaasmaker, de smederij binnen. Hij was een vriend van Hielke en Sietse.’

Direct na hem kwam er nog een jongen binnen. Dat was Cor, die in de stad woonde en nu logeerde bij de burens van Klinkhamer, mijnheer en mevrouw Bleeker.

Cor vroeg meteen of zij met de boot zouden gaan varen en omdat het prachtig weer was, ging het viertal naar het boothuis.

De Kameleon werd gestart en weer ging het naar het meer. Maar nu stuurde Sietse niet rechtuit naar de overkant, doch liet de boot linksaf slaan. Zij volgden de polderdijk waarop in de verte een grote molen stond, die de Woudaap heette. In die molen woonde Kees Dijkstra en hij was ook een vriend van ons viertal. De motor bromde gezellig en onder een zonnige hemel voeren de jongens over het rustige meer.

„Wat is de vakantie toch fijn,” zei Cor. „De zon schijnt heerlijk, het water ruikt fris en de boot vaart reuze. Het wordt weer een plezierige dag!”

„Maar voor Gerben niet,” zei Hielke. „Hij kreeg een kwartier

geleden een boete, omdat hij een rolletje gaas op de fiets had dat tachtig centimeter breed was. En een fiets mag niet breder zijn dan vijfenzeventig centimeter.”

„Wat?” riep Louw verbaasd. „Gaf Zwart voor die vijf centimeter een bekeuring? Dat had ik niet van hem gedacht.”

„Zwart ligt in bed, dat weet je toch?” zei Sietse. „Er is nu een plaatsvervanger, een mijnheer Kortstra. Die gaf Gerben een boete.”

„Was het een lange veldwachter op een bromfiets?” vroeg Louw. „Dan heb ik hem gezien toen ik naar de smederij ging.”

„Dat klopt,” zei Hielke. „Toen had hij net die bekeuring gegeven. Kijk, daar is-ie weer, op de dijk!”

Veldwachter Kortstra reed op zijn brommer ook in de richting van de Woudaap. De jongens, die de molen nu snel naderden, zagen hun vriend Kees aan de waterkant zitten vissen. Veldwachter Kortstra stopte bij de Woudaap en ging naar Kees.

Sietse stuurde de Kameleon gauw tussen het riet, zodat de jongens ongemerkt konden af luisteren wat Kortstra tegen Kees ging zeggen.

„Zo jongeman,” zei de veldwachter, „weet jij waar mijnheer Dijkstra is?”

Kees, die bij het vissen slaperig zat te soezen, schrok op en zei: „Mijnheer Dijkstra?” Daarbij keek hij alsof hij de vraag niet goed had begrepen. Welnu, dat deed hij ook echt niet en hij herhaalde: „Mijnheer Dijkstra? Die ken ik niet.”

„Ik bedoel de baas van deze molen,” zei Kortstra.

Toen ging Kees een licht op en hij riep:

„Ooooo! Bedoelt u mijn vader? Maar dat is geen mijnheer. Mijn vader is molenaar!”

„Zeg eens, drommelse kwajongen,” zei de veldwachter kwaad, „denk jij mij een beetje voor de mal te kunnen houden? Van wie leer jij die vlegelmanieren?”

Kortstra bulderde zo luid, dat Dijkstra, die in het schuurtje naast de molen aan het werk was, verwonderd kwam kijken naar wat er gebeurde.

„Wat is er, mijnheer?” vroeg hij. „Is mijn zoon weer bezig? Wat heeft hij nu weer gedaan?”

„Hij denkt dat hij grappig is,” zei Kortstra. „Op mijn vraag, of hij mij kon zeggen waar mijnheer Dijkstra was, antwoordde hij: Die ken ik niet!”

„Wat?” riep Dijkstra. „Ken jij je eigen vader niet? jij hoort beleefd te zijn, versta je dat?”

„Hij vroeg...” zei Kees.

„Hij?” riep Dijkstra kwaad, „Wie is hij? Jij bedoelt die

mijnheer, hè?”

„Nou ja,” zei Kees, „die mijnheer dan. Hij vroeg waar „mijnheer Dijkstra" was. Als hij meteen gezegd had: „molenaar Dijkstra", dan had ik het wel geweten,” „Jij bent meer dan onbeschoft!” bulderde Dijkstra en hij greep Kees in z'n kraag. „Je gaat voor straf prompt naar bed!” „Maar ik wil niet naar bed!” riep Kees huilerig. „Ik deed niets. Ik zat alleen maar een beetje te vissen. Waarom laten jullie mij niet met rust?”

„In bed kun je rusten!” riep Dijkstra. „Vooruit! Mars! Naar binnen!”

Hoewel Kees tegenstand bood, bracht zijn vader hem in de molen en sloot hem op in zijn kamertje. Vervolgens kwam Dijkstra naar buiten met een luik, dat hij voor het raam van het slaapkamertje plaatste. Zo ontnam hij Kees elke mogelijkheid tot ontvluchten.

Vanachter het riet hadden de jongens in de Kameleon alles met stijgende verontwaardiging gevolgd.

„Arme Kees,” fluisterde Louw. „Toch had hij geen schuld.” „Ik geloof ook dat Kees op dat moment echt niet wist wie „mijnheer Dijkstra" was,” zei Hielke.

„Die Kortstra is veel te streng,” zei Sietse. „Ik zou hem best eens te pakken willen nemen.”

„Ja,” zei Louw meteen vol vuur, „laten wij zijn brommer vastbinden.”

„Ik weet nog iets veel beters,” zei Sietse. „Als wij het gaatje in de dop van de benzinetank dichtmaken, dan kun je lachen.”

„Waarom?” vroeg Cor. „Wat gebeurt er dan?”

„Wel,” zei Sietse, „Gerben had een jaar geleden een motorfiets en daarmee kwam hij in de smederij omdat de motor telkens stopte. Mijn vader ontdekte toen dat het luchtgaatje in de tankdop verstopt zat. Hij maakte het open en de motor liep weer normaal. Want als er benzine uit de tank naar de motor loopt, komt er ruimte in de tank vrij. Die ruimte wordt dan opgevuld met lucht. Kan er geen lucht inkomen, dan wil de benzine er niet uit.”

„Ik begrijp het,” zei Cor. „Het is als bij een fles water. Als je die ondersteboven houdt, loopt het water er klokkend uit omdat er dan lucht naar binnen gaat.”

„Maar,” zei Hielke, „vader heeft ons gewaarschuwd dat wij geen kattenkwaad met deze veldwachter mogen uithalen, omdat hij direct een proces-verbaal geeft.”

„Dan zal ik het wel doen,” zei Cor.

„Nee,” zei Sietse. „Wij gaan er eerlijk om loten.” Hij plukte een rietstengel en brak er vier stukjes af.

„Kijk jongens, wie het langste trekt, moet het doen. En vlug

een beetje, want Kortstra is nu in de molen. Wij moeten klaar zijn voordat hij terugkomt.”

Vlug trokken zij allemaal een stukje riet en toen bleek dat Louw het langste had getrokken.

„Durf je wel?” vroeg Sietse.

„Natuurlijk wel,” zei Louw, „maar wat moet ik er in stoppen?”

„Een lucifer,” zei Sietse.

Omdat niemand die had, werd er een splinter van de achterbank gesneden, Daarmee ging Louw vlug naar de brommer. In een ommezien had hij een stukje van de splinter in het gaatje van de tankdop geduwd en vlug kwam hij terug in de boot.

Hij was precies op tijd, want een paar tellen later kwam veldwachter Kortstra uit de molen, nog druk pratend met Dijkstra. Even daarna startte hij de brommer, waarvan de motor meteen begon te lopen. Maar dat duurde maar heel kort, want plotseling stopte de motor.

„Wat is dat nou?” zei Kortstra verbaasd. „Dat is me nog nooit gebeurd.”

„Misschien is de benzine op,” zei Dijkstra.

„Wel nee, ik heb de tank juist boordevol gevuld.”

„Dan was de motor koud,” zei Dijkstra. „Probeert u het nog eens.”

Kortstra trapte de motor weer aan en warempel... hij liep weer. De veldwachter ging op het zadel zitten, maar voor hij weg kon rijden, sloeg de motor weer af.

„Dat klopt niet,” zei Kortstra. „Heeft die brave zoon van u misschien aan de motor geknoeid?”

„Ik geloof het niet,” zei Dijkstra. „Kees zit opgesloten. Kijk maar.”

Dijkstra nam het luik voor het raam weg en zag hoe zijn zoon op het bed zat te lezen bij het licht van de lamp.

„Mag ik weer buiten?” vroeg Kees. „Het is hier zo warm.”

„Vooruit dan maar,” zei Dijkstra, omdat hij het niet leuk vond dat die veldwachter Kees ging verdenken en nog wel van iets dat de jongen onmogelijk gedaan kon hebben.

Kortstra probeerde van alles om de fout in de motor te ontdekken, maar die vond hij niet. Onze belhamels, die heel stil vanachter het riet zaten te gluren, zagen hem tenslotte, lopend naast de brommer, teruggaan naar het dorp.

„Zeg jongens,” zei Louw, „laten wij ook even teruggaan. Dan kunnen wij misschien dat gaatje weer openmaken als Kortstra bij de smederij komt.”

„Voel jij je geweten knagen?” vroeg Cor lachend.

„Nou ja,” zei Louw, „ik vind dat de grap niet te lang moet duren, want Kees mag immers alweer naar buiten?”

„Ik ben het met Louw eens,” zei Hielke.

„Dan gaan we naar de smederij,” zei Sietse. Hij liet de Kameleon zwaaien en voer terug naar huis. Daar bleven zij wachten totdat de veldwachter met zijn brommer bij Klinkhamer kwam.

„De motor wil niet blijven draaien,” zei Kortstra. „Hij stopt telkens. Weet u er raad op?”

„Zit de benzineleiding verstopt?” vroeg Klinkhamer.

„Daar heb ik al naar gekeken,” zei Kortstra.

Klinkhamer schroefde de bougie los en zag dat die een goede vonk gaf. De jongens stonden er nu allemaal bij te kijken. Sietse schroefde de tankdop los en prikte vlug het gaatje open.

„Wat doe jij daar?” vroeg Kortstra.

„Kijk,” zei Sietse, „dit kleine luchtgaatje zat verstopt en dat mag niet.”

„Dat kan inderdaad ook een oorzaak zijn,” zei Klinkhamer.

„Probeert u nu nog eens te starten.”

Tot grote vreugde van Kortstra liep de motor nu weer prima.

„Zo jongeman,” zei hij goedkeurend tegen Sietse, „dat heb jij goed bekeken. Je wordt vriendelijk bedankt,”

„Tot uw dienst!” zei Sietse lachend.

„Kleine oorzaken hebben soms grote gevolgen, mijnheer

Kortstra,” zei Klinkhamer.

Dat die spreuk in dit geval dubbel van toepassing was,
begrepen alleen de jongens, die lachend teruggingen naar
hun Kameleon.

HOOFDSTUK III

De jongens hebben weer een plan

Opnieuw voer de Kameleon naar de Woudaap, waar Kees weer zat te vissen.

„Hallo Kees, ga je mee zwemmen?” riepen de vrienden.

„Natuurlijk,” zei Kees. Hij borg de hengel weg en kwam ook aan boord. Terwijl zij weer verder voeren zei Kees: „Ik heb nog gevangen gezeten. Er kwam een vent op een brommer ..

„Een vent?” vroeg Hielke lachend. „Je bedoelt toch zeker een mijnheer, hè?”

„Huu, jij lijkt mijn vader wel,” zei Kees.

„Als ik dat was,” zei Hielke, „sloot ik je prompt op in je slaapkamer en deed een luik voor het raam!”

„Wat?” zei Kees en hij staarde Hielke met open mond aan. Daarop ontdekte hij al die lachende gezichten rond hem en hij begreep dat zijn vrienden alles reeds wisten.

„Jullie hebben het dus gezien?” zei hij. „Hebben jullie dan iets aan de bromfiets gedaan, zodat die niet meer wou lopen?”

„Heel goed geraden, Kees,” zei Hielke. „Wij hebben even het luchtgaatje in de tankdop dichtgemaakt. Dat was alles. Zo

zie je maar: geen moeite was ons te veel. Wij laten onze vrienden nooit in de steek. Wij helpen altijd, al is het ook van de wal in de sloot.”

„Wel bedankt,” zei Kees. „Maar die veldwachter is met mij nog niet klaar.”

„Pas jij maar op,” zei Sietse. „Hij geeft je een bon voor je het weet.”

Na tien minuten varen liet Sietse de Kameleon met de boeg op een laag gelegen wal schuiven, zodat de boot meteen vast lag. De jongens kleedden zich uit en sprongen te water om te zwemmen en te stoeien. Na het zwemmen gingen zij in de zon liggen, die hen nog bruiner bakte dan zij reeds waren. Ze lagen daar nog maar net, toen er een prachtig motorjacht voorbijkwam. De jongens keken er vol bewondering naar. „Als ik rijk was,” zei Kees, „kocht ik ook zo’n boot en dan ging ik verre reizen maken.”

„Toch kun je met zo’n boot niet de oceaan over,” zei Sietse. „Dat is ook niet nodig,” zei Cor, „want je kunt er wel mee door Europa reizen. Laatst vertelde iemand op de televisie, dat Europa het mooiste deel van de wereld is.”

„Is het waar?” vroeg Hielke. „Ik dacht dat Amerika veel mooier was.”

„Dat dacht ik ook,” zei Louw. „En dan heb je nog het mooie

Hawaï en Indonesië met Bali en zo. In de tropen zie je bijvoorbeeld mooie palmbomen.”

„Die heb je rond de Middellandse Zee ook,” zei Cor. „Nee jongens, Europa heeft alles wat je ook in verre landen ziet en daarom is het niet nodig om de oceaan over te steken.”

„Nou ja,” zei Kees, „het geeft ook niet, want ik heb niet zo’n mooi jacht en zal er ook wel nooit een krijgen. Ik ben helaas niet rijk.”

„Foei Kees,” zei Louw, die een krant had gevonden en daarin zat te lezen, „jij bent schatrijk. Jij moet maar eens lezen wat hier staat.”

„Wat staat daar dan?” vroeg Hielke.

„In Hongkong,” zei Louw, „wonen honderdduizenden vluchtelingen in armzalige krotten of in kleine wankelende bootjes. Of ze wonen met z’n vijftien in een heel kleine kamer. Stel je voor, zeg, met z’n vijftien in een klein kamertje wonen, eten en slapen, ’t Is bijna niet te geloven. En de kinderen krijgen maar één maaltijd per dag of moeten vaak zelf maar zien hoe zij aan de kost komen. Zij vechten dan ook om een weggeworpen rotte sinaasappel die ze op de straat vinden. Zij gaan ook nooit naar school, want daarvoor hebben zij natuurlijk helemaal geen geld. De meeste zijn ziek van ellende en er sterven er heel veel. Durf jij nu nog te

zeggen, dat jij niet rijk bent, Kees?”

„Maar waarom worden die mensen dan niet geholpen?” vroeg Kees.

„Dat wordt wel gedaan,” zei Louw. „Hier staat dat er hospitalen worden ingericht en dat er voedsel verstrekt wordt. Er wordt bovendien geprobeerd de mensen aan werk te helpen. Maar daarvoor is heel veel geld nodig en dat is er nog lang niet genoeg.”

„Dan gaan wij ook helpen,” zei Sietse. „Wij gaan geld verdienen en dat sturen wij dan naar Hongkong. Alle beetje helpen.”

Cor begon te lachen.

„Waarom lach je?” vroeg Sietse. „Vindt jij het grappig dat die mensen het zo arm hebben?”

„Natuurlijk niet!” zei Cor verontwaardigd. „Ik zal graag meehelpen om geld in te zamelen. Maar ik dacht eraan, hoe wij in iedere vakantie steeds weer iemand moeten helpen!”

„Daar heb je gelijk in,” zei Louw, „maar het is toch steeds weer fijn om het te doen. Alle dagen luiëren is ook niets. Zeg jongens, wie weet er een mooie manier om aan geld te komen? Als wij met een collectebus langs de huizen gaan, brengt het niet veel op.”

„Het is de vraag of wij wel toestemming krijgen voor een

collecte,” zei Hielke. „Kortstra is geen leuke!”

„Ik weet wat,” zei Cor. „Wij gaan olieballen bakken,”

„Ha, lekker!” riep Kees. „Ik zou er best een paar lusten!”

„Moeten wij die olieballen dan verkopen?” vroeg Hielke.

„Ja. Dat deden de jongens in de» stad ook,” zei Cor, „Zij verkochten ze voor een dubbeltje per stuk.”

„En hoeveel kost het bakken?” vroeg Sietse.

„Dat weet ik niet,” zei Cor. „Ik heb ze nooit gebakken.”

„Jij bent ook een mooie,” zei Louw. „Die wil olieballen verkopen en hij weet niet eens hoe hij ze maken moet.”

„Weet jij het dan wel?” vroeg Cor,

„Nee, maar ik heb het wel eens gezien,” zei Louw.

„Dat is nog niks,” zei Kees lachend, „Ik kan het nog sterker vertellen: ik heb ze wel eens gegeten!”

„Laten wij niet flauw doen, jongens,” zei Hielke. „Ik vind het voorstel van Cor niet gek, want als een oliebol ons vijf cent kost, hebben wij op iedere bol vijf centen winst”

„Hm,” zei Sietse. „Dat is op honderd olieballen nog maar vijf gulden verdiend. En aan wie verkopen wij even honderd van die ballen?”

„Dat kan best meevallen,” zei Cor. „Als ze lekker zijn en als de mensen horen dat het voor een goed doel is, kunnen wij iedere dag wel een hoeveelheid aan de kampeeders bij het

meer verkopen.” „Jij hebt gelijk, Cor,” zei Hielke.

„Oliebollen kunnen wij alle dagen verkopen, maar met een collectebus kun je maar één dag gaan lopen.”

„Ik zal wel zorgen dat de olieballen lekker worden,” zei Kees, „want ik kan goed proeven. Ik heb een reuze fijne smaak!”

„Jij blijft er af met je geproef,” zei Sietse, „want dan eet jij nog harder dan wij kunnen bakken. Jij bent nogal een beste!”

„Net alsof jij niks lust,” zei Kees kwaad. „Als jij liever hebt dat ik niet meedoe, is het mij best hoor. Kook dan zelf maar gaar in de pot met olie!”

„Zijn jullie nu helemaal gek geworden?” vroeg Cor lachend.

„Dat maakt nu al ruzie om olieballen die nog niet eens gebakken zijn.”

„Ik maak geen ruzie,” zei Kees. „Sietse doet het.”

„Ik wil helemaal geen ruzie,” zei Sietse. „Van mij mag Kees zich misselijk eten en dan zal ik alle olieballen betalen die hij naar binnen schrokt.”

„Dat kan je geld kosten, Sietse,” zei Louw. „Kees heeft een gezonde maag.”

„En of,” zei Kees, „en ik ga een paar dagen thuis niet eten. Dan lust ik er wel honderd.”

„Het is dus afgesproken,” zei Hielke. „Wij gaan bakken.

„Natuurlijk!” riep Kees. „Hoe eerder wij beginnen, hoe

beter!”

Dat kunnen wij achter de smederij doen, op een vuurtje.”

„Jij hebt natuurlijk alweer trek, hè?” vroeg Louw.

„Ja,” zei Sietse, „en dan kan moeder het ons leren. Zullen wij er meteen heen gaan?”

„Een gezonde jongen heeft altijd trek,” zei Kees, „vooral als het lekker is. Wij moeten er ook krenten in bakken, dat smaakt nog beter.”

„Wie geeft een cent voor een bol met een krent?” riep Hielke lachend.

„Met een oliebol heb je pas lol!” riep Cor.

„En jullie zijn stapeldol!” rymde Sietse.

„Als wij er mee gaan venten,” zei Louw, „moeten wij ons kleden als Chinezen. Het is immers voor de arme mensen in Hongkong?”

„Dat is niet gek,” zei Cor. „Met reclame kun je meer verkopen.”

„Laten wij eerst afwachten hoe de olieballen worden,” zei Hielke. „Dat is toch het voornaamste, vind ik.”

Zij hadden zich intussen weer aangekleed. Even later voeren zij terug naar huis.

Op de polderdijk liep Gerben. Hij zag de Kameleon varen en begon met zijn beide armen naar de jongens te zwaaien.

„Gerben wil meevaren,” zei Hielke. „Hij moet ook naar het dorp.”

Sietse stuurde naar de wal, waar Gerben stond te wachten in gezelschap van de hond van Jellema.

„Moet Kazan ook mee?” vroeg Sietse.

„Wel nee,” zei Gerben. „Die bandiet loopt mij steeds achterna. Vooruit, Kazan! Naar huis!”

De hond liep enige meters terug en bleef toen staan.

Gerben ging vlug aan boord, maar nauwelijks voer de Kameleon verder of Kazan begon luid blaffend mee te hollen.

„Verroest,” zei Gerben. „Zo raak ik hem nog niet kwijt. Het is toch wat als een dier zo aan je gehecht is.”

„Het ene dier kent het andere,” zei Sietse.

„Dan loopt hij zeker om jou mee,” zei Gerben gevat.

De jongens lachten en Sietse zei maar niets meer.

„Hoe raak ik die hond nu kwijt?” vroeg Gerben.

„Laten wij naar het midden van het meer varen,” zei Cor, „dan kan hij ons niet langer volgen.”

„Heel goed,” zei Gerben. „Stuurman, gooi je roer een kwartslag om!”

Sietse liet de Kameleon nu naar het eiland midden in het meer koersen. Hij drukte het gaspedaal verder naar beneden

en de boot kreeg een reuze snelheid. De afstand tot de wal werd zienderogen groter en de hond zat hen mistroostig na te kijken. Hij blafte een paar maal luid en toen de Kameleon achter 't eiland verdween, stond Kazan op en liep op een drafje terug naar de boerderij. De Kameleon kwam langs de andere zijde van het eiland weer te voorschijn en de vrienden zagen nu hoe Kazan op de terugtocht was.

„Daar gaat-ie,” zei Gerben. „Vaar nu maar wat langzamer, Sietse, want als Kazan omkijkt en hij ziet ons, zit hij mij straks toch weer op te wachten.”

„Jij moet hem beter dressereren,” zei Cor. „Hij moet veel gehoorzamer worden.”

„Dat komt wel,” zei Gerben. „Kazan is nog te jong. Over een halfjaartje is hij minstens zo goed gedresseerd als de hond van mijn vriend.”

„Van welke vriend?” vroeg Hielke.

„Die ken jij toch niet,” zei Gerben. „Hij woont in de stad. Een paar maanden geleden was ik bij hem op bezoek en toen ik weer terug moest naar huis, bracht hij mij in zijn auto naar het busstation. Ik zat naast hem en zijn hond, een Engelse terriër, zat op mijn schoot. Die terriërs zijn bijzonder schrand. Mijn vriend had daarvan krasse staaltjes verteld, maar tja, je gelooft het pas goed wanneer je het zelf meemaakt, niet waar? Wel,

ik heb het meegemaakt. En hoe. 't Is bijna niet te geloven. Wij reden door de stad en kwamen op het plein bij het postkantoor. Daar stond een agent mei: een verkeersbord en dat stond natuurlijk op „stop". Wij moesten dus wachten. Ik keek op mijn horloge en zag tot mijn schrik dat ik nog maar een paar minuten tijd had voor het vertrek van de bus. Maar het is daar een druk verkeerspunt en zo duurde het wachten vrij lang. Ik werd dan ook steeds ongeduldiger. Toen gebeurde het. De terriër sprong eensklaps van mijn schoot door het open raam op straat. Hij rende naar het verkeersbord, nam de handel in zijn bek en draaide het bord om. Zo konden we verder, 'n Schrander dier, hè?"

De jongens lachten en Sietse vroeg:

„Vond die politiemann dat dan maar goed? Liet hij de hond z'n gang maar gaan?"

„De politiemann kon niets doen," zei Gerben. „Die was slap van het lachen."

„Het was weer een mooi verhaal, Gerben," zei Cor lachend.

„Als je weer eens wat weet, horen wij het graag."

„Ik zal erom denken," beloofde Gerben en hij was de eerste die uitstapte, toen de Kameleon weer aanlegde.

„Bedankt!" zei hij, terwijl hij meteen naar huis ging.

„Hij heeft wel haast," zei Sietse. „Hij moet zeker weer met de

bus mee, die grote leugenaar.”

„Als het verkeersbord dan maar niet op „stop" staat,” zei

Louw. „Wat kan die Gerben toch fantaseren, hè?”

Tja, dat wisten wij reeds!

HOOFDSTUK IV

De olieballen smaken goed

Nadat het boothuis zorgvuldig was afgesloten, gingen de jongens naar moeder Klinkhamer. Die keek wel even verwonderd toen dat hele stel in haar keuken kwam.

„Wat is er, jongens?” vroeg zij. „Hebben jullie iets uitgehaald? Jullie kijken zo geheimzinnig.”

„Wij hebben een plan, moeder,” zei Hielke. „Wij gaan olieballen bakken.”

„Nee maar!” riep moeder verbaasd. „Olieballen bakken? Hier, in mijn keuken? Ik dank jullie feestelijk, daar komt niks van in. De keuken is net schoongemaakt en ik bedank ervoor om alles vol oliewalm te krijgen. Waarom bedenken jullie altijd zulke gekke dingen?”

„Maar het is voor een goed doel,” zei Sietse. „Wij willen arme mensen in Hongkong helpen.”

„In Hongkong?” vroeg moeder nog verbaasder. „M’n lieve deugd, dat ligt aan de andere kant van de wereld! Hoe komen jullie op dat idee?”

„Het staat in de krant,” zei Louw. „De mensen zijn daar zo arm, dat de kinderen bijna niets te eten hebben.”

„En willen jullie er dan oliebollen naar toe sturen?” vroeg moeder.

„Wel nee,” zei Sietse. „Wij sturen geld en dat willen wij verdienen met het verkopen van oliebollen. Die gaan wij bakken op een vuurtje achter de smederij. Wilt u ons dan vertellen hoe wij het moeten doen?”

„Is dat de bedoeling?” zei moeder. „Goed, ga dan alvast een fles olie en meel kopen.”

„En krenten,” vulde Kees aan.

„Die kunnen er ook in,” zei moeder Klinkhamer. „Jullie moeten twee ons krenten hebben, een pond meel met een stukje gist en een fles olie. Zeg maar tegen de kruidenier waarvoor het is, dan weet hij wel wat hij jullie moet geven.”

„Dan gaan wij eerst naar de kruidenier, jongens,” zei Sietse en zij gingen naar het dorp. Daar werd met kwartjes en dubbeltjes zakgeld het benodigde gekocht en een half uur later stonden de jongens weer in de keuken van moeder Klinkhamer.

De klok wees echter reeds bij vijven en daarom vond moeder het beter om met het maken van het beslag te wachten tot de volgende dag.

„Dan gaan wij eerst een oventje bouwen, waarin wij een vuurtje kunnen stoken,” zei Hielke.

„Doe dat dan aan de kant van de vaart,” zei moeder. „Daar is er het minste gevaar bij.”

De jongens gingen naar het grasveldje achter de smederij en Hielke begon bakstenen te zoeken.

„Kun je daar een oventje van maken?” vroeg Cor verwonderd. „Wel ja,” zei Hielke, „dat is heel eenvoudig. Je stapelt de stenen in een cirkel en dan vier of vijf lagen hoog. Aan de ene kant laat je een paar stenen weg. Dat is dan het stookgat. Dat is alles.”

Ze begonnen nu allemaal stenen te zoeken, behalve Sietse. Die haalde een lege blikken bus van de oud-ijzerhoop.

„Hé jongens,” riep hij, „ik heb hier iets veel beters! Kijk, we maken een stookgat in de zijkant en het fornuis is klaar.”

„Dat is niet gek,” vond Kees.

„Het is zelfs veel beter,” zei Sietse, „want die bakstenen springen door de hitte kapot. En als je een stukje steen in je oog krijgt, ben je zuur.”

„Maar die bus is veel te breed,” zei Hielke. „Daar zakt de pan helemaal in weg.”

„Wei nee,” zei Sietse. „Wij maken boven langs de rand gaatjes, waardoor wij ijzeren staafjes steken. Zo ontstaat een rooster waarop de pan kan staan.”

„Bravo, Sietse!” riep Louw. „Jij bent een eerste klas

kachelsmid!”

In de smederij knipten de jongens met een blikshaar een vierkant stookgat in de bus. Met een stevige stalen pen sloegen zij gaatjes langs de bovenrand en staken daar staafjes door.

Daarmee was het fornuis klaar.

„Wat moet dat worden?” vroeg Klinkhamer.

„Een oliebollefornuis,” zei Sietse.

„Wil jij weg wezen?” riep Klinkhamer, „Hoe durf jij mij in mijn eigen werkplaats voor de mal te houden?”

Sietse verdween met zijn fornuis en de anderen volgden hem,

„Jouw vader geloofde er niets van, Sietse,” zei Cor.

„Hij zal het morgen wel ruiken,” zei Sietse.

„Hoe laat beginnen wij morgen te bakken?” vroeg Kees.

„Om half negen,” stelde Cor voor.

Dat vonden ze allemaal best.

De volgende dag was Kees reeds om acht uur present. Als er wat te smullen viel was Kees er altijd als de kippen bij! Ook Cor en Louw kwamen vroeg en zo was om kwart over acht de hele bakploeg aanwezig.

Hoewel moeder Klinkhamer het nog druk had met haar huishouden, was zij toch zo goed eerst beslag te maken voor de oliebolle. De jongens stonden er met hun neus bovenop, toen moeder het meel in een schaal deed en er een kuilje in

maakte. In een kopje deed zij de gist en kneedde er suiker door totdat de gist vloeibaar werd. Daarna liet zij van twee eieren de struif in het meelkuiltje lopen en voegde daar de gist bij. Zoetjes aan begon zij nu het meel door deze oplossing te roeren. Dit deed zij door met een houten lepel steeds langs de rand van het kuiltje te strijken. Af en toe voegde zij er een weinig melk bij, opdat de massa niet te dik zou worden. Zo ontstond een meelpap, waaraan de krenten werden toegevoegd. Nadat dit was gebeurd, begon zij het beslag goed door elkaar te kloppen. De jongens mochten dat kloppen om de beurt van haar overnemen, totdat aan de oppervlakte van het deeg kleine luchtbellen opstegen die uit elkaar spatten.

„Het lijkt wel een krater met lava,” zei Cor.

„Dit is gelukkig geen lava,” zei Kees en het water liep hem bijna uit de mond, zo lekker leek hem dat deeg.

„Zo is het wel goed, jongens,” zei moeder. „Ik zal het deeg op een warm plaatsje laten rijzen. Intussen kunnen jullie de olie aan de kook brengen. Hier is de pan, maar... wees voorzichtig en let erop dat de vlam niet in de olie slaat, want dan gaat alles verloren.”

„Daar weet ik iets tegen,” zei Sietse. „Als de vlam er toch inslaat, leg ik dit deksel erop en het vuur is uit”

De pan met olie werd meegenomen naar het blikken fornuis,

dat reeds aan de kant van de vaart klaarstond. Met het hout van een gesloopte kist werd nu een vuurtje gestookt. Het duurde niet lang of de olie in de pan werd zo heet, dat er een blauwe walm af sloeg.

Moeder kwam kijken en zei dat de olie niet heter, maar ook niet kouder mocht worden.

„Dan mogen wij wel een thermometer gebruiken,” zei Sietse.

„Dat is niet nodig,” zei moeder. „Het is slechts een kwestie van opletten, want jongens... koken is een kunst! Jullie kunnen nu zelf eens ondervinden wat voor werk jullie moeder moet doen, voordat het eten goed en wel op tafel komt.”

„Dan bent u een grote kunstenares, moeder,” zei Hielke, „want uw eten is altijd reuze lekker!”

„Ja, jij bent niet van niets zo dik geworden,” zei moeder.

„Maar kom, letten jullie nu even goed op, dan zal ik jullie voordoen hoe je oliebollen moet bakken.”

Met een lepel nam zij een schepje deeg. Daarna nam zij nog een lepel en klemde het deeg tussen beide in. Het daardoor ontstane bolletje liet zij daarop voorzichtig in de olie glijden.

„Nu jij, Sietse.” Moeder gaf hem de beide lepels en Sietse deed alles precies zo na. Hij liet het bolletje deeg echter wat al te snel in de olie dompelen, waardoor de hete vloeistof sissend omhoog spatte.

„Dat mag niet,” zei moeder. „Het deeg moet er heel voorzichtig ingedompeld worden, want anders bruist de olie over de pan en slaat de vlam erin.”

Cor mocht het daarna ook proberen en hij deed het goed. Ook Louw, Kees en Hielke legden een proef van bekwaamheid af en toen zei moeder:

„Zo. Nu weten jullie het verder wel. Met deze vork moeten jullie ze af en toe keren, zodat ze rondom mooi bruin worden en met deze schuimspaan kunnen jullie ze er uit vissen en op die schaal leggen. Veel succes en... laat ze niet verbranden,”

„Bedankt, moeder,” zei Hielke. „Wij zullen er ook een paar voor u bewaren!” Sietse prikte met de vork in de olieballen en keerde ze om. Toen ze vonden dat de ballen bruin genoeg waren, viste Hielke met de schuimspaan de vijf olieballen uit de pan en legde ze op de schaal. „Dat is alvast voor twee kwartjes,” zei Kees en nauwelijks waren de olieballen afgekoeld of hij begon ervan te eten.

„Wat doe je nou?” riep Hielke.

„Eten,” zei Kees. „Dat zie je toch? Mmmm... ze smaken heerlijk, heerlijk, heerlijk!”

„Maar jij mag ze niet eten,” zei Hielke. „Wij willen ze immers verkopen?!”

„Dat weet ik,” zei Kees en hij nam een tweede.

„Die zul je moeten betalen!” riep Louw.

„Wa-wa-wat?” zei Kees met volle mond. „Deze mijnheer betaalt!” En hij sloeg Sietse op zijn schouder.

„Dat is waar,” zei Cor lachend. „Sietse heeft gisteren gezegd dat Kees zich misselijk mocht eten en dat hij het betalen zou.”

„Laat hem zijn gang maar gaan,” zei Sietse. „Wat ik gezegd heb zal ik ook doen.”

„Goed zo!” zei Kees glunderend. „Een man een man, een oliebol een oliebol!” En hij stak de derde in zijn mond.

„Als Kees alles opeet,” zei Louw, „hoeven wij niet te venten. Wij kunnen ze nooit vlugger verkopen. Maar het kan Sietse een mooie cent gaan kosten.”

„Dat klopt,” zei Kees. „Ik lust nog veel meer. Ik ga zijn hele spaarpot leegeten.” En hij nam de vierde oliebol.

„Als jij ze toch opeet,” zei Sietse, „moet jij ze zelf ook maar bakken. Hier heb jij de lepels.”

Dat was heel slim van Sietse, want hij wist dat degene die de olieballen bakt, er zelf meestal maar weinig van lust. Dat komt doordat je bij het bakken zo veel oliewalm inademt, dat het je je eetlust totaal ontnemt.

Kees, die reeds de vijfde oliebol begon op te eten, was direct bereid om zelf te bakken. Dan kon hij ze extra dik maken, hetgeen hij dan ook probeerde.

„Dat moet je niet doen Kees,” zei Hielke. „Dan worden ze niet lekker.”

„Laat hem z'n gang maar gaan,” zei Sietse. „Hoe dikker hij ze eet, hoe minder hij lust.”

„Dat zul je wel merken,” zei Kees. „Al waren zij vijfmaal zo dik, dan lustte ik er toch nog wel twintig.”

„Oei, oei, Sietse,” zei Louw, „Kees eet je arm.”

Maar Kees had op één ding niet gerekend: de dikkere olieballen hadden langere tijd nodig om gaar te worden. Door z'n ongeduld zat Kees er gedurig met de vork in te prikken, waarbij zijn hoofd dus steeds vlak bij de pan kwam. Daardoor kreeg hij steeds veel oliedamp naar binnen en toen hij eindelijk de ballen op de schaal kon leggen, bleek zijn eetlust voor het grootste deel verdwenen. Dat wilde hij echter niet laten blijken en dus begon hij aan de zesde te eten. Plotseling kwam er evenwel 'n klant 't Was Gerben, die snuivend achter de smederij kwam en riep:

„Wat ruikt mijn holle maag? Olieballen? Dekfels, die zien er goed uit!”

„Ze kosten een dubbeltje per stuk,” zei Sietse gauw, want Gerben wilde een bol van de schaal nemen.

Gerben trok zijn hand terug alsof hij zich ergens aan brandde en riep:

„Wat? Een dubbeltje voor zo’n hapje meel? Dat is afzetterij!”
„Maar wij willen het geld gebruiken voor een goed doel,” zei Hielke. „Het is voor arme kinderen in Hongkong, die anders verhongeren.”

„Tja, dat verandert de zaak,” zei Gerben. „Goed, laat ik er dan maar eenje proeven.” Hij nam een oliebol en het smaakte hem zo best dat hij er nog maar een nam.

Op dat moment kwam Sjoerd, de postbode, ook achter de smederij.

„Hé Sjoerd,” riep Gerben, „kom ook proeven! Heerlijke olieballen. Ze kosten een dubbeltje, want het geld is voor een goed doel. Of kun jij ze niet eten met je valse gebit?”

„Ik heb nog nooit zo goed kunnen eten als met dit kunstgebit,” zei Sjoerd en hij bekeek de olieballen.

„Ga je gang, Sjoerd,” zei Gerben. „Als je toevallig geen geld bij je hebt, betaal ik wel even voor je. Ze zijn vernikkel... Au! Wat bliksem! Wie heeft er beton in gedaan?”

Het bleek dat er een steentje tussen de krenten had gezeten en dat steentje moest natuurlijk Gerben juist treffen. Gerben trok zo’n lelijk gezicht, dat Sjoerd het uitproestte van het lachen en zijn kunstgebit in het gras viel.

Dat was voor Kees te veel de aanblik van dat gebit bezorgde hem eensklaps krampen in zijn maag. Vlug ging hij naar de

kant van de vaart en gaf de zo gulzig gegeten olieballen aan de vissen.

„Wat mankeert hem?” vroeg Gerben verbaasd.

„Hij gooit mijn geld in het water,” zei Sietse. „Die schrok heeft te veel olieballen gegeten.”

„Wel nee,” zei Kees zuchtend, „het kwam door dat gebit.”

„Wat mankeert er aan mijn gebit?” vroeg Sjoerd. „Er is niets bijzonders aan. Kijk, ik kan er best mee eten.” En hij nam ook een oliebol.

„Ik zie het,” zei Gerben. „Jij kunt er wel mee eten, maar jij kunt er niet mee lachen. Dat is droevig. En jongens, hoeveel scheppen grind hebben jullie door het deeg gedaan?” „Er zit helemaal geen grind in,” zei Sietse.

„Goed,” zei Gerben, „dan neem ik er nog een. Moet jij ook nog, Kees?”

„Bah!” riep Kees. „Ik kan die rommel niet meer zien. Ze zijn veel te vet!”

„Dat is je eigen schuld,” zei Cor. „Jij had moeten wachten tot de olie eraf gelopen was.”

„Als het om lekker eten gaat,” zei Gerben, „staat het woordje „wachten” niet in Kees’ woordenboek. Wat zeg jij, Kees?”

„Ik ga even een slokje water drinken,” zei Kees en hij verdween naar de keuken.

Louw had intussen nieuwe oliebolle gebakken en Gerben en Sjoerd aten ook die op. Daarop betaalden zij en zij beloofden aan iedereen te zullen vertellen, hoe lekker de oliebolle wel smaakten.

Nadat Gerben en Sjoerd verdwenen waren, zei Louw: „Zeg Sietse, jij moet ook nog betalen. Kees heeft er zes opgegeten en die waren voor jouw rekening.”

„Ik zal meteen geld halen,” zei Sietse en hij verdween in huis. Toen hij terugkwam riep hij:

„Kees is verdwenen! Hij is naar huis gegaan. Hij was zo wit als een laken en klapperde met zijn tanden alsof hij het vreselijk koud had.”

„Hoe bestaat het?” zei Cor. „Hij at de oliebolle gloeiend heet op!”

„Morgen is hij alles weer vergeten,” zei Louw. „Dan lust hij wel weer een dubbele portie.”

„Maar dan betaal ik het niet,” zei Sietse. „De afspraak was dat Kees zich misselijk mocht eten. Nou, hij heeft z’n zin gehad, die schrokkerige reiger!”

HOOFDSTUK V

Bijna op de bon

De bollenbakkers hadden al het deeg opgebruikt en er waren nog precies vijftien olieballen op de schaal.

Cor begon te rekenen: „Kees zes, Gerben vijf, Sjoerd vier en nog vijftien... dan hebben wij er precies dertig kunnen bakken.”

„Dat is dus voor drie gulden,” zei Louw.

„Verroest,” zei Sietse. „Het meel, de krenten en de olie kostten twee gulden dertig. Dan hebben wij maar zeventig cent verdiend. Wij kunnen beter de man een kwartje geven, dan hebben wij zonder al die poespas al honderdvijfentwintig cent!”

„Jij vergeet dat wij de olie nog hebben,” zei Cor. „Voor de volgende ballen hebben wij dus alleen maar meel en krenten nodig.”

„Als wij er geen krenten in doen,” zei Louw, „kosten ons de volgende dertig stuks maar dertig cent aan meel. Dan maken wij een winst van twee gulden zeventig.”

Zo werd er dan besloten twee pond meel en gist te kopen.

Ijverig gingen ze opnieuw aan 't bakken en toen het twaalf uur

was, lagen er drieënzeventig oliebollen op de schaal. Daarmee walden ze die middag gaan venten.

Na het eten kwam Kees ook weer. Hij had een oude lampenkap meegenomen.

„Wat moet je met dat ding?” vroeg Sietse.

„Wij zouden ons toch verkleden als Chinezen?” zei Kees. En tot vermaak van de anderen zette Kees de lampenkap op zijn hoofd.

„Het lijkt er warempel al op,” zei Cor. „Alleen je ogen deugen niet. Die moeten scheef staan,”

„Daarvoor moet je schuine zwarte strepen boven je ogen trekken,” zei Louw.

„Dat doen we!” riep Hielke. „Ik haal wat roet uit de smederij. Daarmee kunnen wij ons prachtig opschilderen.”

„Opschilderen?” vroeg Cor lachend. „Heb jij dan een houten kop?”

„Nou ja, grimeren of hoe dat maar heet,” zei Hielke en hij verdween in de smederij.

„Ik ga ook wat opsnorren,” zei Sietse en hij ging in huis, waar hij op de zolder een paar lampions zocht en enige afgedankte kledingstukken. Zonder dat moeder het merkte, kwam hij terug met een paar oude jurken en een grote hoed van vader. In het boothuis begon de verkleedpartij. Hielke en Louw

trokken ieder een jurk aan. Sietse sneed de rand van vaders hoed af en bond aan de overgebleven bol een staart van touw. Hij zette dit vreemde hoofddeksel op, zodat het touw gelijk een haarvlecht op zijn rug bengelde. Cor maakte een punthoed van een krant en liet de losgesneden rand van Klinkhamers hoed er omheen zakken. Hielke, die op een stukje blik wat roet had meegebracht, duwde een vinger in het fettige zwartsel en trok met z'n vingertop schuine zwarte strepen boven zijn ogen. Het resultaat was geweldig en zijn vrienden deden het hem dan ook meteen na. Zo ontstond er een wonderlijk stelletje Chinezen, die reuze veel plezier om elkaar hadden. Daarna werden voor op de Kameleon twee latjes gezet, waaraan de lampions werden gehangen. Daartussen kwam een stuk karton te staan, waarop met zwarte roetletters te lezen stond:

— Help de arme kinderen van Hongkong —

— Koop olieballen — 10 cent per stuk —

„Als dat niet helpt,” zei Cor, „helpt er niets.”

„Wij gaan er op los!” zei Sietse en hij startte de motor.

„Wacht, ezel!” riep Hielke. „De olieballen staan nog in de keuken!” Hielke ging naar huis, maar toen moeder hem zag, schrok zij van zijn Chinezengezicht en die lange jurk.

„Ben jij nu helemaal dol geworden?” riep zij verontwaardigd.

„Dat is geen vertoning! Zo mag je de straat niet op!”
Maar Hielke vluchtte reeds met het emmertje, waarin de
oliebollen zaten, terug naar het boothuis. Hij hoorde nog hoe
moeder aan vader riep, de jongens te verbieden zich zo op
straat te vertonen, maar daar sprong Hielke al in de
Kameleon en riep:
„Vlug Sietse! Weg wezen! Het mag niet van moeder!”
Sietse gaf meteen gas en snel voeren zij naar de brug.
„Wat is dat?” riep de brugwachter verbaasd en hij las het bord
voor op de boot. „Gaan jullie naar Hongkong?”
„Ja!” riep Sietse. „Wij varen in tachtig dagen rond de wereld!”
Lachend keek de brugwachter de jongens na.
De Kameleon voer het meer op en Hielke vroeg:
„Welke kant nemen wij het eerst?”
„Naar mijn moeder,” zei Kees. „Zij wil ook wel kopen.”
„Maar jij lust toch zeker geen olieballen meer?” vroeg Louw
verbaasd.
„Misschien vanavond wel,” zei Kees.
„Laten wij eerst naar de andere kant gaan,” zei Cor.
„Daar kan die nieuwe veldwachter niet komen en lopen wij
dus geen kans dat hij het komt verbieden.”
„Ik vind het best,” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon naar
een kampeertent in een weiland.

Er was slechts één jongen bij de tent.

„Wil je een oliebol kopen?” riep Hielke.

De jongen las het opschrift en zei:

„Wel ja, geef mij er maar eentje.”

Hij gaf 'n dubbeltje en begon meteen de bol op te eten.

„Ze smaken best,” zei hij. „Geef er nog maar een.”

Hij betaalde met een kwartje, maar de jongens hadden geen geld terug.

„Wij hebben vergeten wisselgeld mee te nemen,” zei Cor.

„Geef mij dan dat dubbeltje terug,” zei de jongen, „dan mogen jullie dat kwartje houden.”

Dat vonden de jongens natuurlijk prachtig, want zo verkochten zij aan hun eerste klant twee stuks voor een kwartje.

Daarop ging de oliebolleploeg naar twee zeilboten, die even verder voor de wal lagen. Bij de boten waren drie dames en twee heren. Zij begonnen te lachen bij het zien van die rare Chinezen.

„Koopt u alstublieft oliebollen?” vroeg Cor.

„Laat ze eerst eens zien,” zei een van de dames.

Hielke nam het deksel van het emmertje en toonde de inhoud. De mevrouw nam er een oliebol uit, bekeek hem van alle kanten en nam een hap.

„Niet gek,” zei ze dan. „Ze smaken goed. Jullie moeder heeft ze zeker gebakken?”

„Wel nee,” zei Sietse. „Wij hebben ze persoonlijk gebakken.”

„Dan zijn jullie zeker op de huishoudschool?” vroeg een van de heren lachend en hij nam ook een oliebol.

„Tjonge,” zei hij al proevend, „dat zulke rare Chinezen zulke lekkere olieballen kunnen bakken!”

Het gevolg was dat de dames en heren er ieder drie stuks namen.

„Het gaat geweldig,” zei Hielke. „Wij hebben er al zeventien verkocht. Als dat zo doorgaat, zullen wij ons deze vakantie niet vervelen.”

„Misschien worden wij dan zelf nog een oliebol van al dat gebak,” zei Kees. „Jullie zullen het wel niet willen geloven, maar ik krijg er ook weer trek in.”

„Als je dan maar weet,” zei Sietse, „dat ik het niet meer betaal. Van mij heb jij je portie gehad.”

De Kameleon naderde nu een kampeerplaats waar zes tenten stonden. Het was een padvinderskamp en onze vrienden herkenden een van de leiders. Een jaar geleden had die mijnheer een schuurtje van de jongens gehuurd en zo was er toen een leuke samenwerking geweest met de padvinders.

Het weerzien was dan ook allerhartelijkst en vooral de mooie vermomming van onze Chinezen bracht veel vrolijkheid.

„Met z'n hoevelen zijn jullie?” vroeg Hielke.

„Met z'n twintigen,” zei de leider. „Jij wilt natuurlijk twintig oliebolletjes verkopen. Goed. Ik trakteer!”

De mijnheer gaf twee gulden en alle padvindsters kregen een oliebol. De meeste kochten er daarna nog een en toen de Kameleon tenslotte verder ging, op zoek naar nieuwe klanten, keek Kees in het emmertje en zei met een lang gezicht:

„Ze zijn bijna op. Ik tel er nog maar veertien.”

„Het lijkt wel of het je spijt,” zei Cor. „Of gun jij een ander niets?”

„Maar ik wou er ook nog een paar hebben,” zei Kees.

„Goed,” zei Hielke. „Als je maar betaalt.”

Kees gaf twee dubbelguldens en zocht twee van de dikste oliebolletjes uit. Hij deed ze in zijn zakdoek, want hij had nog geen trek.

„Smakelijk eten,” zei Louw. „Jij bent een rare gast, Kees. Wie doet er nu oliebolletjes in zijn zakdoek?”

„Maar deze zakdoek is nog helemaal schoon,” zei Kees. „Ik heb hem er speciaal voor meegenomen.”

„Dus je moeder weet ervan?” vroeg Cor.

„Wel nee,” zei Kees. „Waarom?”

„Omdat die zakdoek vol olie trekt, sufferd,” zei Sietse.

„Dat is juist goed,” zei Kees. „Dan smaken de bollen minder vet.”

„Met hem valt niet te praten en niet te eten,” zei Cor lachend. De Kameleon kwam nu bij het dure motorjacht, dat de vorige dag zo de bewondering van de jongens had getrokken. Het jacht lag twintig meter uit de wal voor anker.

„Bij die lui hoeven wij het niet te proberen,” zei Hielke. „Die zijn veel te deftig om olieballen te eten.”

„Wat eten die lui dan wel?” vroeg Kees.

„Zuurkool met spek,” zei Sietse. „En toch gaan wij proberen er iets te verkopen.”

De Kameleon voer langs het jacht, maar er was niemand aan dek. Voorzichtig stuurde Sietse hun boot nu tegen het jacht, waarbij Hielke een autoband als stootkussen tussen de boten hield.

Door het kleine schokje werd de eigenaar van het jacht gewaarschuwd en hij kwam dan ook meteen uit de kajuit.

„Wat moeten jullie?” vroeg hij bits. „Hebben jullie mijn boot niet beschadigd?”

Hij keek over de reling en zag hoe vakkundig Hielke de autoband tegen de scheepswand hield. Meteen zag hij ook het bord voor op de Kameleon en hij vroeg:

„Jullie willen dus oliebollen verkopen? Laat es kijken.”

De jongens toonden het emmertje en Cor zei:

„Er zijn er nog twaalf, dan is alles uitverkocht”

De mijnheer vond dat de oliebollen er goed uitzagen. „Geef ze maar hier,” zei hij en hij betaalde een gulden en twintig cent.

De jongens bedankten beleefd en Sietse liet de Kameleon naar huis terugvaren.

„Wij hadden nog veel meer moeten bakken,” zei Cor. „Jullie hebben nu zelf gezien hoe gemakkelijk het verkopen gaat.”

„Ik ben blij dat ik er twee heb genomen,” zei Kees. „Anders had ik niets gehad. Die deftige heren eten dus wel oliebollen.”

„Waarom zouden zij ze niet lusten?” vroeg Louw. „Zij hebben precies zo’n maag als wij.”

„Als ik mij niet vergis,” zei Sietse, „komt daar de politieboot.”

„Verroest ja,” zei Hielke. „Zij komen regelrecht naar ons.”

„Geef gas, Sietse!” zei Cor. „Dan kunnen zij ons niet inhalen!”

Sietse drukte het gaspedaal verder naar beneden en de Kameleon ging sneller varen. Maar daar gaf de politieboot enige signalen met de hoorn, ten teken dat de Kameleon moest wachten.

„Zij moeten ons dus toch hebben,” zei Sietse. „Dat zit

natuurlijk weer fout.”

„Als het maar niet is omdat wij olieballen verkopen,” zei Louw.

„Waarvoor zou het anders zijn?” vroeg Hielke. „Volgens mij mag je niet zo maar gaan venten.”

„Je mag nooit wat,” zei Kees. „Het ging juist zo goed.”

„Laten wij dat stuk karton gauw weggooien,” zei Cor, „dan kunnen zij ons niets maken, want de ballen zijn op.”

„Niet doen!” zei Hielke. „Dan lopen wij juist in de gaten. Zij kunnen alles zien.”

De politieboot kwam nu snel dichterbij en de jongens zagen dat de nieuwe veldwachter aan boord was.

„Nu wordt het moeilijk,” zei Louw. „Die mijnheer Kortstra kijkt alsof wij de grootste misdadigers zijn. Hoe zal dit aflopen?”

„Zeg maar „daag” tegen de olieballen,” zei Hielke. „Het wordt natuurlijk verboden.”

De politieboot kwam naast de Kameleon. De brigadier, die de jongens goed kende, knikte vriendelijk. De man aan het roer gaf de jongens een knipoogje, maar mijnheer Korts traakte kwaad en vroeg bars:

„Wat voeren jullie uit? Verkopen jullie olieballen? Mag ik de ventvergunning even zien?”

„Wij hebben geen vergunning,” zei Hielke. „Wij dachten dat dat alleen maar nodig was als wij in het dorp gingen venten.”

„En wij doen het voor een goed doel, mijnheer,” zei Kees.

„Dat heeft er niets mee te maken,” zei Kortstra. „Jullie zijn strafbaar! Het zou een mooie boel worden wanneer iedereen maar met van alles ging venten. Weten jullie wel dat de bakker de dupe wordt van jullie handel? Want de mensen die olieballen kopen, nemen minder brood. Daarom kan de bakker een klacht tegen jullie indienen. Voorts moet men, volgens de Warenwet, een goed ingerichte bakkerij bezitten. Die hebben jullie ook niet. En dan verkopen jullie de olieballen veel te duur, hetgeen verboden is volgens de prijsbeheersing. Jullie kunnen dus een driedubbele boete krijgen! Wat hebben jullie daarop te zeggen?”

„Gooi mij maar in de gevangenis,” zei Sietse met een diepe zucht

De politieman aan het roer proestte het uit van het lachen om dat onverwachte antwoord. Maar de brigadier die zag hoe kwaad Kortstra werd, nam gauw het woord en zei:

„Het is duidelijk dat hier geen opzet in het spel is. Voor de jongens is het een grote teleurstelling dat het verboden wordt, want zij deden het voor een goed doel. Voorts zijn zij minderjarig en dus nog te jong om alles te weten van diverse

vergunningen of verordeningen. U moet het hen niet al te kwalijk nemen, mijnheer Kortstra.”

„Maar laat ik niet merken dat zij weer zo iets aan de hand hebben,” zei de veldwachter en hij keek de jongens een voor een heel kwaad aan. „Dan zal ik onverbiddelijk een proces-verbaal opmaken! Begrepen?”

„Jawel mijnheer,” antwoordde Cor, „en... als wij weer eens een plannetje hebben, zullen wij eerst aan u vragen of het mag.”

„Juist!” zei Kortstra. „Zo hoort het! En... vergeet het niet!” Daarna mochten de jongens gaan.

Sietse gaf meteen vol gas. Doordat het roer echter toevallig schuin stond, gaf de Kameleon met de zijkant van de achterstevan een harde duw tegen de politieboot. De schok was zo onverwachts, dat Kortstra de grootste moeite had om op de been te blijven.

„Hé jongens!” riep de brigadier. „Wat is dat nou?”

„Neem mij niet kwalijk,” zei Sietse. „Het roer stond verkeerd.”

„Jij moet beter varen!” riep Kortstra kwaad.

„Ja ja,” riep Sietse, „maar onze boot loopt niet op rails!”

Daarop ging de Kameleon er gauw vandoor.

„Niet lachen, jongens!” waarschuwde Hielke. „Kortstra kijkt

ons na door de kijker!”

„Ik heb helemaal geen zin om te lachen,” zei Kees. „Ik kan wel huilen. Het ging juist zo fijn, dat bakken.”

„... En dat eten,” vulde Louw aan.

Dat herinnerde Kees eraan, hoe hij nog twee oliebollen in zijn zak had. Hij begon ze meteen op te eten. Niet omdat hij trek had, maar als troost voor de teleurstelling die de veldwachter hen bezorgd had.

Cor begon het ontvangen geld te tellen. Het was een bedrag van acht gulden en vijfenveertig cent.

„Arme kindertjes van Hongkong,” zei Cor. „Wij hebben jullie niet veel aan te bieden.”

„Het is jammer,” zei Hielke. „Als wij ermee door hadden kunnen gaan, hadden wij wel honderd gulden verdiend. Maar ik was mijn gezicht in onschuld.”

Hij schepte een hand vol water en begon het roet van zijn gezicht te wassen. Dat voorbeeld volgden de anderen ook, maar zij hadden het beter niet kunnen doen. Want het roet was vettig, met het gevolg dat het zonder zeep niet te verwijderen viel.

In plaats van schoon, werden onze Chinezen zo zwart als de knecht van Sinterklaas. Toen zij zo toegetakeld de Smederij binnenkwamen, riep Klinkhamer dan ook verbaasd:

„Nee maar! Zijn jullie helemaal betoeterd? Dat is toch geen vertoning meer, hè?”

Hij greep Hielke bij de kraag en zei:

„Zeg, deugniet, moeder heeft het jou verboden om zo de straat op te gaan! Waarom deed je het dan?”

„Au!” riep onze vriend. „Ik ben Hielke niet! Ik ben Sietse!”

Hielke was gauw achter de smidse gaan staan en riep:

„Moeder verbood mij de straat op te gaan, maar daar zijn wij niet geweest! Wij waren alleen maar op het meer!”

Klinkhamer liet Sietse los.

„Het is me wat moois,” mopperde hij. „Dat heeft zich zo toegetakeld dat ik mijn eigen zoons niet meer van elkaar kan onderscheiden. Nou, vooruit! Ga je wassen en trek die oude kleren uit!”

En zij hebben zich gewassen! Met lauw zeepsop en wel een kwartier lang, want anders hadden zij nu nog als zwarte Pieten rondgelopen. Zo zie je maar hoe moeilijk het soms is om goed te doen voor arme kindertjes. Maar als jullie denken dat de jongens hun pogingen hierbij lieten, dan kennen jullie hen niet. Bij lange niet!

HOOFDSTUK VI

Gerben doet een vondst

Om zes uur ging de familie Klinkhamer, zoals steeds, boterhammen eten. Klinkhamer had het vuur in de smidse gedoofd en zich bij de kraan in de keuken gewassen. In een hagelwit overhemd kwam hij aan tafel. Daar stonden flinke stapels boterhammen te wachten, die door Klinkhamer en de jongens spoedig tot heel kleine stapeltjes werden teruggebracht. Moeder zorgde daarbij voor geurige koffie en de stemming was na zo'n dag vol belevenissen meestal heel plezierig.

„Wat jammer, hè moeder,” zei Hielke, „dat die Kortstra alles verbiedt. Wij hadden al acht gulden en vijfenveertig cent verdiend.”

„Dat is zeker jammer,” zei moeder, „maar de veldwachter zal er wel een reden voor gehad hebben om het te verbieden.”

„Hij had zelfs drie redenen,” zei Sietse. „Wij hadden geen ventvergunning, geen bakvergunning en de prijs was te hoog.”

„Drommels,” zei Klinkhamer. „Dat had jullie wel drie boetes kunnen kosten. Wees voortaan voorzichtig en als jullie weer iets op touw zetten, vraag dan eerst aan mijnheer Kortstra of

het wel mag. Als jullie een boete krijgen, moet ik het betalen!”

„Maar... wat kunnen wij nu bedenken om arme kinderen te helpen?” vroeg Sietse.

„Dat weet ik ook niet,” zei Klinkhamer. „Jullie kunnen alvast beginnen met iets te geven uit je spaarpot.”

„Dat zal niet veel opbrengen,” zei Hielke. „De spaarpotten van de meeste jongens zijn zo licht als een veertje.”

„Jullie moeten er maar eens een nachtje over slapen,” zei moeder. „Misschien weten jullie morgen al iets. O ja, hoe Was het met Kees? Is hij weer helemaal beter? Hij zag zo bleek.”

„Kees!” riep Sietse spottend. „Die heeft vanmiddag de . laatste olieballen opgegeten. Hij heeft een maag als een koe.”

„Laat Kees maar lopen,” zei Hielke lachend. „Hij is de enige van ons die de olieballen geproefd heeft. Kees wil altijd graag iemand helpen, maar hij vergeet zichzelf niet.”

Er klonk gestommel in de keuken en even later klopte iemand op de kamerdeur.

„Ja! Binnen!” riep Klinkhamer.

Daar stak Gerben zijn hoofd om het hoekje van de deur en vroeg:

„Stoor ik? Zijn jullie nog aan het eten?”

„Wij zijn klaar, Gerben,” zei Klinkhamer, „Kom verder. Heb

je een karweitje?”

„Ik kom voor de jongens,” zei Gerben. „Ik wou vragen of zij meegaan naar het meer. Ik heb iets vreemds zien drijven.”

„Wat was het?” vroeg Klinkhamer. „Hoe zag het eruit?”

„Dat kan ik moeilijk zeggen,” zei Gerben. „Het was rond en het dreef tamelijk ver uit de wal.”

„Wij gaan er meteen heen!” riep Sietse. „Wie weet is het een stuk van een raket!”

„Kom er dan niet direct te dicht bij,” waarschuwde Klinkhamer. „Bekijk het eerst goed, voordat jullie het aanraken of... waarschuw liever de politie.”

„Ik geloof niet dat het iets gevaarlijks is,” zei Gerben, „maar wij zullen natuurlijk voorzichtig zijn.”

Daarna ging hij met de jongens naar de Kameleon en snel voeren zij het meer op.

„Het dreef ongeveer halverwege de Woudaap,” zei Gerben. Sietse stuurde in de aangeduide richting, tot zij in de buurt kwamen waar Gerben meende iets gezien te hebben. Hier stopte Sietse de motor en roeide Hielke de boot langzaam verder met de peddel. Gerben ging voorin staan en tuurde over het water.

Op de polderdijk stopte ondertussen een bromfietser. Het was veldwachter Kortstra, die vol aandacht de verrichtingen

van het drietal in de boot volgde.

„Er zit iemand naar ons te kijken,” zei Sietse. „Het is de nieuwe veldwachter.”

„Die man is ook overal,” mopperde Gerben. „Als wij echter iets van waarde vinden, geef ik het niet aan hem. Of ik moet een bewijs van ontvangst hebben.”

„Een bewijs van ontvangst?” vroeg Hielke.

„Natuurlijk,” zei Gerben. „Daarmee kun je later aantonen dat je recht hebt op de beloning, als die gegeven zou worden.”

„Dat is goed bedacht,” zei Sietse. „Wie weet krijgen wij nog veel geld, want wij delen toch mee, hè Gerben?”

„Laten wij afspreken,” zei Gerben, „dat ik de helft van de beloning krijg en jullie samen de andere helft. Want als wij het in drieën delen, zouden jullie samen tweemaal zo veel krijgen als ik, terwijl ik toch de eigenlijke vinder ben, niet waar?”

„Natuurlijk, Gerben,” zei Hielke. „Jij hebt het meeste recht op de beloning. Wij zijn met de helft dik tevreden. Wat zeg jij, Sietse?”

„Ja hoor,” zei Sietse, „maar ik zie nog steeds niets. Jij hebt het toch niet gedroomd, Gerben?”

„Ik heb wel degelijk iets gezien,” zei Gerben, „maar het zal verder uit de wal zijn gedreven. Stuur eens een beetje meer

naar rechts!”

De Kameleon zwenkte langzaam verder van de wal af en Gerben tuurde over het water als een havik naar zijn prooi. Ze zochten geruime tijd, doch Kortstra bleef wachten.

„Als het maar niet gezonken is?” zei Hielke.

„Dan kan ik er ook niets aan doen,” zei Gerben. „Het lag wel diep in het water.”

„Kijk,” zei Sietse, „daar drijft een dameshoed!”

„Ja, dat is het!” riep Gerben en de Kameleon werd naar het voorwerp geroeid. Toen zij dichterbij kwamen zei Gerben: „Het begint inderdaad op een dameshoed te lijken. Als er maar niet iemand onder zit, want dan wordt het mij te bar.”

„Dan halen wij de veldwachter erbij,” zei Hielke.

„Verroest!” zei Sietse. „Ik zie al wat het is. Wij gaan meteen geheimzinnig doen, dan denkt Kortstra dat wij iets heel bijzonders hebben gevonden.”

„Maar wat is het dan?” vroeg Gerben, die er kop noch staart aan kon ontdekken.

„Het is de Chinese hoed van Kees,” zei Sietse. „Een oude lampenkap! Kees heeft dat ding op weg naar huis in het meer gekeild.”

„Dat is een mooie grap!” lachte Hielke. „Gerben, jij mag de beloning in dit geval helemaal alleen hebben!”

„Niet lachen,” zei Sietse. „Wij vissen dat ding binnen boord. Ik wed dat Kortstra ons dan bij zich zal roepen. Wat zal hij dan een raar gezicht trekken als hij ziet wat de buit is.”

„Dat doen we,” zei Gerben. „Kortstra had mij te pakken met een rijksdaalder boete, dan ga ik hem nu te pakken nemen.” De Kameleon dreef nu naast de lampenkap. Gerben deed zijn jasje uit, stroomte de mouwen van zijn overhemd omhoog en bukte zich over de bootrand. Daarna deed hij net alsof hij iets zwaars uit het water in de boot tilde.

Nauwelijks lag de lampenkap op de bodem van de Kameleon, of vanaf de wal klonk een politiefluitje. De veldwachter wenkte onze vrienden bij hem te komen. Hielke begon de zware Kameleon langzaam naar de wal te peddelen. Sietse legde een stuk zeildoek over de oude lampenkap en Gerben droogde zijn handen door ze snel heen en weer te slaan. Daarna trok hij zijn jasje weer aan. „Kijk Kortstra eens ongeduldig heen en weer lopen,” zei Gerben lachend. „Dat zal me straks een ontknoping worden. Ik lach me nu al tranen!”

Eindelijk had de Kameleon de wal bereikt en de zichtbaar opgewonden veldwachter keek met argusogen naar het zeildoek.

„Wat hebben jullie daar?” vroeg hij bits. „Gevonden

voorwerpen behoren bij de politie aangegeven te worden.”

„Wij komen het u toch brengen?” zei Gerben.

„Maar hoe?” zei Kortstra schamper. „Ik heb duidelijk gezien, hoe jullie met tegenzin hierheen kwamen. Kom! Schiet op Wat zit er onder dat doek?”

„Het is helemaal niets bijzonders,” zei Gerben. „Of het wel of niet iets bijzonders is, zal ik wel beoordelen,” zei Kortstra.

„Geef op dat ding!” „Tja,” zei Gerben, „als het dan beslist moet, vooruit maar. Alstublieft!” Gerben trok de oude lampenkap vlug te voorschijn, drukte het ding in de handen van de veldwachter en duwde de boot meteen weer los van de wal.

Een moment keek Kortstra vol verbazing naar de natte lampenkap. Daarop wierp hij het ding op de grond en riep : woedend:

„Daar zul je meer van horen, pummel!”

„Pardon?” riep Gerben, „U vergeet mij een bewijs van ontvangst te geven!”

„Ik zal speciaal op jou letten!” riep Kortstra, „En ik zal je nog eens 'n ontvangstbewijs sturen, waar je van rilt!”

Woedend stapte de veldwachter op zijn brommer en reed snel weg. In het spiegeltje zag hij hoe het drietal in de Kameleon zat te lachen.

Zij lachten nog toen zij terugkwamen in de smederij.

„Daar zijn de schatvissers,” zei Klinkhamer. „Jullie hebben vast een goede vangst gehad, want jullie kijken zo vrolijk. Wat was de vondst?”

„Een oude lampenkap,” riep Gerben, „en die moesten wij heel model inleveren bij Kortstra. Kwaad dat hij was! Verschrikkelijk! Nou ja, wij deden een beetje geheimzinnig’ en daardoor verwachtte hij een bijzondere vondst. Hij beloofde mij bovendien dat ik een bewijs van ontvangst zou krijgen om van te rillen. Ik ben zeker geen gewild artikel. Maar kom, ik ga naar huis om te kijken hoe scheef daar de lampenkap hangt. Goedenavond!”

Luid fluitend wandelde Gerben naar het dorp.

„Het loopt fout met Gerben,” zei Klinkhamer. „Hij moet geen grappen met Kortstra maken. Daar kan hij alleen maar schade van hebben.”

„Maar ik vind Kortstra ook vervelend,” zei Sietse. „Hij let overal op en verbiedt alles. Ik wou dat Zwart maar weer beter was, want die had het olieballen bakken vast niet verboden.”

„Het is jammer dat de olieballen op zijn,” zei Hielke. „Wij hadden er Zwart op moeten trakteren.”

„Als jullie dat gedaan hadden,” zei Klinkhamer, „had Zwart van verbazing zijn hele bed erbij opgegeten. Jullie zijn nogal

lieverdjes!”

„Wat ik ben, dat ben ik,” zei Sietse, „maar geef mij Zwart maar!”

„Zo is het!” zei Hielke.

HOOFDSTUK VII

De bakker heeft last van de storm

Toen de jongens de volgende morgen besloten te gaan Varen, stond er vrij veel wind. Met Louw en Cor gingen de Klinkhamertjes naar het boothuis en even later voeren zij onder de brug door.

„Zeg jongens,” riep de brugwachter, „er komt nog meer wind! Houden jullie er rekening mee?”

„Jawel,” riep Sietse, „maar wij kunnen best tegen een stootje!” De stevige Kameleon, met zijn sterke motor, had reeds bewezen dat hij zelfs in een flinke storm kon varen en daarom maakten de jongens zich geen zorgen over de lucht, die in het westen steeds meer wolken vertoonde.

Eerst voeren zij naar de Woudaap om Kees af te halen. Maar Kees was bezig zijn vader te helpen om de wieken uit de wind te draaien en de zeilen op te rollen.

„Kees gaat niet mee,” riep Dijkstra, „en gaan jullie ook maar prompt naar huis! Er komt storm!”

„Tot ziens!” riep Sietse en hij liet de Kameleon recht over het meer naar de oostelijke oever varen.

„Waarom ga je die kant op?” vroeg Cor.

„Begrijp je dat niet?” vroeg Louw. „Dat doet Sietse omdat de wind uit het westen komt.”

„Ja, ik zie wel dat wij nu pal voor de wind varen,” zei Cor.

„Doet hij dat om benzine te sparen?”

„Wel nee,” zei Hielke, „maar jij weet toch wel dat de boten op zee altijd met de boeg in de wind gaan varen als het stormt?” „Nu begrijp ik het,” zei Cor. „Als wij straks teruggaan, kunnen wij recht tegen de storm in varen.”

„Heel goed, Cor,” zei Louw. „Iedere boot is er op gebouwd om met de boeg de golven te doorklieven.”

„Voelen jullie hoe wij gaan deinen?” riep Sietse.

De wind, die steeds meer aanwakkerde, joeg lange golven over het meer. Sietse liet de motor met opzet langzaam draaien. Daardoor werd de boot van achteren gemakkelijker door de golven opgetild.

„Het gaat prachtig!” riep Cor. „Net alsof je te paard zit!”

„Als jij maar niet zeeziek wordt,” zei Louw. „Ik geloof dat jij al bleek om je neus bent.”

„Ik voel mij kiplekker,” zei Cor. „Al zou de boot driemaal zo erg schommelen, dan werd ik nog niet zeeziek.”

Sietse liet de Kameleon extra schommelen door de boot schuin voor de wind te sturen. Cor kon er echter best tegen en hij vond het zelfs reuze fijn.

„Jij bent een echte zeeman, Cor!” riep Louw.

De jongens moesten nu luid roepen om zich verstaanbaar te maken, zo luid bulderde de wind erop los. De golven kregen witte schuimkoppen en op heel het meer was geen zeilbootje meer te bekennen. De zeilers hadden allemaal beschutting gezocht tussen de rietkragen aan de wal,

Hielke wees naar het luxe motorjacht, dat nog steeds op dezelfde plaats voor anker lag. Het jacht deinde hevig op en neer en op het dek waren de eigenaar en zijn vrouw druk aan het werk.

„Ik geloof dat zij het anker willen binnenhalen!” riep Hielke.

„Het schijnt niet te willen!”

„Wij gaan kijken!” riep Sietse en hij stuurde de Kameleon naar een punt achter het jacht. Vandaar konden zij recht tegen de storm in het luxe motorjacht bereiken.

De mevrouw en de mijnheer ontdekten de jongens pas, toen de Kameleon naast het jacht kwam en Hielke riep: „Kunnen wij helpen?”

Ja! Wij willen hier weg!” riep de mevrouw angstig. „Ik wil naar de wal!”

„Ik kan het anker niet opdraaien!” riep de mijnheer. Wij gaan u vooruit duwen,” riep Sietse, „dan kunt u het anker wel binnenhalen!”

De Kameleon voer achter het jacht en duwde het langzaam vooruit. Daardoor stond de ankerketting niet meer 'Strak en kon de mijnheer de lier gemakkelijk draaien. Hij deed dit dan ook zo vlug mogelijk, waarop het anker spoedig boven water kwam.

„Ja Sietse, doorzetten!” riep Hielke en de sterke Kameleon begon het jacht tegen de storm in te duwen. De mijnheer ging vlug bij het roer staan en stuurde zijn schip naar de wal. Er was een grote opening in de rietkraag en daar kon het jacht een veilige ligplaats krijgen.

De mijnheer bedankte de jongens voor hun hulp en mevrouw, die reuze blij was, trakteerde op snoep. Daarna voeren onze schippers, zuigend op het gekregen lekkers, verder tegen de storm in, terug naar het dorp.

De motor moest nu op volle kracht draaien en de stevige boeg kreeg heel wat klappen van de zware golven te verduren. Wanneer je dan bedenkt dat één literkje water reeds een kilo weegt, dan is het duidelijk dat er gedurig vele kilo's tegen de boeg werden geslingerd. De boot trilde ervan, maar haar solide constructie zorgde ervoor dat er geen ongelukken gebeurden. Wel kregen Cor en Louw vele druppels om hun oren, maar daar lachten ze om.

„Het gaat mieters!” riep Cor met glinsterende ogen, „Dit

moest tante eens zien! Zij hield haar hart vast, denk ik!”

„Laat zij het dan wel eens los?” vroeg Louw lachend. „Moet ik je hoofd buiten boord houden?” vroeg Cor. Hij duwde Louw naar de rand en deed alsof hij hem over boord wilde werpen. Dat gebeurde bijna ook, doordat de Kameleon juist een wilde slingering maakte.

„Stommerds!” riep Sietse. „Blijf zitten! Je ligt in het water voor je het weet!”

Die waarschuwing was reeds overbodig, want Cor en Louw waren beiden zo geschrokken, dat zij nu rustig op hun plaats bleven.

„Wij zijn heer en meester van het meer!” riep Hielke.

„Alleen onze boot durft nog te varen!”

„Maar wij gaan naar huis!” riep Sietse. „Het kost veel te veel benzine op deze manier!”

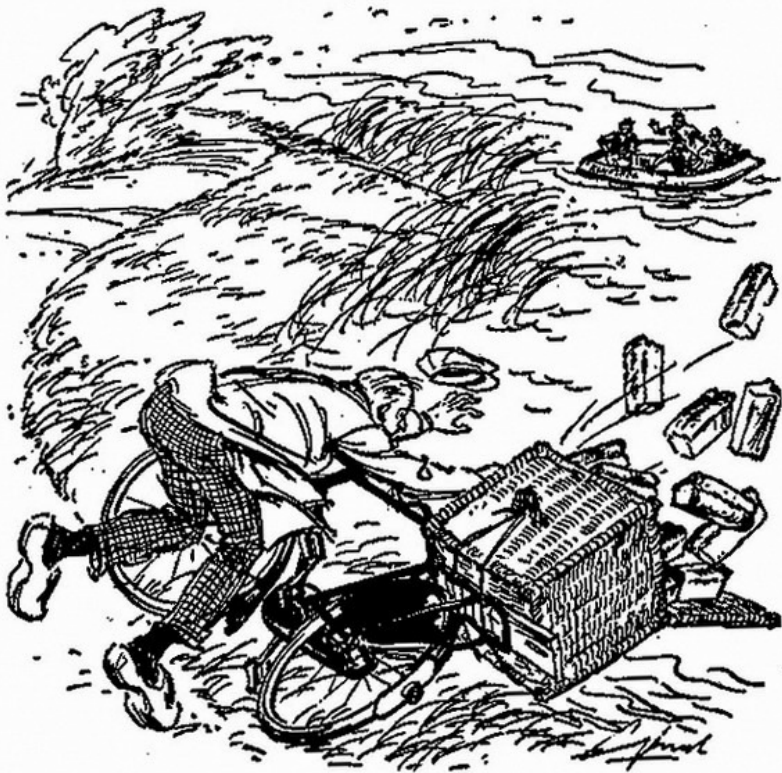
Sietse stuurde langs de kortste weg naar de polderdijk, Daar kwamen zij in de luwte en kon de boot in rustiger water varen. Op de dijk liep de bakker naast zijn fiets, met op de bagagedrager een grote mand vol brood. De harde wind maakte hem het fietsen onmogelijk. Hij kon zijn rijwiel ternauwernood recht houden en hij liep te slingeren alsof hij dronken was.

„Bakker Van der Zee heeft het ook niet best!” riep Louw.

„Hij waait bijna om!”

„Daar gaat-ie!” riep Hielke.

Een hevige windstoot gaf de grote broodmand zo’n duw, dat de bakker met fiets en al de dijk afrolde.

„Waar is hij gebleven?” vroeg Cor. „Hij ligt toch niet in het meer?”

Gelukkig zagen zij mijnheer Van der Zee boven de rietkraag te voorschijn komen. Hij zwaaide om hulp naar de jongens in de boot. De Kameleon, die nu in de luwte van de dijk kwam,

naderde snel.

Kijk, daar!” riep Louw. „Het brood drijft in het water!”

Het bleek dat de fiets op de rand van de wal terecht was gekomen. Daarbij was het deksel van de mand opengegaan en een aantal broden in het water gerold.

De jongens visten de broden vlug op en brachten ze terug naar mijnheer Van der Zee.

„Het is hopeloos!” zei de bakker. „Zo’n storm. Ik kom zo nooit bij al mijn klanten en die natte broden kan ik niet meer verkopen. Die zijn alleen nog goed voor de kippen of de varkens.”

„Wij willen u wel helpen,” zei Sietse. „Wij brengen u met de boot naar de klanten.”

„Kan dat wel?” vroeg de bakker. „Het meer is erg wild en er komt nog meer wind.”

„Wij varen langs de dijk,” zei Sietse, „dan hebben wij de minste last. Zet de mand maar voorin.”

„Louw en ik brengen de fiets wel terug,” bood Cor aan, „want met die grote mand is er voor ons bijna geen plaats in de boot.”

„Tja,” zei de bakker, „maar ik kom nu brood te kort.”

„Dan varen we eerst terug naar het dorp,” zei Hielke.

„Nee, dat helpt niet,” zei de bakker. „Thuis heb ik ook geen

brood meer.”

„Dan geeft u alle klanten een half broodje minder,” zei Sietse.
„Voor die ene keer moeten zij maar een sneetje minder eten.”

„U kunt die natte broden toch wel even in de oven stoppen?”
zei Louw. „Als ze droog zijn ziet niemand dat zij in het water hebben gelegen.”

Aan 'n dergelijke oplossing viel echter niet meer te denken, want de brommer van de veldwachter stopte op de dijk en Kortstra kwam kijken wat er gebeurd was.

„Die natte broden mag u niet meer verkopen, bakker,” zei hij. „Ze zijn ongeschikt voor de consumptie.”

„Dat weet ik,” zei de bakker, „Ik zal ze aan boer Jellema verkopen, voor de varkens.”

„Juist,” zei Kortstra. Hij bekeek de broden nog even en ging daarna met zijn brommer verder langs de dijk.

Geholpen door de jongens, tilde de bakker de zware mand in de Kameleon. Hielke maakte er een touw aan vast, zodat zij stevig op haar plaats zou blijven staan. Louw en Cor namen de fiets, maar voordat zij hem tegen de dijk opduwden, zei de bakker:

„Jongens, breng de fiets maar niet naar mijn huis, want als mijn vrouw hoort dat ik in deze storm op het meer vaar,

maakt zij zich ongerust.”

„Goed, mijnheer Van der Zee,” zei Cor. „Dan brengen wij hem wel naar Klinkhamer.” Daarop ging de bakker ook aan boord en voer de Kameleon snel naar de Woudaap.

„Zo gaat het heel wat beter, jongens,” riep de bakker vergenoegd, want in de luwte van de dijk kon de Kameleon vrij rustig en snel varen.

Even later legden zij bij de Woudaap aan, waar mevrouw Dijkstra te horen kreeg, dat zij in plaats van anderhalf brood, er slechts één kon krijgen.

Kees, die erbij stond, riep:

„Maar dan krijg ik niet half genoeg! Ik heb juist zo’n honger!”

„Bak jij maar olieballen,” zei Sietse, „dat kun je immers zo goed!?”

„Overdrijf niet, Kees,” zei z’n moeder. „De bakker heeft een ongeluk gehad en dus moeten wij maar wat minder eten.”

„Wat doet u met dat natte brood, Van der Zee?” vroeg Dijkstra. „Die kunt u voor de halve prijs krijgen,” zei de bakker. „Het is goed voer voor de kippen.”

„Goed,” zei Dijkstra. „Geef me er maar drie. Als Kees dan van de graat dreigt te vallen, moet hij ook maar in het kippenhok kruipen!”

Daar moesten ze allemaal om lachen, behalve Kees. Sietse gaf

hem een klap op de schouder en zei:

„Tot ziens, lekkere oliebol!”

„Ga weg, moorkop!” riep Kees en hij lachte luid.

De Kameleon ging weer verder en legde daarna aan bij de boerderij van Jellema. Toen de boerin hoorde wat er gebeurd was, sloeg zij de handen ineen en riep:

„Het is toch zonde! Dat kostelijke brood! En u had wel kunnen verdrinken!”

„Ik liet mij gauw vallen,” zei de bakker. „Dat was mijn geluk. Maar... u zult het nu vandaag met een half broodje minder moeten doen.”

Dat vond mevrouw Jellema geen bezwaar en nadat zij anderhalf brood had gekregen, vroeg de bakker:

„Is uw man nog thuis?”

„Ja zeker, hij is achter de schuur.”

Mijnheer Van der Zee, gevolgd door Hielke en Sietse, ging nu naar de achterkant van de boerderij, waar Jellema stond te praten met Kortstra.

„Jellema,” zei de bakker, „ik wou u even vragen of u nog brood wilt kopen voor de halve prijs. Ik heb er een paar die in het water hebben gelegen, maar verder zijn ze nog prima.”

„Wel ja,” zei Jellema. „Ik kan ze wel aan de varkens voeren. Hoeveel zijn er?”

„Acht stuks.”

„Wat?” riep de veldwachter. „Acht? Ik weet zeker dat er elf stuks in het water hebben gelegen! Of heeft u er stiekem drie tussen het andere brood gestopt?”

Mijnheer Van der Zee keek Kortstra een moment heel verwonderd aan.

„Tjonge,” zei hij dan, „dus daarom stond u zo naar het brood te kijken. U moest ze dus even gauw tellen. U vertrouwde mij dus niet? Maar ik verkoop geen rommel. De klanten hebben nooit over mij te klagen gehad. En als u het nu precies wilt weten: ik heb drie natte broden aan Dijkstra verkocht! Nu verkoop ik er acht, dus dat maakt samen elf stuks. Ik heb dus niet stiekem natte broden tussen de droge gestopt, mijnheer! Wat heeft u daarop te zeggen?”

Maar Kortstra had niets meer te zeggen. Zonder te groeten liep hij naar zijn brommer en reed terug naar de Woudaap, waar hij stopte. De bakker, Jellema en de jongens lagen hoe hij naar Dijkstra ging.

„Maar dat is toch het toppunt!” riep mijnheer Van der Zee kwaad. „Nu gaat hij notabene nog controleren of ik de waarheid wel heb gesproken! Wat bezielt die man toch?”

„Och,” zei Jellema, „hij is nog jong en wil graag hogerop. Daarom doet hij zo z’n best. Gerben weet er ook alles van.

Die kreeg een bekeuring van hem, omdat een rolletje gaas vijf centimeter te ver buiten zijn fiets stak.”

„Dat kan dan nog gezellig worden,” zei de bakker, „maar ik vind die veldwachter van een raar soort deeg!”

Hielke en Sietse knikten daarbij ijverig met hun hoofd, ten teken hoe zij het daarmee eens waren.

HOOFDSTUK VIII

Gerben heeft het moeilijk

Met de hulp van de sterke Kameleon was het venten voor de bakker nu maar een peulenschilletje. Hij was zelfs nog vlugger klaar dan wanneer hij per fiets langs de klanten ging.

„Ik moest deze boot hebben,” zei hij tegen de jongens. „Ik zal jullie maar niet vragen of ik hem kan kopen, want jullie willen hem natuurlijk niet kwijt.”

„Voor geen miljoen,” zei Sietse.

„Maar er zijn nog genoeg boten te koop,” zei Hielke.

„Och,” zei de bakker, „het is misschien voor mij de moeite niet waard. Ik weet niet of ik het nog lang vol kan houden met mijn bakkerij. Ik word een dagje ouder en mijn bedrijf is te klein om er een knecht bij te nemen. Weten jullie wel dat ik ’s morgens om vier uur al moet opstaan? Dan ben ik om negen uur pas klaar met het bakken. Daarna begint het bezorgen. In het dorp is dat niet zo moeilijk, maar het is vaak heel lastig om naar de boeren in de polder te fietsen. Dat hebben jullie al gezien bij deze storm, ’s Winters, als er een dik pak sneeuw ligt, wordt het nog moeilijker. Dan kan ik alleen met de grootste inspanning de boerderijen bereiken en

dan kom ik vaak meer dood dan levend thuis. En als ik in de herfst, in storm en regen, met een roeibootje moet oversteken naar de boerderijen aan de overkant van de poldervaart, dan kan ik jullie wel verzekeren, dat dat ook lang geen pretje is. Daarbij kost het allemaal een zee van tijd. Ik ben dan 's avonds om zes uur pas klaar. Reken maar uit: van 's morgen vier tot 's avonds zes, dat is veertien uren per dag. Ik mag dus wel zeggen dat ik mijn boterham niet cadeau krijg.”

Daar hoorden de jongens vreemd van op. Zij hadden altijd gedacht dat een bakker veel lichter werk had dan een smid, maar nu zij dit hoorden, begrepen zij best dat bakker Van der Zee het lang niet gemakkelijk had. Daarom zei Sietse:

„Wij willen voortaan het brood wel voor u naar de boeren brengen.”

„Wel ja,” zei Hielke. „Dat is heel leuk werk.”

„Beste jongens,” zei de bakker, „ik weet dat jullie graag iemand helpen, maar voor mij is het geen oplossing. Als jullie vakantie straks om is, kunnen jullie pas na schooltijd brood bezorgen. Dan zouden jullie iedere avond pas om zeven uur klaar zijn. Daarmee zou al jullie vrije tijd verloren gaan. Bovendien zou het in de herfst en de winter niet eens mogelijk zijn. Laten wij er dus maar niet aan beginnen.”

Maar hoe moet het dan?” vroeg Sietse.

Het zal mijn tijd wel uitdienen,” zei de bakker. „Totdat ik het niet langer vol kan houden en dan is het afgelopen.”

Afgelopen?” vroeg Hielke.

,Tja, dan zal ik de bakkerij moeten verkopen en trachten ergens werk te vinden. Er zijn tegenwoordig veel bakkers die hun zaak moeten opheffen. Alleen de grote bakkerijen met veel knechten hebben een goed bestaan.”

Intussen had de Kameleon de brug bereikt en voer weldra het boothuis binnen.

De grote broodmand werd meegenomen naar de smederij, waar de fiets van de bakker stond.

„Wat heb ik gehoord, mijnheer Van der Zee?” vroeg Klinkhamer. „Was uw brood in het water gerold?”

„Ja Klinkhamer, maar gelukkig kwamen uw zoons mij helpen en nu ben ik zelfs een paar uur eerder klaar dan anders.

Jongens, jullie worden hartelijk bedankt voor de hulp en ik zal een lekkere koek voor jullie bakken. Jullie hebben het dubbel en dwars verdiend.”

„Dubbel zal wel gaan,” zei Sietse lachend, „maar dwars niet. Dan kan ik de koek niet in mijn mond krijgen!”

„Doe niet altijd zo raar, Sietse,” zei Klinkhamer.

„Dat mag hij gerust,” zei mijnheer Van der Zee lachend.

„Sietse is een echte jongen en Hielke ook. Tot ziens!”

De bakker ging naar huis en Klinkhamer stuurde de jongens naar binnen, want zij waren veel te laat thuis gekomen voor het eten. De tafel was echter nog gedekt en de jongens konden meteen beginnen.

„Vindt u het niet gek, moeder?” vroeg Sietse. „De bakker, die alle dagen zo veel broden bakt, heeft zelf nauwelijks een boterham.”

„Wat vertel je me nou?” vroeg moeder. „Heeft de bakker het arm? Klaagde hij?”

„Ja moeder,” zei Hielke. „Hij moet ’s morgens om vier uur beginnen en is ’s avonds pas om zes uur klaar. Hij zegt dat hij het niet lang meer kan volhouden.”

„Tja,” zei moeder. „De bakker is al zo jong niet meer, maar het zou erg jammer zijn als hij zijn zaak moest sluiten. Hij is een goed vakman. Zijn brood smaakt altijd heerlijk.”

„Wij hebben hem gevraagd of wij het brood naar de boeren konden brengen,” zei Hielke, „maar hij vindt dat wij daar niet genoeg tijd voor hebben.”

„Wij willen dus wel helpen,” zei Sietse, „maar wij mogen niet. En arme kinderen helpen mag niet van de politie. Toch moeten wij iets bedenken.”

„Voor wie?” vroeg moeder lachend. „Voor de arme

kindertjes of voor de bakker?”

„Voor allebei!” zei Sietse en daarmee nam hij een taak op zich die verre van gemakkelijk leek. En toch, wanneer de Klinkhamertjes iets van plan waren, dan moest en zou het gebeuren, al kostte het nog zo veel moeite.

Na het eten gingen de jongens de smederij in. Gerben kwam ook binnen.

„Er staat een beste hap wind,” zei Gerben. „Ik kwam bij het meer een man tegen met grote oren. Hij kon af en toe niets zien.”

„Waarom kon hij niets zien?” vroeg Hielke.

„Omdat zijn oren steeds voor z’n ogen woeien,” zei Gerben. „Verroest,” zei Hielke en daarna lachte hij met Gerben mee. „Ik kom jullie een nieuwtje vertellen,” zei Gerben. „Ik ben van nu af geen boerenknecht meer.”

„Wat?” riep Klinkhamer verbaasd. „Werk jij niet langer bij Jellema? Wat ga je dan doen?”

„Ik ben voortaan een heer,” zei Gerben en hij nam een heel trotse houding aan.

„Een heer op klompen!” riep Sietse spottend.

„Schreeuw niet zo ordinair tegen een heer,” zei Gerben.

„Hier. Ik heb het bewijs bij me!”

Hij trok een grote gele envelop te voorschijn en zei: „Lees

maar. Hier staat het.”

Hielke las luid: „Aan de heer G. Zonderland!”

„Alsjeblieft,” zei Gerben. „Hebben jullie het gehoord? Aan de heer G. Zonderland. Ja ja, dat hadden jullie niet gedacht, hè? Ik ook niet, maar het kost mij dan ook vijftien gulden!”

„Wat is dat dan voor een brief?” vroeg Klinkhamer.

„Van ’t Departement van Justitie,” zei Gerben. „Ik word beleefd maar heel dringend verzocht om vijftien gulden te storten.”

„Drommels! Is dat de boete voor het fietsen met dat rolletje kippengaas?” vroeg Klinkhamer, „Dat is geen zacht prijsje. Ik had gedacht dat het niet meer dan een rijksdaalder zou kosten.”

„Dit is natuurlijk het werk van die Kortstra,” zei Gerben. „Hij heeft met opzet die boete zo hoog gemaakt, maar ik zal het hem betaald zetten. Ik krijg hem nog wel. Is het niet vandaag, dan morgen wel. Die man lijdt aan de overdrijvingsziekte!”

„Wat is dat voor ziekte?” vroeg Hielke lachend, „Drijft die vanzelf over, zonder de hulp van de dokter?”

„Maak er geen grapje van,” zei Gerben. „Het is al erg genoeg.”

„Pas op, heer Gerben,” zei Sietse. „Er valt nog een brief van U Edele op de grond.”

Gerben raapte de brief op en zei tegen Klinkhamer: „Deze is van Jaarsma, de schoorsteenbouwer, Hij komt hier een paar weken werken bij de boterfabriek en is dan weer bij mijn moeder in de kost.”

„Aha,” zei Klinkhamer. „Hij is dus dezelfde die hier acht jaar geleden ook was?”

„Ja,” zei Gerben. „Ik herinner mij nog best hoe het toen ook zo stormde en Jaarsma doodkalm boven in de pijp van de fabriek op een smal steigertje stond te werken.”

„Maar dat kan niet,” zei Sietse. „Met zo’n harde wind waai je gewoon weg van een smalle steiger.”

„Eerlijk gezegd, ging het ook niet helemaal goed,” zei Gerben. „Het steigertje was maar twee planken breed. Door de storm waren reeds een paar planken naar beneden gewaaid, maar dat kon Jaarsma niet afschrikken. Hij was niet bang. Na korte tijd kwam er echter een extra harde windstoot en.. woep, weg vlogen de planken, onder de voeten van Jaarsma vandaan. Gelukkig had hij de tegenwoordigheid van geest om razendsnel met zijn benen op en neer te trappelen en daardoor viel hij niet.”

„Halve gare!” riep Sietse. „Jij met je onzinnige verhalen. Van mij hadden ze jou gerust een dubbele boete mogen geven. Grote leugenaar!”

„Arme, arme Sietse,” zei Gerben. „Jij bent te beklagen. Jij hebt helemaal geen gevoel voor humor. Dat is niet gezond. Jij moet eens wat meer lachen.”

„Lach jij maar tegen Kortstra,” zei Sietse.

„Als ik die kerel ooit te pakken krijg,” riep Gerben woest, „zal ik hem kietelen met ’n bos brandnetels! Praat mij nu alsjeblieft niet meer over die veldwachter, want dat bezorgt mij een maagverduistering.”

„Een maagverduistering!” riep Hielke en daar moest zelfs Sietse om lachen.

„Maar... wat ik nog zeggen wou,” vervolgde Gerben gen Klinkhamer, „het is een groot geluk dat Jaarsma komt. Moeder kan het kostgeld extra best gebruiken, nu een week in de gevangenis moet.”

„In de gevangenis? Jij bent toch wel wijzer?” zei Klinkhamer.

„Waarom?” riep Gerben. „Hier staat dat ik kan kiezen tussen vijftien gulden boete of vier dagen hechtenis. Als ik die vier dagen in een cel ga zitten, krijg ik gratis te eten en verdien bovendien die vijftien gulden. Ik heb nog een paar snipperdagen, die neem ik ervoor,”

Klinkhamer keek hem eens goed aan. „Drommels, Gerben, ik ben een paardenhoef als ik niet geloof dat jij het nog meent ook.”

„Ja zeker, ik meen het echt,” zei Gerben. „Wat denkt u wel? Het geld groeit niet op mijn rug! Ik moet er iedere dag hard voor werken. Ik zou het ook kunnen sparen door een paar weken niet te roken, maar dan zit ik liever vier dagen in een cel te lezen, Die paar dagen zijn zo om.”

„Nee Gerben, dat wordt te gek,” zei Klinkhamer. „Wij willen niet dat jij in de gevangenis komt Dan betaal ik de boete voor jou.”

„En ik geef een gulden uit mijn spaarpot,” zei Sietse. „Al ben je dan ook een grote leugenaar, ik wil je toch wel helpen.”

„En van mij krijg je ook een gulden,” zei Hielke.

„Wat hoor ik?” klonk nu de stem van Sjoerd, de postbode, die juist de werkplaats binnenkwam. „Willen jullie Gerben rijk maken? Waar heeft hij dat aan verdiend?”

„Lees dit maar,” zei Gerben. „Dit is mijn bewijs van goed gedrag.”

Sjoerd las de brief en zei:

„Goed, van mij krijg je ook een gulden.”

„En ik weiger beslist om ook maar één cent van jullie allemaal aan te nemen!” riep Gerben en zijn stem trilde vreemd. „Ik rook gewoon een poosje niet. Ajuus!”

Gerben ging haastig weg. Hij wilde zijn ontroering niet laten blijken over de hulp die hem zo joviaal werd aangeboden. Er

waren dus toch nog goede mensen op de wereld. Maar die veldwachter! Als hij die te pakken kon nemen, zou hij dat heus niet laten. O nee! Dan zou hij merken dat de heer G. Zonderland ook een heel raar heer kon zijn.

HOOFDSTUK IX

De schoorsteenbouwer komt

De wind begon tegen de avond te luwen.

Moeder Klinkhamer, die de tafel afruimde, zei: „Het begint nog mooi weer te worden.”

„Alle wind is weggewaaid,” zei Sietse.

Klinkhamer keek op van zijn krant en zei:

„Misschien kunnen de jongens dan nog even naar de Mariahoeve varen. Ik heb een slot gerepareerd dat de studenten graag vandaag nog terug willen hebben.”

In de Mariahoeve logeerden namelijk, steeds veel studenten.

„Ha,” riep Hielke, „dat doen wij graag! Bij de studenten is het altijd gezellig!”

„Goed,” zei Klinkhamer. „Ga dan maar. Het slot ligt op het bord bij de boormachine.”

„Maar kom niet te laat thuis!” riep moeder de jongens na, want Hielke en Sietse holden reeds de kamer uit.

In de smederij was het slot spoedig gevonden en vlug gingen zij naar het boothuis. In een wip was de Kameleon vaarklaar en stuurde Sietse naar de brug. Op het meer waren nog wel golven, maar zij waren niet meer zo hoog. De Kameleon

deinde gezellig op en neer en zingend voer ons tweetal in de richting van de Woudaap. Daar zat Kees naast de molen te lezen.

„Hé, Kees!” riep Sietse. „Moet je nog een broodje?”

„Je grootje!” riep Kees terug.

„Hij kan nog rijmen,” zei Sietse. „Hij is dus niet van de graat gevallen.”

De Kameleon voer verder langs de boerderij van Jellema en naderde even later een steiger die door de studenten was gemaakt. Hier legde de boot aan en de jongens gingen aan wal. Hielke nam het slot mee en samen liepen zij het erf op van de Mariahoeve. Zij openden de deur van de hooischuur en gingen naar binnen. Deze schuur was verbouwd tot een grote zaal, waarin vele tafels en stoelen stonden. Hier zaten de studenten in groepjes bijeen.

„Zijn jullie thuis?” vroeg Sietse luid.

De studenten lachten.

„Ha, gebroeders Klinkhamer! Kom verder!” riepen zij en een van de leiders vroeg: „Hebben jullie het slot meegenomen? Dat is keurig. Geef maar hier.”

Hielke en Sietse mochten bij enige studenten aan tafel gaan zitten en Sietse vroeg:

„Waarom was er zo’n haast met dat slot?”

„Omdat het van het provisiekamertje is, jonge vriend,” zei een van de studenten. „Er zijn mensen die altijd honger hebben. Er waren er die gedurig in dat kamertje zaten. Om nu te voorkomen dat die mensen zich ziek zouden eten, maken wij nu dat slot op de deur.”

„Dus een slot tegen eetdieven,” begreep Sietse.

„Nee nee,” zei de student lachend. „Het woord dieven niet gebruikt worden. Wij noemen het eetpatiënten.”

„Zeg dokter,” zei een andere student, „jij vergeet de economische kant van het probleem. Een voorraad behoort te worden verdeeld, dat ieder het zijne ervan krijgt. Je meer wil hebben dan de ander, moet daar dan ook meer voor betalen. Onze eetpatiënten wilden wel meer eten, maar niet meer betalen. Op die manier aten zij niet alleen het kamertje leeg, maar ook onze kas.”

„Ja jongens, hij heeft gelijk,” zei de student die voor dokter studeerde. „Wanneer jullie ooit moeilijkheden hebben met zaken, vraag het dan aan hem. Hij kan je precies vertellen hoe je een voorraad moet verkopen en hoe je die voorraad opnieuw kunt aanvullen.”

„Is het waar?” vroeg Sietse aan de student die economie studeerde. „Kunt u raad geven aan iemand, die niet zo’n best bestaan heeft?”

„Misschien wel,” zei de student. „Voor wie wou jij dan iets vragen?”

„Voor onze bakker,” zei Sietse. „Hij werkt van ’s morgens vier uur tot ’s avonds zes en nog kan hij zijn zaak bijna niet draaiende houden. Hij zegt zelf dat hij het niet lang meer volhoudt.”

„Dan zal hij een knecht in dienst moeten nemen,” zei de student.

„Zo’n stom antwoord had ik ook wel kunnen geven,” zei Sietse kwaad en de studenten, die rond de tafel zaten, schoten in de lach.

„Het is toch te gek!” riep Sietse. „De bakker verdient nauwelijks genoeg. Hoe kan hij dan bovendien nog een knecht betalen?”

„Door zijn omzet te vergroten,” zei de student kalm.

„U bedoelt dat hij nog meer brood moet verkopen?” vroeg Sietse. „Aan wie moet hij dat dan verkopen? Alle mensen in het dorp eten zijn brood.”

„De fout van jullie bakker is, dat hij alleen maar brood verkoopt,” zei de student. „Hij moet ook iets anders gaan verkopen, bijvoorbeeld gebakjes, koekjes en chocolade enzovoort.”

„Dat kan niet,” zei Hielke. „De bakker heeft per dag al

veertien uren werk om voor het brood te zorgen. Hoe kan hij dan bovendien nog gebakjes en zo gaan bakken?”

„Daarvoor moet hij er een knecht bij nemen,” zei de student.

„En als hij een knecht neemt en hij kan bijna geen gebakjes verkopen, wat dan?” vroeg Sietse.

„Dan moet hij de knecht maar weer ontslaan,” zei de student.

„Een goed zakenman moet nu eenmaal iets durven wagen.”

„Het is allemaal gemakkelijker gezegd dan gedaan,” zei

Hielke. „Ik denk dat de bakker zo iets niet zal wagen. Kom Sietse, wij gaan naar huis. Het wordt tijd.”

„Wel ja,” zei Sietse. „Hier worden wij ook al niets wijzer. En dat zijn nu studenten!”

De heren lachten om het gemopper van Sietse en ze riepen:

„En toch blijven jullie onze vrienden! Tot ziens, boys!”

Zo voer even later de Kameleon weer huiswaarts.

De volgende morgen kwam een mijnheer, gekleed in ten lichtgrijs zomerkostuum, in de smederij.

„Goedemorgen,” zei hij vriendelijk.

„Dag mijnheer,” zei Klinkhamer.

„Kijk kijk!” zei de mijnheer. „Sedert wanneer doet u zo deftig, Klinkhamer? Of kent u mij niet meer?”

„Nee maar!” zei Klinkhamer. „Ik had u echt niet herkend. U bent Jaarsma, de schoorsteenbouwer! Hoe gaat bet?”

De beide mannen schudden elkaar hartelijk de hand en daarop keek Jaarsma naar Hielke en Sietse en zei:

„Kijk kijk! Daar hebben wij de tweeling. Wat zijn die knapen groot geworden. Daar kunt u later nog veel plezier van hebben, Klinkhamer.”

„Dat hoop ik,” zei Klinkhamer. „Het zijn een paar beste deugnieten.”

„Ik heb al een paar maal over hen in de krant gelezen,” zei Jaarsma. „Zij hebben zo’n beste boot, niet waar? De Kameel? Kameel... ? Nu weet ik warempel de naam niet meer. Hoe heet jullie boot, jongens?”

„Kameleon,” zei Sietse. „Hij ligt achter de smederij. Wilt u hem eens zien?”

„Ik zou er liever mee willen varen,” zei Jaarsma, „Die domme beurtschipper heeft per vergissing mijn steigermateriaal in het dorp aan de overkant van het meer gelost. Misschien kunnen jullie het met de boot gaan halen?”

„Dat doen de jongens graag,” zei Klinkhamer.

„Wel ja,” zei Sietse. „Gaat u maar mee.”

„Kijk kijk,” zei Jaarsma, „dat is nog eens joviaal. Het is een grote eer om in zo’n beroemde boot te mogen varen. Ik ga heel graag mee.”

Toen zij, met Sietse voorop, de smederij door de achterdeur

wilden verlaten, kwam de bakker binnen en riep:

„Hielke en Sietse. Ik heb nog wat voor jullie!” En uit een papier haalde hij een heerlijke koek.

„Ja,” riep Jaarsma, „die koek herinner ik mij nog van acht jaar geleden. Kerel, kerel, wat is die lekker. Zulke koek vind je nergens!”

„Dat klopt,” zei de bakker trots. „Deze koek wordt gemaakt volgens een recept van mijn overgrootvader, maar ik heb helaas te weinig tijd om ze vaker te bakken.”

„Dan bestel ik nu meteen twintig stuks,” zei Jaarsma. „Zo lang ik hier werk lust ik best iedere dag zo’n koek.”

„Ik zal ervoor zorgen,” zei de bakker. „En jongens, ik hoop dat het jullie ook zo zal smaken als deze mijnheer. Tot ziens! Ik heb het druk!”

Mijnheer Van der Zee verliet haastig de smederij en ging terug naar het dorp.

Hielke bracht de koek naar binnen, waar moeder er voor ieder een stuk afsneed. Op een boterhambordje kwam Hielke de koek in de smederij presenteren. Klinkhamer, Jaarsma en de jongens lieten het zich goed smaken.

„Men zegt wel eens: alles wat je cadeau krijgt, smaakt lekker,” zei Klinkhamer, „maar ik heb nooit geweten dat onze bakker zulke lekkere koek kan maken.”

„Ik wist het wel,” zei Jaarsma. „Dit is koek om nooit te vergeten.”

„Dat is een mooie slagzin,” zei Sietse. „Met zo’n reclame in de krant zou de bakker heel veel kunnen verkopen.”

„Het zou lang niet dom zijn om dat eens te proberen,” zei Jaarsma. „Ik wed dat iedereen in het hele land deze koek heerlijk zal vinden.” Hij stak het laatste stukje in zijn mond en ging daarop met de jongens mee naar het boothuis.

„Kijk kijk,” zei Jaarsma. „Is dat nu de beroemde Kameleon? Zo te zien is het een gewone opduwer.”

„Dat is het ook,” zei Hielke. „Stapt u maar voorin.” Jaarsma zocht een plaatsje en even later voer de Kameleon de vaart in. Zij gingen onder de brug door en het meer op. Om mijnheer Jaarsma te tonen dat de Kameleon niet voor niets een beroemde boot was, liet Sietse de motor op de grootste versnelling draaien. En zoals al die anderen, die voor het eerst in de Kameleon meegingen, trok ook mijnheer Jaarsma een verbaasd gezicht.

„Kijk kijk!” riep hij. „Kijk kijk! Dit is een wonderboot!” De jongens lachten. Zij naderden nu snel het eiland midden in het meer. Daar moest Sietse de snelheid verminderen omdat er veel zeilbootjes rondkruisten. Handig stuurde Sietse tussen de bootjes door en ook dat wekte de bewondering van

mijnheer Jaarsma.

„Kijk kijk,” zei hij. „Jullie zijn eerste klas schippers. Het is geweldig mooi om met deze boot te varen. Ik was nog nooit op dit meer geweest, maar nu merk ik pas hoe leuk het moet zijn om hier je vakantie door te brengen. Vaar niet hard, Sietse. Zoveel langer kan ik van dit tochtje genieten.”

„U mag gerust de hele dag met ons meevaren,” bood Sietse aan.

„Dat zal niet gaan,” zei Jaarsma. „Ik heb geen vakantie. Ik moet zo gauw mogelijk de schoorsteen repareren. Er zijn nog twintig fabrieken die op mij zitten te wachten.”

„En zijn alle schoorstenen zo hoog als die van de boterfabriek?” vroeg Hielke.

Jaarsma begon te lachen.

„Was het maar waar,” zei hij. „Dat schoorsteentje hier is nauwelijks dertig meter. Ik moet nog naar schoorstenen die zestig en ruim tachtig meter hoog zijn.”

„Hoe durft u!” zei Hielke.

„Och,” zei Jaarsma, „alles went. Ik zit graag zo hoog mogelijk. Daarboven voel je je echt vrij. Er is geen lawaai en niemand komt je lastig vallen. Bovendien heb je er prachtige vergezichten. Het moet alleen goed weer zijn. Met harde wind ga ik niet naar boven. Dat is levensgevaarlijk, dan blijf ik liever

op de grond.”

„Gerben vertelde dat u de vorige keer wel in een storm aan de pijp werkte,” zei Hielke. „De planken waren toen onder uw voeten vandaan gewaaid.”

„Kijk kijk,” lachte Jaarsma. „Die Gerben is nog steeds dezelfde grappenmaker.”

„Gerben is de grootste leugenaar van het dorp,” zei Sietse. „Ik geloof geen woord meer van hem, ook al spreekt hij de waarheid.”

De overkant van het meer kwam nu snel dichterbij en Sietse stuurde naar de ingang van een kanaal.

Een paar honderd meter verder lag het dorp, dat zij nu spoedig binnenvoeren. Bij een café met een aanlegsteiger moesten zij de Kameleon vastleggen. In een loods lag het Steigermateriaal van de schoorsteenbouwer. Het bestond uit ijzeren driehoeken, een aantal korte planken, een paar staaldraden en enige trossen touw.

Het werd allemaal netjes voor in de Kameleon geladen.

Daarna bood Jaarsma de jongens aan een glas limonade te drinken, maar Sietse zei:

„Dank u wel. Het is nog zo vroeg. Wij hebben geen dorst.”

„Goed,” zei Jaarsma. „Dan trakteer ik jullie nog wel op die lekkere koek van de bakker.”

Dat hadden de jongens nog veel liever dan limonade. Voor Jaarsma was er nauwelijks nog plaats in de boot en daarom ging hij op de motorkap zitten. Daarbij kreeg hij een Olievlek op de broek van zijn mooie zomerkostuum. „O mijnheer, pas op, uw broek!” waarschuwde Hielke. „Dat mag hem niet hinderen,” zei Jaarsma. „De kleermakers moeten ook leven. Ik koop wel weer een nieuw pak.” „Dan verdient u zeker veel geld,” zei Sietse. „Ik verdien het wel, maar ik krijg het niet,” zei Jaarsma lachend. „Overigens wordt ’n gevaarlijk beroep natuurlijk altijd extra betaald.”

De Kameleon voer rechtstreeks terug naar het dorp. Bij de boterfabriek, zo dicht mogelijk bij het ketelhuis, legde de boot aan. Daar werd het steigermateriaal gelost en verder naar de schoorsteen gedragen. Louw, die intussen was komen opdagen, hielp ook ijverig mee.

De jongens, die niet begrepen hoe Jaarsma een steiger rond de schoorsteen kon bouwen, vroegen hem wanneer hij daarmee begon.

„Als jullie mij helpen,” zei Jaarsma, „doe ik het nu.”

„Maar ik ga niet naar boven,” zei Louw.

„Dat mag jij niet eens,” zei Jaarsma. „Ik heb het eens beleefd dat een jongen stiekem op mijn steiger was geklommen en

niet meer naar beneden durfde. Ik moest hem vastbinden en aan een touw laten zakken. Dus jullie blijven beneden en takelen voor mij de steunijzers en de planken omhoog.”

„Dat is best,” zei Sietse.

Jaarsma begon nu een staaldraad op de grond rond de schoorsteen te trekken. Aan die staaldraad waren houten klosjes geregen, net als kralen aan een streng. Die klosjes dienden om de staaldraad vrij van de schoorsteen te houden. Aan de ene kant van de schoorsteen waren klimijzers ingemetseld. Jaarsma, die de beide uiteinden van de staaldraad vasthield, klom hiermee langs de klimijzers naar boven. Zo trok hij de ring van staaldraad dus steeds hoger rond de schoorsteen. Op een hoogte van tien meter trok hij de staaldraad zo stijf mogelijk rond de pijp en maakte de uiteinden met ijzeren klemmen stevig vast. De ring van staaldraad kon nu niet meer zakken.

Jaarsma kwam weer naar beneden en bracht daarop een katrol met een lang touw naar boven. Dat touw bevestigde hij aan de klimijzers. Nu konden de jongens een paar ijzeren driehoeken naar boven hijsen. Jaarsma nam een driehoek, die voorzien was van een haak. Met deze haak hing hij de driehoek aan de staaldraad. Zo was de driehoek meteen een plankdrager, die men thuis wel gebruikt om een bordenrek

aan de wand te bevestigen. Jaarsma nam daarna een tweede driehoek en reikte zo ver hij maar reiken kon, om die plankdrager eveneens aan de staaldraad te haken. De jongens moesten nu twee planken naar boven hijsen, welke Jaarsma op de twee driehoeken legde. Dat was dan het begin van de steiger. Jaarsma ging er meteen op staan en nadat de jongens weer enige driehoeken naar boven hadden gehesen, knielde Jaarsma op het uiteinde van zijn kleine steigertje en reikte weer zo ver hij maar kon om een volgende driehoek op te hangen.

„Brrr,” zei Louw. „Hoe durft hij! Als ik dat moest doen, viel ik van angst naar beneden.”

Jaarsma kende echter geen angst. Hij legde weer twee planken naar het volgende steunijzer en zo herhaalde zich hetzelfde spelletje. Jaarsma knielde weer op het uiteinde van de planken, reikte ver voorover en hing de vierde driehoek op. Daar weer planken op enzovoort, totdat er binnen een uur een keurige steiger rond de pijp hing.

Vervolgens bracht Jaarsma anderhalve meter hoger nog een ring van staaldraad rond de pijp aan. Die staaldraad had een dubbele bestemming. Jaarsma kon er zich aan vasthaken, zodat hij niet kon vallen en hij kon er een Volgende steiger aan ophangen. Jaarsma kwam weer naar beneden en zei:

„Jongens, nu ga ik jullie trakteren. Haal een paar koeken bij de bakker. Hier is geld!”

Hij gaf Hielke een biljet van tien gulden.

„Voor zo veel geld koeken?” vroeg Hielke lachend.

„Van mij mag het,” zei Jaarsma, „maar op voorwaarde dat jullie alle koek achter elkaar opeten.”

„Dat is best!” riep Sietse.

„Dat kan toch niet?” zei Louw. „Dan kun je over een uur geen koek meer zien van beroerdigheid.”

„Van beroerdigheid?” riep Sietse verontwaardigd. „Jij weet niet half hoe lekker die koek wel is.”

Hielke liep op een drafje naar de bakker en kwam spoedig terug met twee koeken.

„De bakker heeft niet meer,” zei hij. „Morgen bakt hij een nieuwe voorraad.”

„Als er niets anders is, is spiering ook vis,” zei Jaarsma en hij brak de smalle langwerpige koeken in tweeën en gaf ieder een helft.

De jongens begonnen er gretig van te eten.

„Nou?” vroeg Sietse aan Louw. „Wat heb ik je gezegd? Het smaakt geweldig, hè?”

„Kan... ni... ter,” antwoordde Louw met volle mond.

„Hij denkt zeker dat het olieballen zijn,” zei Hielke lachend.

„Daarom spreekt hij nog Chinees!”

Louw at zijn mond leeg en zei dan:

„Ik zei: Het kan niet beter!”

„Dan is het goed,” zei Sietse. „Ik kon je echt niet verstaan. Jij sprak zo’n raar koektaaltje?!”

HOOFDSTUK X

Het verhoor. Sietse heeft een nieuw plan

De jongens zaten nog een tijdje naar de schoorsteenbouwer te kijken. Jaarsma had een emmer met cement en ook zijn gereedschap op de steiger gebracht en begon de losgeraakte voegen opnieuw met cement te vullen.

Op dat moment kwam Kortstra het fabrieksterrein oprijden. Hij ging naar de schoorsteen en riep naar boven:

„Hé daar! Komt u eens even naar beneden!”

Jaarsma keek verwonderd over de rand van de steiger en vroeg:

„Waarvoor?”

„Ik moet u een verhoor afnemen!” riep de veldwachter.

„Waarvoor?” vroeg Jaarsma nogmaals.

„Dat zult u wel weten!” riep Kortstra ongeduldig. „En schiet u een beetje op, alstublieft!”

„Ik heb geen tijd!” riep Jaarsma. „Komt u maar boven!”

„Mijnheer, ik waarschuw u!” riep de veldwachter nu heel kwaad. „Komt u ogenblikkelijk hier! Dit is een politiebevel!”

„Kom mij maar halen!” riep Jaarsma. „Ik loop niet weg!”

De jongens vonden het allemaal heel gemakkelijk en toen

Kortstra zag hoe zij lachten, zei hij bars:

„Wat doen jullie hier? Opgehoepeld! Mars!!”

De jongens stonden op en wilden naar de Kameleon gaan, maar ze werden weer teruggeroepen.

„Die twee jongens van de smid moeten blijven!”

Hielke en Sietse kwamen meteen terug. Zij vonden het natuurlijk prachtig om te zien wat er verder ging gebeuren.

„Mijnheer,” riep Kortstra naar boven, „maak het niet te bont!

Het niet opvolgen van een politiebevel is op zichzelf reeds strafbaar, dus komt ui”

„Vooruit dan maar,” zei Jaarsma en hij daalde de klimijzers af. Beneden gekomen ging hij naar de veldwachter en zei:

„Zegt u maar wat u van mij weten wilt.”

„U bent hier gisteravond aangekomen, niet waar?” vroeg Kortstra.

„Ja, dat klopt.”

„Hoe laat was dat?”

„Om half een, geloof ik. Ik weet het niet zo precies, want ik heb niet op de klok gekeken.”

„Wie was er bij u?”

„Gerben Zonderland.”

„Juist. Wilt u dan even meegaan naar het gemeentehuis? De heer Gerben Zonderland heb ik daar ook ontboden.”

„Moet ik echt meegaan?” vroeg Jaarsma ontstemd. „Is dat beslist noodzakelijk?”

„Waarom zou u niet even meegaan?” vroeg Kortstra. „Of bent u bang voor een verhoor?”

„Natuurlijk niet,” zei Jaarsma. „Ik heb niets op m’n kerfstok. Vooruit dan maar, ik ga mee.”

„Jullie ook, jongens,” zei de veldwachter, maar dat had hij niet hoeven te zeggen, want Hielke en Sietse waren reeds van plan mee te gaan. De jongens vonden het toch zeker prachtig! Zij liepen met z’n allen naar het gemeentehuis, waar Gerben reeds zat te wachten op een bank in de gang.

„Ha!” riep Gerben. „Daar is de hele bende! Hebben jullie al bekend? Dan zijn we er gloeiend bij!” „Geen praatjes jij en kom mee naar binnen,” zei Kortstra.

Zij kwamen in een kantoortje, waar de veldwachter achter een schrijfbureau ging zitten. Om het nog indrukwekkender te maken zette Kortstra een grote bril op en bekeek zijn arrestanten een voor een. Daarop vroeg hij aan Gerben:

„Kunt u uw pet niet afzetten?”

„Verroest!” zei Gerben. „Heb ik hem nog op? Ik dacht ook al: wat wordt mijn hoofd toch warm.”

Jaarsma en de jongens lachten.

„Stilte!” riep Kortstra. Vervolgens vroeg hij aan Gerben:

„Heb jij vanmorgen de krant gelezen?“

„Wel nee, mijnheer,” zei Gerben. „Daarvoor heb ik het veel te druk. Ik heb zelfs geen tijd om een postzegel te lezen.”

Jaarsma en de jongens begonnen weer te lachen.

„Dus u weet niets van de juwelendiefstal in de stad?“ vroeg Kortstra.

„Wat?!” riep Gerben en hij deed dat zo luid dat men hem wel op straat kon horen. „Denkt u dan misschien dat ik daar iets mee uit te staan heb?“

„U heeft hier geen vragen te stellen!” bulderde Kortstra. „Er is er hier maar één die vragen stelt en dat ben ik, verstaat u? Waarom was u zo laat in de stad?“

„Ik haalde Jaarsma van de trein,” zei Gerben. „Daarna gingen wij naar een bioscoop en kwamen toen te laat voor de bus. Een taxi heeft ons thuisgebracht.”

„Hoe laat was u hier terug?“

„Ongeveer half een.”

„Waarom stond u samen voor de juwelierszaak in de Breestraat?“

„Hebben wij voor een juwelierszaak staan kijken?“ vroeg Gerben aan Jaarsma.

„Ja, dat klopt Gerben. Wij hebben immers naar horloges gekeken.“

„O, die horlogewinkel. Nou, ik mag ploffen als ik daar juwelen heb gezien.”

„Dat is dan wel heel merkwaardig,” zei Kortstra spottend. „Er lagen meer juwelen dan horloges in de etalage.”

„Die glinsterende steentjes interesseren mij niet,” zei Gerben.

„Wat heb ik aan die rommel? Op een horloge kun je tenminste zien hoe laat het is.”

„In welke bioscoop waren jullie?” vroeg Kortstra.

„In het Rex-theater,” zei Gerben. „Vraagt u het maar aan de portier. Hij is een goede kennis van mij. Bij het uitgaan van de bioscoop hebben wij elkaar nog een hand gegeven.”

„Wij zullen het controleren,” zei Kortstra.

„Als ik het goed begrijp,” zei Jaarsma, „dan worden Gerben en ik dus verdacht van juwelendiefstal. Maar dat is toch waanzin?!”

„Integendeel,” zei Kortstra. „De dieven hebben een halsbrekende toer verricht door via een dakraampje de winkel binnen te dringen. Zo’n klauterpartij is voor een ervaren schoorsteenbouwer maar een kleinigheidje. Daarbij hebben omwonenden verklaard, voor de winkel een man te hebben gezien in een lichtgrijs zomerkostuum en vergezeld van iemand met een pet op. Dat signalement klopt volledig met het uwe, heren. Bovendien heeft u zelf reeds verklaard dat u

voor die winkel hebt staan kijken.”

„Mijnheer,” zei Jaarsma kwaad, „ik verdien zo veel met het bouwen van schoorstenen, dat ik beslist geen behoefte heb om juwelen te gaan stelen! Voorts kan de portier van de bioscoop getuigen waar wij de avond hebben doorgebracht en desnoods kunt u al mijn bagage en kleren doorzoeken!”

„Dat is reeds gebeurd,” zei Kortstra. „Maar... waarom lag uw steigermateriaal in het dorp aan de overkant van het meer? Waarom zond u dat niet rechtstreeks hierheen?”

„Nu, dat was een vergissing van de beurtschipper,” zei Jaarsma.

„Juist,” zei Kortstra en daarop tot Hielke en Sietse: „Jullie hebben vanmorgen dat steigermateriaal opgehaald. Zagen jullie daarbij iets bijzonders? Bijvoorbeeld een klein pakje?”

„Nee mijnheer,” zei Hielke. „Ik heb niets bijzonders gezien.”

„En jij?” vroeg Kortstra aan Sietse.

„Ik heb nog minder gezien,” zei Sietse.

„Dan zal ik jullie nu moeten fouilleren,” zei Kortstra.

Gerben en Jaarsma moesten al hun zakken leegmaken, maar natuurlijk werden er geen juwelen gevonden.

Na de fouillering hield de veldwachter hun een papier voor en zei:

„Ik heb jullie verklaringen allemaal opgetekend en nu moeten

jullie dat bevestigen met jullie handtekening.”

„Dan zal ik het eerst even lezen,” zei Jaarsma en samen met Gerben boog hij zich over het papier. Alles bleek er precies zo op te staan als zij verklaard hadden en daarom zetten lij er zonder verdere bezwaren hun handtekening onder.

Kortstra borg het papier zorgvuldig op en zei:

„Verder verplicht ik u beiden, u iedere avond bij mij te komen melden, totdat ik er zeker van ben dat u niets met deze juwelendiefstal hebt uit te staan.” „Maar dat is toch te gek?” riep Jaarsma. „De portier van de bioscoop kan toch voor ons getuigen?”

„En als die portier nu met jullie onder één hoedje speelt?” vroeg Kortstra spottend. „Wat is zijn getuigenis dan waard, mijnheer de schoorsteenbouwer?”

„Ik hoor het al,” zei Jaarsma. „U vertrouwt niemand. Oké! Gerben en ik komen iedere avond bij u op visite. Tot vanavond, mijnheer!”

De verdachten mochten weer gaan. Nauwelijks waren zij buiten het gemeentehuis of Gerben zei:

„Die veldwachter is een man van krabben en bijten, maar met mij is hij nog niet klaar!”

„Maak je niet dik, Gerben,” zei Jaarsma lachend. „Wij hebben er immers niets mee uit te staan?”

„Ik vind het zelfs grappig,” zei Sietse.

„Grappig?” riep Gerben verontwaardigd. „Noem jij het maar grappig, als een veldwachter dag en nacht op je zit te loeren! Maar ik zal hem krijgen! Dat zal ik!”

Woest sprong Gerben op zijn fiets en ging terug naar de boerderij.

„Jammer dat de koek op is,” zei Hielke. „Als Gerben een stukje geproefd had, was zijn boze bui meteen verdwenen geweest.”

„Het zal met Gerben wel loslopen,” zei Jaarsma. „Als hij maar geen domme dingen doet.”

Zij gingen terug naar de boterfabriek, waar Louw nog steeds in de Kameleon zat te wachten.

Jaarsma klom weer in de schoorsteen en de jongens voeren terug naar de smederij. Onderweg vertelde Hielke aan Louw waarvoor zij naar het gemeentehuis waren geweest.

„Wat een grap,” zei Louw. „Dacht die veldwachter dat Gerben een juwelendief zou zijn? Nu nog mooier! Ha, hal”

„Dat kan niet,” zei Sietse. „Het kan niet mooier!”

De Kameleon werd in het boothuis gestuurd en de jongens gingen naar de smederij om te vertellen wat zij beleefd hadden.

Klinkhamer moest erom lachen.

„Stel je voor,” zei hij, „Gerben een juwelendief! Hij kan niet eens een stukje geslepen glas van een echt juweel onderscheiden. Het is wel gemakkelijk hoe die Kortstra het op Gerben heeft begrepen.”

Op dat moment kwam Cor ook in de smederij.

„Waar zitten jullie toch steeds?” riep hij. „Ik loop jullie al een uur te zoeken.”

„Dat is je eigen schuld,” zei Hielke. „Je moet altijd zoeken op de plaats waar we zijn.”

„Hè, wat leuk,” zei Cor.

„Kom mee naar de perenboom,” zei Sietse, „daar zullen wij je alles vertellen.”

Zij gingen op het grasveldje achter de smederij onder de perenboom zitten en Cor kreeg alle belevenissen van die morgen te horen.

Nadat Cor alles uitvoerig te horen had gekregen, zei Sietse:

„Nu wil ik jullie een voorstel doen. Ik heb een nieuw plan om de arme kinderen in Hongkong te helpen.”

„Is het waar? Hoe? Wat kunnen wij doen?” riepen de anderen meteen reuze nieuwsgierig.

„Heel gewoon,” zei Sietse. „Wij gaan koek verkopen voor de bakker.”

„Maar dat is geweldig!” riep Louw.

„Ja,” riep Hielke, „want die koek is geweldig lekker!” „De politie zal het niet kunnen verbieden,” zei Cor, „want wij doen het nu voor de bakker.”

„Juist,” zei Sietse, „en als wij van iedere koek een dubbelkje krijgen, kunnen wij nog lekker wat verdienen.”

„Is die koek werkelijk lekker?” vroeg Cor.

„Fantastisch!” riep Louw. „Zo iets heb jij nog nooit geproefd”

„Dan begrijp ik niet waarom de bakker niet vaker zulke koeken bakt,” zei Cor.

„Wij gaan het hem meteen vragen,” zei Sietse.

Zij gingen weer in de Kameleon en voeren naar het Raadhuisplein, waar de bakker woonde.

Mijnheer Van der Zee, die juist bezig was de grote fietsmand vol broden te stoppen, zag de jongens komen.

„Wel jongelui,” vroeg hij, „wat moet er gebeuren?”

„Mijnheer Van der Zee,” vroeg Sietse, „waarom bakt u niet vaker zulke lekkere koeken?”

„Om de eenvoudige reden dat ik er geen tijd voor heb, jongens. Ik moet er in de eerste plaats voor zorgen dat de klanten brood krijgen en daarmee is mijn oven steeds volop gevuld. Er kan geen koek meer bij.”

„Het is erg jammer dat u er geen tijd voor heeft,” zei Louw.

„Wij hadden uw koeken graag willen verkopen aan de

kampeerders.”

„Aan de kampeerders?” vroeg de bakker verwonderd. Toen vertelden de jongens van hun plan om de arme kinderen in Hongkong te helpen.

„Tja,” zei de bakker. „Jullie zouden mijn koek gerust mogen verkopen met een dubbeltje winst. Maar als ik koek wil gaan bakken, zouden jullie mij daarbij moeten helpen.”

„Dat doen wij heel graag!” riep Cor. „Ik roer het deeg!”

„En ik zal de oven wel stoken,” zei Sietse.

„Niks hoor,” zei de bakker lachend. „Jullie blijven buiten de bakkerij. Ik moet geen pottenkijkers rond mijn deegkuip. Maar als jullie een paar dagen het brood willen bezorgen, kan ik in die tijd een voorraad koeken bakken.”

„Geweldig, mijnheer Van der Zeel” riepen de jongens vol vuur. „Dat doen wel Zullen wij maar meteen beginnen?” Bij zo veel goede wil kon de bakker niet achterblijven en lachend zei hij:

„Goed. Laten Hielke en Sietse dan naar de boeren in de polder varen. Dan kunnen Louw en Cor met de fiets het brood in het dorp bezorgen.”

Dat vonden de jongens een prachtig plan en nadat zij een prijslijst en enig wisselgeld hadden gekregen, gingen Louw en Cor met de zwaar beladen fiets langs de huizen in het dorp en

droegen Hielke en Sietse een grote mand vol brood naar de Kameleon.

Sietse startte de motor en dat was tevens de start van een actie die geld zou opbrengen voor een goed doel. Dat het tevens aan mijnheer Van der Zee een beter bestaan zou brengen, vermoedde toen nog niemand. Zelfs Sietse niet, hoewel hij toch alles bedacht had.

HOOFDSTUK XI

De uitvinding van Gerben

De Kameleon voer naar de Woudaap. Dijkstra was de eerste klant, waar Hielke en Sietse brood moesten bezorgen.

„Is de bakker ziek, jongens?” vroeg Dijkstra.

„Mijnheer Van der Zee is aan het koekbakken,” zei Hielke, „daarom helpen wij met het venten.”

„Dat is flink,” prees Dijkstra.

„Koekbakken?” vroeg Kees. „Verroest! Dan ga ik ook helpen!”

„Jij denkt natuurlijk al weer aan koek eten. Keesje Schrok,” notzei Dijkstra, „maar ga jij maar prompt met Hielke en Sietse mee. Dat rondhangen hier is nergens goed voor.”

„Spring maar in de boot, Kees,” zei Sietse.

Kees zocht een plaatsje naast de grote mand en daarop voer de Kameleon naar de boerderij van Jellema. Daar zag Gerben hoe de jongens met het brood kwamen venten.

„Wat moet dat?” vroeg hij. „Is dat brood wel vers? Of proberen jullie oud verschimmeld brood aan de man te brengen?”

„Wij zijn niet zo slecht als jij,” riep Sietse, „zodat de

veldwachter steeds op ons loert!”

„Hoepel op!” riep Gerben. „Kouwe bakkers!”

„Juwelendief!” riep Sietse.

Gerben wilde hem grijpen, maar de jongens gingen er vlug vandoor. Terwijl zij verder voeren naar de volgende klanten, zag Gerben tot zijn grote ergernis de veldwachter naderen.

Kortstra kwam weer naar de boerderij van Jellema. Met stijgende verontwaardiging zag Gerben de brommer het erf oprijden en hij vroeg zich af of die veldwachter nu werkelijk dacht dat hij iets te verbergen had.

Maar goed, dacht Gerben grimmig. Als die Kortstra dat denkt, dan zal ik ook iets verbergen. Ik zal hem zijn zin geven, maar dan is het zijn eigen schuld als hij zijn neus stoot!

Gerben zocht een paar oude kranten bij elkaar en deed er een paar gebogen stukjes ijzerdraad in, die toevallig op de grond lagen. Hij maakte er een klein geheimzinnig pakje van en stopte dit onder een dakpan van de wagenloods, die aan de achterkant nauwelijks een paar meter hoog was.

Zo. Nu mocht de veldwachter komen om een huiszoeking te doen. Kortstra ging echter naar de woonkamer, waar Jellema koffie zat te drinken.

Gerben keek naar de brommer en kreeg een nieuw idee. Hij trok een wagen uit de loods en zette hem vlak voor de

brommer, zodat de veldwachter, voordat hij kon vertrekken, eerst de wagen moest wegtrekken. Voorts zette Gerben zijn fiets klaar, met het doel er vlug vandoor te kunnen gaan. Nu ging ook hij naar binnen om koffie te drinken. Kortstra keek hem vorsend aan. Inwendig moest Gerben daarom lachen, maar hij deed net alsof het hem zenuwachtig maakte. Hij snoot wel viermaal zijn neus en liet met opzet zijn handen trillen. Ook morste hij met de koffie, hetgeen mevrouw Jellema deed vragen:

„Wat is er met jou, Gerben? Ben je niet lekker?”

„Niet lekker?” vroeg Gerben. „Ik voel mij zo lekker als ten giraffe met een knoop in zijn hals.”

„Jij vindt het niet prettig dat ik hier ben, hè?” zei Kortstra. „Jij verbergt iets.”

„Hoe weet u dat?” vroeg Gerben. „Heeft u het dan gezien?”

„Aha! Dus jij ontkent het niet!” riep Kortstra.

„Daar geef ik geen antwoord op,” zei Gerben. „Ik heb u al eerder verteld dat ik nergens schuldig aan ben, maar u wilt mij toch niet geloven. Daarom spreek ik niet meer tegen u.”

Gerben dronk zijn kopje leeg en stond op. Hij ging naar de wagenloods, waar hij de tractor ging schoonmaken.

Intussen stelde de veldwachter vele vragen aan Jellema en zijn vrouw. Hij wilde weten hoe lang Gerben daar in dienst was en

of hij steeds betrouwbaar was geweest. Hoeveel hij verdiende en hoe Gerben van dat geld leefde. Of hij wel zuinig was of dat hij het geld verbraste en nog veel meer moest Kortstra weten. Het bezoek duurde dan ook geruime tijd, maar hij werd er niet veel wijzer van. Wel bleek uit de antwoorden die hij kreeg, hoe goed Gerben bij zijn baas stond aangeschreven. Maar omdat de veldwachter nu eenmaal erg wantrouwend was, ging hij nog eens op de boerderij rondneuzen.

Daar had Gerben op gewacht!

Hielke, Sietse en Kees zouden zeker ook gewacht hebben, als zij vermoed hadden wat daar bij de boerderij van Jellema ging gebeuren. De jongens, die reeds al het brood hadden verkocht, voeren evenwel op topsnelheid voorbij, terug naar het dorp.

Gerben, die Kortstra zag naderen, ging behoedzaam naar de achterkant van de wagenloods. Hij keek daarbij stiekem over een schouder, om te zien of de veldwachter wel op hem lette. Welnu, hij kon tevreden zijn, want het geheimzinnig gedoe van Gerben deed Kortstra snel naderbij komen

Gerben liep nu naar de achterkant, waar het pakje onder de dakpan verborgen lag. Hij tilde de pan omhoog en juist toen hij het pakje wegnam, kwam Kortstra om de hoek en riep: „Daar heb ik je! Geef hier dat pakje!”

Gerben stak het echter vlug in een binnenzak van zijn jasje en ging er vandoor. Hij sprong op de gereedstaande fiets en begon te rijden alsof hij de Ronde van Nederland wou winnen. De veldwachter holde naar de brommer, maar zag hoe een wagen hem de weg versperde. Hij moest de wagen eerst wegduwen. Intussen racete Gerben reeds langs de Woudaap. Kortstra duwde de wagen aan de kant, sprong op de brommer en reed snel het erf af. Toen hij op de dijk kwam, zag hij de vluchteling in de verte de bocht nemen op de weg naar het dorp. Met een roekeloze snelheid liet Kortstra zijn brommer langs de smalle dijk rijden. Pas in de Dorpsstraat haalde hij Gerben in. Doordat hij de bel luid liet rinkelen, kwamen vele mensen uit hun huizen om te zien wat er aan de hand was.

„Drommels!” riep men. „De politie zit Gerben achterna! Wat zou hij gedaan hebben?”

Nieuwsgierig begonnen velen hen na te hollen.

Gerben moest de strijd tegen de brommer natuurlijk

verliezen en midden op het Raadhuisplein gaf hij zich gewonnen.

Kortstra was woedend. Hij ging voor Gerben staan en bulderde luid:

„Waarom ging jij ervandoor? Waar is dat pakje? Geef het ogenblikkelijk hier!”

Van alle kanten kwamen de mensen nu toestromen. Gerben, die nog stond te hijgen van het harde fietsen, zag dit met voldoening aan. Hielke, Sietse en Kees, die met de lege mand op weg waren naar de bakker, stonden er vooraan bij.

„Komt er nog wat van?” riep de veldwachter kwaad „Geef hier dat pakje!”

„Maar daar zit een geheim in,” zei Gerben nog hijgend. Het is een uitvinding die ik heb gedaan.”

„Die geheimen van jou ken ik!” riep Kortstra. „Vooruit! Geef op!”

„Maar ik doe het onder protest,” zei Gerben. „Al deze mensen zijn mijn getuigen, dat u mij dwingt mijn geheim tan u te geven.”

„Ja Gerben,” riepen de slager en de kruidenier, „wij kunnen het getuigen!”

„Mooi,” zei Gerben en hij gaf het pakje aan de veldwachter, die het meteen begon open te maken. Iedereen keek

reikhalzend naar wat er uit die kranten te voorschijn zou komen,

Kortstra, die vol spanning de kranten zo vlug mogelijk openvouwde, sloeg het laatste stuk papier terzijde en .., zag dan twee stukjes kromgebogen ijzerdraad liggen.

Hij staarde er een moment met open mond naar en riep dan kwaad:

„Wat betekent dit? Wat moet die rommel?”

„Rommel?” riep Gerben. „Dat zijn steunzolen voor kippen!!” Iedereen proestte het uit van het lachen.

Kortstra begreep hoe die Gerben hem belachelijk had gemaakt, maar hij kon hem niet straffen. Daarom stapte hij maar vlug op zijn brommer en reed snel weg.

„Zo,” zei Gerben. „Ik hoop dat hij nu geleerd heeft niet steeds achter mij aan te lopen, want dat wordt vervelend!”

Dat zei hij even later ook tegen Klinkhamer, die natuurlijk ook hartelijk lachte om dat verhaal over de steunzolen Voor kippen.

„Maar ik zou wel eens willen weten,” zei Gerben, „hoe lang wij nog moeten wachten voordat Zwart terugkomt, Ik denk dat ik hem eens ga opzoeken.”

„Dan gaan wij mee,” zeiden Hielke en Sietse.

„Goed,” zei Gerben, „maar wij kunnen niet met lege handen

op bezoek gaan.”

„Dan kopen wij fruit,” zei Hielke.

„Dat is ook mijn idee,” zei Gerben en met z’n allen gaven zij zo veel geld, dat er een leuke fruitmand gekocht kon worden. Hiermee gingen onze vrienden naar het huis van Zwart, waar mevrouw hen verrast binnenliet. Mijnheer Zwart zat in de kamer en keek heel verwonderd naar zijn bezoekers en de fruitmand die Gerben op tafel zette.

„Alsjeblieft, Zwart,” zei Gerben. „Fruit is gezond en wij willen graag dat u gauw weer helemaal beter bent, want Kortstra kunnen wij best missen.”

„Wel bedankt,” zei Zwart. „Dat noem ik nog eens een verrassing. Laat ik nu altijd gedacht hebben dat jullie een hekel aan mij hadden?”

„Hoe komt u erbij!” riep Gerben. „Ik heb u zelfs in mijn nieuwe pak uit het water gehaald. Nee, mijnheer Zwart, wij zullen echt blij zijn als u weer in dienst komt, want die Kortstra zit mij tot vervelens toe achterna, omdat hij notabene denkt dat ik juwelen gestolen heb.”

„Ik heb er van gehoord,” zei Zwart, „maar ik heb ook gehoord hoe jij mijnheer Kortstra voor de gek hield met steunzolen voor kippen en dat is fout, Gerben,”

„Kan ik het helpen?” zei Gerben. „Laat Kortstra liever de

dieven vangen, in plaats van mij steeds lastig te vallen. Daarom hoop ik dat u gauw beter bent, want u heeft ervaring en kunt de dieven misschien wel te pakken krijgen.”

„Beste Gerben,” zei Zwart, „die inbrekers zijn waarschijnlijk reeds in het buitenland. Het waren mensen met veel kennis van juwelen en dus geen domme jongens. Daarom staat het bij mij vast, dat jij onschuldig bent. Maak je dus geen zorgen.” „Maar... mijnheer Zwart,” vroeg Sietse lachend, „u wilt toch niet zeggen dat Gerben een domme jongen is?”

„Wel nee!” zei Zwart. „Gerben is immers een groot uitvinder?”

„Op uw neus een vlinder,” rijmde Gerben en toen lachten ze allemaal. Er werd nog een tijdje gezellig gepraat en veel gelachen om de verhalen van Gerben. En lachen is ook gezond.

Wat Zwart nu het meeste geholpen had, de mand met fruit of het vrolijke bezoek, kunnen wij niet met zekerheid zeggen, maar twee dagen later kwam Zwart weer in dienst.

En hoe!

HOOFDSTUK XII

Veldwachter Zwart grijpt in!

Vanaf het meer kwam de volgende dag een mijnheer in een klein bootje naar de brug roeien. Achter in het bootje stond een leeg blik. Hij legde aan en vroeg de brugwachter waar hij benzine kon kopen.

„Hier vlak bij om de hoek,” zei de brugwachter. „Daar staat de smederij van Klinkhamer, waar men u zeker kan helpen.”

„Dank u wel,” zei de mijnheer en hij wandelde met het blik in zijn hand naar de smederij.

Toen hij binnenkwam, herkenden Hielke en Sietse de eigenaar van het dure motorjacht.

„Komt u benzine halen?” begreep Sietse meteen.

„Jawel, jongeman,” zei de mijnheer vriendelijk, „en dan graag het blik helemaal vol.”

Sietse haalde de dop van de bus en Hielke zette er een trechter op. Daarop begon Sietse er benzine in te gieten. Er ging twintig liter in en toen hij vol was schroefde Sietse de dop er stevig op.

De mijnheer vroeg aan Klinkhamer hoeveel hij verschuldigd was en terwijl hij het geld op de werkbank neertelde, kwam

Zwart in de smederij. Hij keek de mijnheer oplettend aan en vroeg dan:

„Mag ik weten wie u bent, mijnheer?”

„Als u daar prijs op stelt,” zei de mijnheer lachend. „Mijn naam is Jansen.”

„Dat is een heel bekende naam,” zei Zwart, „en wat is uw beroep?”

„Ambtenaar bij het departement van financiën in Den Haag,” zei mijnheer Jansen.

„En u is hier met vakantie?” vroeg Zwart verder.

„Inderdaad, veldwachter. Mijn vrouw en ik maken een tocht over de Friese meren.”

„Juist,” zei Zwart. „Toch zou ik graag wat meer van u willen weten. Daarom verzoek ik u met mij mee te gaan naar het gemeentehuis.”

Mijnheer Jansen keek Zwart een moment heel verbaasd aan. Toen draaide hij zich snel om en vluchtte naar de deur.

„Pak hem! Houdt hem!” riep Zwart.

Dat hoorde Gerben, die juist de smederij wou binnengaan. Hij greep mijnheer Jansen vast en riep:

„Stop mijnheer! U wordt geroepen!”

„Laat me los!” riep mijnheer Jansen kwaad en hij probeerde zich los te wringen. Maar Zwart en Klinkhamer kwamen

Gerben te hulp, terwijl Sietse voor alle zekerheid gauw de deur grendelde. Zo moest mijnheer Jansen zich wel overgeven.

„Dit is een groot schandaal!” riep hij trillend van kwaadheid. „Ik zal mijn beklag indienen, veldwachter. Hoe durft u een vakantieganger zó te behandelen? Ik laat het in alle grote dagbladen bekendmaken, dan komt er niet één bezoeker meer in dit dorp!. U bent een veldwachter van niets! U bent een...”

„Zo is het wel genoeg!” bulderde Zwart. „Waar zijn de juwelen?”

Mijnheer Jansen was een moment sprakeloos.

„Juwelen?” riep hij dan. „Denkt u dat ik juwelen heb gestolen? Maar dat is toch belachelijk? Hoe wilt u dat bewijzen?”

„Heel eenvoudig,” zei Zwart. „Wij gaan uw boot grondig doorzoeken.”

„Maar dat kan niet!” riep mijnheer Jansen. „Mijn vrouw zou van schrik ziek worden! Ik zal wel met u meegaan naar het gemeentehuis, maar laat u mijn vrouw er alstublieft buiten!”

„Mijnheer Jansen,” zei Zwart, „als u niets op uw geweten heeft, hoeft u zich nergens druk over te maken. Kunt u allereerst even bewijzen dat u inderdaad Jansen heet? Ik zie

dat u brieven in uw zak heeft. Mag ik de adressen even zien?”
„Pardon?” riep mijnheer Jansen. „Dat mag ik weigeren, want er bestaat een briefgeheim.”

„Het gaat niet om de inhoud van uw brieven,” zei Zwart bars.
„U kunt niet weigeren mij enkel de enveloppen te tonen.”

Mopperend haalde mijnheer Jansen de brieven te voorschijn en daarop bleek de naam G. J. Willekom te staan.

„Wat zie ik?” zei Zwart. „U gaf mij een verkeerde naam op? Wat heeft dat te betekenen?”

„Dat deed ik omdat de mensen altijd grapjes met mijn naam maken. In plaats van Willekom zeggen zij dan Welkom. Maar verder steekt daar heus niets achter. Gelooft u mij toch, veldwachter!”

„U gaf een valse naam op en u probeerde te vluchten,” merkte Zwart op. „Dat is voldoende, mijnheer Willekom, om u mee te nemen voor een nader onderzoek!”

Hoewel met grote tegenzin, ging mijnheer Willekom met Zwart mee.

Tien minuten later kwam Zwart terug, gekleed in een regenjas en met een gewone hoed op. Hij wilde, vermomd als visser, een bezoek brengen aan het jacht en vroeg of de Jongens hem erheen wilden varen. Dat wilden Hielke en Sietse maar wat graag en zo voeren zij met Zwart het meer op

in de richting van het jacht.

„Ik zie de mevrouw op het dek zitten,” zei Hielke.

„Zij zit uit te kijken,” zei Zwart. „Wij moeten daarom niet rechtstreeks naar het jacht varen, maar naar die inham, daar even verder.”

Sietse stuurde de Kameleon naar een plaats, waar een kleine inham tussen het riet was. Hier ging Zwart aan wal en •nel liep hij achter het riet langs naar het jacht.

De jongens voeren langzaam in dezelfde richting. De mevrouw zag hen en wenkte hen naderbij.

„Zeg jongens,” vroeg zij, „hebben jullie mijn man ook gezien? Hij is met een roeibootje naar het dorp gegaan om benzine te halen.”

„Jawel, mevrouw,” zei Sietse. „Wij hebben mijnheer zien wandelen met een benzineblik bij zich.”

„Moet hij dan ver lopen naar de benzinepomp?” vroeg mevrouw. „Ik vind dat hij zo lang wegblijft.”

Daar hoefden de jongens echter geen antwoord op te geven, want op dat moment verscheen Zwart op het jacht.

„Wat moet u?” vroeg de mevrouw geschrokken.

„Politie, mevrouw,” zei Zwart. „Uw man is reeds gearresteerd. Als u nu meewerkt en de juwelen teruggeeft, kan u dat aanmerkelijk in uw straf schelen.”

„Maar ik ben totaal onschuldig!” riep de mevrouw. „Ik heb er helemaal niets mee uit te staan! Ik kan u werkelijk niet van dienst zijn, want wij hebben geen juwelen!”

„Gaaf u dan maar van boord,” zei Zwart, „en blijft u op de wal wachten, totdat ik het hele jacht doorzocht heb.”

„Als u maar weet,” zei de mevrouw kwaad, „dat mijn man dit niet neemt. Hij zal zeker een aanklacht tegen u indienen!”

Zwart gaf daar geen antwoord op. Hij duwde de mevrouw de loopplank af en trok de plank daarna aan boord. Zo kon hij ongestoord zijn onderzoek beginnen.

„Ha,” riep Hielke, „daar komt de politieboot ook, mijnheer Zwart! U krijgt hulp!”

Mijnheer Zwart had om hulp gebeld en bleef wachten totdat de grijze patrouilleboot naast het jacht aanlegde. Daarna begonnen de politiemannen gezamenlijk een onderzoek. In de kajuit werd alles van zijn plaats gehaald en er werd geen enkel hoekje overgeslagen.

Een van de agenten kwam aan dek en vroeg de jongens of hij bij hen aan boord mocht komen. Hij wilde de buitenkant van het jacht onderzoeken. Nadat de agent was ingestapt, trokken de jongens de Kameleon langzaam langs het jacht, waarbij de agent nauwlettend toekeek of er ergens iets verdachts in het water hing.

Toen zij aan de achterkant van het jacht kwamen, trok de agent een van zijn mouwen omhoog en voelde onder water naar het roer. Hij liet zijn hand langs een stang glijden en na even tasten voelde hij een dunne draad die daar was vastgebonden. Hij trok de draad omhoog en... daaraan bleek een klein zakje te zitten.

„Hoera!” riepen de jongens. „Het is gevonden!”

Zwart en de brigadier kwamen gauw kijken. Het zakje werd opengemaakt en de juwelen flonkerden hen tegemoet.

„We zijn er, brigadier,” zei Zwart trots. „Hier is het bewijs!”

„Het is geweldig!” zei de brigadier. „U heeft een bijzonder scherpe neus, dat u de dieven zo gauw wist te vinden!”

De mevrouw moest nu mee in de politieboot, die, gevolgd door de Kameleon, snel naar het dorp voer. Bij het Raadhuisplein legde de politieboot aan en gingen Zwart en de brigadier met hun arrestante naar het gemeentehuis.

Daarmee was voor de jongens het avontuur afgelopen en dus voeren zij terug naar de smederij. Daar vertelden zij hoe de gestolen juwelen inderdaad bij het jacht werden gevonden.

„Maar ik snap beslist niet hoe Zwart zo maar die mijnheer kon verdenken,” zei Sietse. „Hij leek helemaal niet op een dief. Ik dacht dat het een heel rijke mijnheer was.”

„Zo zie je maar, hoe je je in de mensen kunt vergissen,

Sietse,” zei Klinkhamer. „Maar hoe Zwart zich niet vergiste, is mij ook een raadsel!!”

Dat raadsel kwam Zwart tegen de avond even oplossen. De beide arrestanten waren naar de stad gebracht en hun motorjacht door de politieboot weggesleept. Daarmee was de taak van Zwart afgelopen en zeer voldaan over de goede afloop kwam hij even een praatje maken in de smederij.

„Mijnheer Zwart, wel gefeliciteerd met uw succes!” zei Klinkhamer, „Wij vinden het allemaal een geweldige prestatie, dat u die mijnheer Willekom zo gauw wist te ontmaskeren.”

„Zo geweldig was dat niet,” zei Zwart lachend. „Het was zelfs heel eenvoudig. Een politiemann die, zoals ik, al zoveel jaren dit ambt bekleed, krijgt er op den duur een soort zesde zintuig bij. Toen ik die mijnheer Willekom hier ontmoette, zag ik meteen dat hij een beetje onrustig was. Daarom bekeek ik hem eens extra goed en ontdekte dat hij voor zijn rechteroog dikwijls een loep gebruikte.”

„Een loep?” vroegen Hielke en Sietse.

„Ja, dat is een klein soort verrekijktje,” zei Zwart. „Toen ik nog een jongen was, woonde in ons dorp, vlak bij de sluis, een horlogemaker. Hij heette Lamerus en hij zat altijd voor het raam te werken. Ik heb vaak voor dat raam staan kijken en

vond het steeds weer een wonder, zoals mijnheer Lamerus een klein verrekijktje voor zijn ene oog klemde. Dat kijktje bleef dan zitten zonder dat het werd vastgehouden met de hand of met stangetjes, zoals bij een bril. Mijnheer Lamerus gebruikte deze loop, want zo heet zo'n ding, om de kleine radertjes in uurwerken te bekijken. Maar ook juweliers gebruiken zo'n loop, om de juwelen, diamanten en dergelijke te onderzoeken of ze wel echt zijn of hoe groot de waarde is. Door het vele gebruik van de loop had mijnheer Lamerus een groef rond zijn ene oog gekregen, die er was ingedrukt door de ronding van het kijktje.

Welnu, verder is het gauw verteld. Mijnheer Willekom had ook zo'n groef rond het ene oog en dat vond ik verdacht voor een ambtenaar. Voorts gaf hij een verkeerde naam op en probeerde te vluchten. Dat was dus een extra reden om hem eens goed aan de tand te voelen en... gelukkig was het raak! Eenvoudig, hè?"

„Wij vinden het geweldig,” zei Klinkhamer. „Het is en blijft een prachtige prestatie van u!”

Er kwam inmiddels nog meer bezoek. Het waren Gerben en Jaarsma.

„Wat heb ik gehoord, Zwart?" riep Gerben. „Heeft u de juwelendieven gepakt?"

„Ja, dat klopt,” zei Zwart. „Zij zitten reeds achter slot.”

„Dat noem ik dan een mooie handeling,” zei Gerben. „U had ons ’n bericht moeten sturen. Nu komen wij ons, zoals ons was opgedragen, melden en nu is het niet meer nodig. En ik heb het al zo druk.”

„Jij wordt een lastig mens,” zei Zwart. „Eerst mopper je als de dieven niet te vinden zijn, en heb ik ze te pakken, dan mopper je nog. En wat moet jij allemaal doen, dat jij het zo druk hebt?”

„Hij heeft het helemaal niet druk, mijnheer Zwart,” zei Jaarsma lachend. „Hij is zó lui dat, wanneer hij erover denkt te gaan zitten, hij al ligt!”

Daar moet zelfs Gerben om lachen.

„Maar, mijnheer Zwart,” vroeg hij daarna, „mogen wij ook weten hoe u die dieven wist te vangen?”

„Dat moet Klinkhamer jullie maar vertellen,” zei Zwart. „Ik ga ervandoor! Goedenavond!”

Geholpen door Hielke en Sietse vertelde Klinkhamer het verhaal dat zij zojuist van Zwart hadden gehoord. Gerben en Jaarsma waren vol bewondering voor onze veldwachter en Gerben zei:

„Zwart is goud waard, maar paarden die de haver verdienen, krijgen het niet. Behalve dan het paard van Jellema, want daar

zorg ik voor. Kijk eens, wat een mooie foto de studenten hebben gemaakt van mij en Bles.”

Gerben toonde een foto waarop hij naast de kop van het paard stond.

„Mooi hè?” zei hij trots.

„Ja,” zei Sietse, „heel mooi. Maar wie van de twee is nu het paard?”

Toen moest hij heel vlug de smederij uithollen, want Gerben voelde zich weer zwaar beledigd!

HOOFDSTUK XIII

Hoe lekker de koek wel was

Mijnheer Van der Zee had zo veel koek gebakken, dat de jongens wel voor een maand genoeg hadden om er mee te venten. Dat wil zeggen: dat dicht mijnheer Van der Zee, maar er bleek van die berekening heel weinig te kloppen.

De jongens hadden een mand vol in de Kameleon geladen en gingen daarmee naar de boterfabriek. Daar kocht Jaarsma meteen de bestelde twintig koeken en doordat hij aan het personeel van de fabriek vertelde hoe lekker die koek wel was, verkochten de jongens er in totaal vierenveertig stuks. „Als dat zo doorgaat, worden wij rijk,” zei Sietse.

Van de boterfabriek voeren zij naar de smederij, waar moeder Klinkhamer ook vijf koeken kocht.

De jongens namen tevens de gelegenheid te baat door, voordat zij verder gingen, in de smederij gauw een bordje te maken en te voorzien van het opschrift:

KOEK VAN „VAN DER ZEE”

OM NOOIT TE VERGETEN!

Dat werd voor op de Kameleon gezet en zo voeren zij naar het meer. Nauwelijks waren zij onder de brug door, of de

brugwachter riep hen terug. Hij had ook wel trek in koek en kocht er twee.

„Het is geweldig!” riep Cor. „De koek vliegt weg!”

„Dan moet je het deksel goed op de mand houden,” zei Hielke lachend.

„Het zijn geen duiven,” zei Louw. „Maar wij kunnen nu toch een lekker centje verdienen voor de arme kinderen in Hongkong.”

„Wij hebben al vijf gulden en een dubbeltje verdiend,” zei Sietse, „en dat in een half uur. Wij gaan nu naar de eetpatiënt Kees. Hij zal wel zorgen dat zijn moeder er ook een paar koopt.”

Sietse stuurde naar de Woudaap. Kees stond reeds te wachten en toen de Kameleon aanlegde, snoof Kees als een speurhond.

„Hmmm!” riep hij. „Ik ruik ze al! Moeder! Komt u even?”

Mevrouw Dijkstra kwam naar de Kameleon en op aandringen van Kees kocht zij vijf koeken.

„U kunt er gerust meer nemen,” zei Kees, „want de bakker zegt, dat de koek wel drie maanden bewaard kan blijven.”

„Ja zeker,” zei moeder Dijkstra. „Dan mag ik de koek wel in een brandkast sluiten, want als jij de kans krijgt is vanavond alles al op.”

„Kan ik het helpen dat ik zo gezond ben?“ zei Kees.

De vrienden lachten en moeder Dijkstra schudde haar hoofd.

„Ga jij maar varen, Kees,” zei zij. „Dat is ook goed voor je gezondheid.”

Mevrouw Dijkstra verdween in de molen om de koek, buiten bereik van de gezonde Kees, op te bergen.

De Kameleon ging verder en legde aan bij de studenten. De koek bleek bij de heren zo goed in de smaak te vallen, dat de mand helemaal werd leeg gekocht.

„Jullie bakker verdient een lintje van de koningin,” zei een van de studenten. „Hij verdient het ten volle, omdat hij met deze koek vele happen geluk aan de mensen brengt.”

Dat vonden ze allemaal heel mooi gezegd en het was voor de jongens een aanmoediging gauw op volle snelheid terug te varen naar het dorp, om nieuwe voorraad te halen.

De bakker sloeg zijn handen ineen van verbazing, toen de jongens na zo korte tijd terugkwamen met de lege mand.

„Hebben jullie alles al verkocht?“ riep hij. „Drommels, als het zó vlug gaat, mag ik de oven wel weer opstoken!”

„Dat kunt u gerust doen,” zei Sietse. „De studenten zeggen dat u nog beroemd zult worden.”

„De studenten? Die maken maar een grapje,” zei mijnheer Van der Zee.

Maar ook ditmaal vergiste mijnheer Van der Zee zich, want bij de tocht langs de kampeerders rond het meer werd de koek weer vlot verkocht. Daarmee hadden de jongens reeds twintig gulden verdiend voor de kinderen in Hongkong. Dat het niet zo door zou blijven gaan, begrepen zij natuurlijk best, maar toch bleef het de moeite waard.

„Ik begrijp niet waarom de bakker niet vaker deze koek verkocht heeft,” zei Cor. „Hij had wel rijk kunnen zijn.”

„Misschien wordt hij dat nu toch nog,” zei Sietse, „en dat heeft hij dan te danken aan Jaarsma, de schoorsteenbouwer. Doordat Jaarsma die koek zo geweldig lekker vond, kwam ik op het idee er een handeltje mee te beginnen.”

De Kameleon voer nu langs een duur jacht, waar een mijnheer aan dek zat te vissen. Hij las het opschrift — Koek van Van der Zee — Om nooit te vergeten! — en lachte.

„Die mijnheer lacht ons uit,” zei Louw.

Sietse stuurde de Kameleon nu dicht bij het jacht en riep:

„Mijnheer! Koopt u ook een koek? Het is voor een goed doel! Wij helpen er de arme kinderen in Hongkong meel”

„Goed,” zei de mijnheer, „geef er maar een.”

„Maar één?” vroeg Kees.

„Het spijt mij, jongens,” zei de mijnheer, „ik ben geen koeketer, maar ik betaal jullie een rijksdaalder. Is dat goed?”

Dat vonden de jongens geweldig en nadat de mijnheer een koek had gekregen, kon Cor een rijksdaalder in ontvangst nemen, waarvoor hij de meneer hartelijk bedankte.

„Begrijpen jullie dat?” vroeg Kees toen de Kameleon weer verder voer. „Die mijnheer lust niet eens koek. Hoe bestaat het?”

„Als hij deze koek geproefd heeft,” zei Hielke, „denkt hij er morgen misschien wel anders over.”

Hoe die mijnheer erover dacht, kwam nog die zelfde avond de bakker bij de familie Klinkhamer vertellen. Mijnheer Van der Zee kwam nogal opgewonden de huiskamer binnen en riep:

„Jongens! Ik ben jullie reuze veel dank verschuldigd! Jullie hebben mij gered! Ik krijg een heel ander leven!”

„Maar wij hebben niets gedaan,” zei Sietse.

„Jullie hebben juist heel veel gedaan!” riep de bakker. „Toen ik vanmiddag thuiskwam, wie denken jullie dat er in mijn hoekje zat?”

„In uw hoekje?” vroeg Klinkhamer.

„Nou ja, ik bedoel in mijn stoel,” vervolgde de bakker opgewonden. „Jullie raden het nooit: het was mijnheer Albert!”

„Mijnheer Albert?” vroeg Klinkhamer.

„Die kennen wij niet!” riepen de jongens.

„Die kent iedereen!” riep de bakker. „Mijnheer Albert Ziemons, van die grote winkels die je overal in het land ziet!”

„Aha,” zei Klinkhamer, „bedoelt u die Ziemons? En wat wou hij?”

„Ik heb een contract met hem afgesloten,” zei mijnheer Van der Zee. „Ik bak voortaan uitsluitend koek en mijnheer Ziemons verkoopt ze in zijn winkels. En hij levert mij het brood uit zijn grote bakkerij. Ik kan nu een knecht nemen die het brood gaat venten en hoeft dus niet meer vanachter de hete oven pardoos de kou in om alle klanten te bezoeken. Ik had nooit kunnen dromen dat het nog eens zo prachtig opgelost zou worden. En dat allemaal door de jongens. Ik zal dit nooit vergeten!”

„Nou,” zei Klinkhamer, „ik geloof wel dat u succes zult hebben met uw koek. Ik feliciteer u met uw kans op een betere toekomst!”

Welnu, mijnheer Van der Zee kreeg een betere toekomst. In alle grote dagbladen plaatste mijnheer Ziemons grote advertenties over de heerlijke Friese koek van Van der Zee. Het gevolg was dat onze bakker het reuze druk kreeg.

„Mijnheer Van der Zee z’n kostje is gekocht,” zei Gerben tegen Klinkhamer. „Hij heeft nu een knecht in dienst

genomen en zijn koek gaat er in als koek. Het hele dorp ruikt ernaar.”

Hoe dankbaar mijnheer Van der Zee was voor deze gang van zaken, toonde hij door de jongens een flink bedrag aan te bieden, als hulp voor de arme kinderen in Hongkong. Hij gaf een enveloppe, waarin tweehonderd gulden bleek te zitten. De jongens waren daar natuurlijk reuze blij mee. Op het grasveldje achter de smederij kwamen zij bijeen om te overleggen hoe zij dit geld nu zouden versturen.

„Wij stoppen het in een brief aan de Voedselorganisatie in Hongkong,” stelde Louw voor.

„En als daar geen organisatie is?” vroeg Kees.

„Die is overal waar hongersnood is,” zei Louw.

„Kunnen wij het niet beter aan de burgemeester geven?” vroeg Cor. „Die kan er zeker voor zorgen.”

„Dat vind ik ook het beste,” zei Hielke, „en dan laat de burgemeester het vast en zeker in de krant zetten.”

„Wil jij dan zo graag in de krant?” vroeg Sietse spottend.

„Wel nee,” zei Hielke, „zo bedoel ik het helemaal niet, maar als andere jongens en meisjes in Nederland het lezen, gaan zij misschien ook iets voor de arme kinderen doen.”

„Jij hebt gelijk, Hielke,” zei Cor. „Wij gaan er een feestelijke aanbieding van maken. Met een toespraak en zo.”

„Wie moet die toespraak houden?“ vroeg Kees.

„Daar gaan wij om loten,” zei Hielke. „Wie het langste stokje trekt, moet de toespraak houden.”

Dat vonden zij allemaal goed en het lot wees Sietse aan.

„Maar ik weet niet wat ik zeggen moet,” zei Sietse.

„Dat gaan wij met elkaar op een papiertje schrijven,” zei Cor.

„Dat kun je dan gewoon voorlezen.”

Zo ontstond de volgende toespraak:

Mijnheer de burgemeester,

Van mijnheer Van der Zee

krijgt u deze heerlijke koek en

tweehonderd en veertig gulden voor

de arme kinderen in Hongkong.

Wilt u het geld voor ons versturen?

De toespraak was dus maar kort, maar volgens Sietse lang genoeg en hij eiste dat de jongens vlak naast hem zouden staan, om zo nodig te helpen als hij de kluts kwijt zou raken.

„Natuurlijk komen wij naast je staan,” zei Kees, „want als er een foto gemaakt wordt, wil ik er ook op.”

„Dus,” zei Cor, „moeten wij nu nog een koek hebben om in een pakje te doen.”

Op dat moment werd de vergadering verstoord door de komst van Gerben.

„Wat voeren jullie hier uit?” vroeg hij. „Jullie zitten zo geheimzinnig te praten alsof er een roofoverval op touw wordt gezet.”

„Nee, mijnheer Gerben,” zei Sietse. „Als u het graag weten wilt, moet u maar even luisteren.”

Sietse begon de toespraak voor te lezen.

„Wat?” riep Gerben verbaasd. „Hebben jullie al tweehonderd en veertig gulden? Maar dat moet in de krant! Wanneer is die aanbieding bij de burgemeester?”

„Straks,” zei Sietse. „Wij moeten eerst nog een koek inpakken.”

„Dat is helemaal fout,” zei Gerben. „Jullie moeten morgenmiddag om drie uur dat pakje aan de burgemeester geven. Dan zal ik zorgen dat er iemand van de krant komt om er een foto van te maken.”

„Ik geloof dat Gerben gelijk heeft,” zei Cor.

„Natuurlijk heb ik gelijk,” zei Gerben. „Voor zo’n goed doel kan nooit reclame genoeg gemaakt worden.”

„Dan is het mij best,” zei Sietse en zo dachten de anderen er ook over.

De olijke Gerben ging meteen naar de studenten en vertelde hun wat de jongens de volgende dag van plan waren.

De studenten zorgden er toen voor dat er nog die zelfde

avond een stukje in de krant kwam.

Klinkhamer las dit met stijgende verbazing voor.

Er stond:

De bekende schippers van de Kameleon en hun vriendjes zullen morgenmiddag een heerlijke koek van Van der Zee, met een verrassing, aanbieden aan hun burgemeester.

Wat die verrassing is, mogen wij nog niet verklappen, maar het is wel iets goeds!

Wij verwachten dan ook dat er morgen op het Raadhuisplein vele belangstellenden aanwezig zullen zijn.

„Nou, nou,” zei Klinkhamer, „jullie maken wel reclame.”

„Dat hebben wij niet gedaan,” zei Sietse. „Dat is het werk van die malle Gerben.”

„Of dat nu werkelijk zo mal is,” zei Klinkhamer lachend, „geloof ik nog niet. Het is wel goed die belangstelling.”

Er was belangstelling!

Toen de jongens de volgende middag bij het Raadhuisplein kwamen, schrokken zij van de vele mensen die daar stonden te wachten. Gerben kwam hen tegemoet.

„Rustig blijven, Sietse,” zei hij. „Heb jij je toespraak?”

„Ja ja,” zei Sietse, maar hij moest eerst in al zijn zakken voelen, voordat hij het briefje vond.

„Weet je wat je moet doen?” zei Gerben. „Jij moet dat briefje

tussen het touw van het pakje steken. Dan hoef je er straks niet naar te zoeken. Kijk, zo.”

Gerben duwde het papiertje onder het touw. Daarna gaf hij Sietse een klap op de schouder en zei: „Hou je taai, jó! En spreek goed luid, zodat iedereen het kan verstaan!”

Na deze bemoedigende woorden ging Sietse met zijn vrienden het plein op. Daar werden zij met luid hoerageroep verwelkomd door de vele studenten, die ook aanwezig bleken te zijn. De burgemeester hoorde de mensen juichen en hij kwam op de stoep om de jongens te ontvangen.

Sietse bloosde van opwindning toen hij tegenover de burgemeester stond.

„Zo, jongelui,” zei de burgemeester vriendelijk. „Ik heb gelezen dat jullie mij iets willen aanbieden. Ik ben reuze nieuwsgierig en zoals ik zie, vele mensen met mij.”

„Jawel, burgemeester,” zei Sietse en haastig trok hij het briefje met de toespraak onder het touwtje vandaan. Hij vouwde het papier open en begon dan heel luid te lezen:

„Mijnheer Van der Zee! Raad eens wat hij deed!” Hier hield Sietse verschrikt op.

„Verroest!” riep hij dan kwaad. „Dit is een verkeerd briefje!” Daar zag hij de lachende Gerben staan en dreigend met zijn vuist riep Sietse: „Gemenerik! Dat heb jij gedaan! Grote

schurk!”

Iedereen lachte luid, zelfs de burgemeester en daarop begon men te roepen:

„Lees verder, Sietse! Toe jó, wees niet kinderachtig!”

Maar Sietse was zo kwaad, dat hij er niet over dacht om ook nog maar één woordje verder te lezen. Hij wierp het papier op de grond, maar Kees raapte het gauw op en begon luid: „Mijnheer Van der Zee! Raad eens wat hij deed! Hij deed zonder permissie... een koek in een kisse!”

Dat bracht weer heel wat gelach. De mensen knikten goedkeurend en zeiden: „Hier beleef je altijd mooie grappen.”

Toen het eindelijk weer stil was geworden, zei de burgemeester:

„Dat was dus de toespraak van Gerben. Wel Sietse, dan is het nu jouw beurt.”

„Maar ik weet niet meer wat ik zeggen moet,” zei Sietse.

„Begin maar,” zei Hielke, „wij zullen je wel helpen.”

„Mijnheer de burgemeester,” zei Sietse. „Dit is een heerlijke koek en een envelop met tweehonderd en veertig gulden voor de arme kinderen in Hongkong enne...”

Sietse wist niet hoe hij verder moest gaan, maar hij kreeg er ook geen gelegenheid meer voor, want Gerben riep luid:

„Hiep, hiep, hoera voor onze jongens! Bravo! Bravo!”

De mensen juichten allemaal met Gerben mee, want het is een hele prestatie om zo veel geld te kunnen schenken.

De burgemeester, die het pakje van Sietse in ontvangst nam, sprak nu een dankwoord.

„Dames en heren, deze jongens die al zo veel goede dingen hebben gedaan, doen mij iedere keer opnieuw versteld staan over hun vindingrijkheid om andere mensen te helpen. Dat ik daarom reuze trots ben op onze jeugd, zult u zeker wel kunnen begrijpen. Jongens, hartelijk dank en ik zal zorgen dat dit geld op de juiste plaats komt!”

Er klonk een daverend applaus en daarna nam de burgemeester de jongens mee naar binnen, waar hij hen trakteerde op limonade.

’s Avonds stond er in de krant een prachtige foto van de jongens, naast de burgemeester voor het gemeentehuis. De krant schreef er een leuk stukje bij, waarin alle kinderen van Nederland aangespoord werden om het goede voorbeeld van onze vrienden na te volgen.

Toen Gerben die foto zag, zei hij tegen Klinkhamer: „Wat een stelletje rare koekenbakkers! Kijk daar staat Zwart ook naast de stoep. Hij lacht zelfs al zijn kreukels uit zijn gezicht!”

„Gerben, Gerben,” zei Klinkhamer, „wat ben jij toch een

rare!"

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit
29. De Kameleon treft doel!
30. Volle kracht Kameleon!
31. Met de Kameleon op avontuur
32. De Kameleon maakt schoon schip
33. De Kameleon knapt het op!
34. Met de Kameleon vooruit!
35. De Kameleon steekt van wal
36. De Kameleon doet een goede vangst!
37. De vlag in top voor de Kameleon
38. De Kameleon in de storm
39. Alle hens aan dek Kameleon
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden
41. Op reis met de Kameleon
42. De Kameleon heeft succes
43. De Kameleon vaart voorop!
44. Lang leve de Kameleon!

45. De Kameleon helpt altijd!
46. De Kameleon ruikt onraad
47. De Kameleon geeft vol gas
48. De Kameleon maakt plezier
49. De Kameleon ligt op de loer
50. De Kameleon in het goud
51. De Kameleon houdt stand
52. De Kameleon vaart door
53. De Kameleon gooit het roer om
54. Recht door zee Kameleon
55. De Kameleon op dreef
56. De Kameleon in woelig water
57. Met de Kameleon voor de wind
58. De Kameleon heeft goed nieuws
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij
60. De Kameleon maakt het helemaal
61. De Kameleon slaat alarm
62. De Kameleon stuurloos
63. De Kameleon op jacht